

EUROBANK ERGASIAS A.E.

ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΥΛΩΝΑ 3 ΣΕ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΒΑΣΗ

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ

31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

Όθωνος 8, Αθήνα 105 57
www.eurobank.gr, Τηλ 210 333 7000
Αρ. Γ.Ε.Μ.Η.: 000223001000

1. Εισαγωγή – Γενικές Πληροφορίες.....	4
1.1 Εποπτικό Πλαίσιο.....	4
1.2 Εφαρμογή του πλαισίου Κεφαλαιακής Επάρκειας στον Όμιλο Eurobank.....	8
1.3 Σκοπός του Πυλώνα 3.....	10
1.4 Εποπτική προς λογιστική ενοποίηση.....	10
1.5 Εμπόδια για την άμεση μεταβίβαση κεφαλαίων.....	12
1.6 Συμμόρφωση με τις απαιτήσεις δημοσιοποιήσεων της Βασιλείας III - Πυλώνα 3.....	12
2. Ίδια Κεφάλαια.....	13
2.1 Εποπτικά κεφάλαια – ορισμός.....	13
2.2 Προνομιούχοι τίτλοι.....	14
2.3 Έκθεση σε χρέος Ελληνικού Δημοσίου.....	14
2.4 Σχέδιο Αναδιάρθρωσης.....	15
2.5 Συμφωνία Ισολογισμών - Λογιστική σε εποπτικού σκοπού ενοποίηση.....	16
2.6 Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια.....	17
2.7 Κεφαλαιακές απαιτήσεις από τη Διαδικασία Εποπτικής Αξιολόγησης.....	18
2.8 Κεφαλαιακές απαιτήσεις σύμφωνα με τον Πυλώνα 1.....	19
2.9 Διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας εσωτερικού κεφαλαίου.....	20
2.10 Διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης επάρκειας ρευστότητας (ILAAP).....	21
3. Επισκόπηση της Διαχείρισης Κινδύνου.....	22
3.1 Στόχοι και πολιτικές Διαχείρισης Κινδύνου.....	22
3.2 Πλαίσιο διάθεσης για ανάληψη κινδύνων.....	23
3.3 Τύποι κινδύνων.....	24
3.4 Οργάνωση.....	24
4. Πιστωτικός Κίνδυνος.....	26
4.1 Ορισμός του πιστωτικού κινδύνου.....	26
4.2 Οργάνωση και διαδικασίες διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου.....	26
4.3 Αναφορές σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο.....	33
4.4 Χρηματοδοτικά ανοίγματα.....	34
4.5 Δάνεια σε καθυστέρηση και απομειωμένα δάνεια.....	38
4.6 Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών.....	41
4.7 Τυποποιημένη Προσέγγιση.....	44
4.8 Προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (ΠΕΔ).....	46
4.9 Τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου.....	56
4.10 Τιτλοποιήσεις.....	61
5. Κίνδυνος Αγοράς.....	63

5.1 Ορισμοί και Πολιτικές.....	63
5.2 Εσωτερικά Υποδείγματα - Αξίας σε Κίνδυνο (VaR) & Credit Risk - Επιπρόσθετος κίνδυνος αθέτησης και μεταβολής της πιστοληπτικής αξιοπιστίας (IRC).....	63
5.3 Τυποποιημένη Προσέγγιση για τον κίνδυνο της αγοράς.....	66
5.4 Ανοίγματα σε αξίες που δεν περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών	66
5.5 Επιτοκιακός Κίνδυνος Επενδυτικού χαρτοφυλακίου	67
5.6 Κίνδυνος Αντισυμβαλλόμενου	69
6. Λειτουργικός Κίνδυνος.....	72
6.1 Διακυβέρνηση.....	72
6.2 Πλαίσιο διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου	73
6.3 Μέθοδος Υπολογισμού του Λειτουργικού κινδύνου	74
7. Βεβαρημένα στοιχεία ενεργητικού	75
7.1 Πληροφορίες σχετικά με τη σημαντικότητα των βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού.....	75
7.2 Στοιχεία Ενεργητικού	76
7.3 Ληφθείσες εξασφαλίσεις.....	76
7.4 Βεβαρημένα στοιχεία Ενεργητικού / Ληφθείσες εξασφαλίσεις και Αντίστοιχες Υποχρεώσεις	77
8. Κίνδυνος Μόχλευσης	78
9. Κίνδυνος Ρευστότητας	81
Παράρτημα 1: Υπόδειγμα δημοσιοποίησης Ιδίων Κεφαλαίων.....	84
Παράρτημα 2: Υπόδειγμα των κύριων χαρακτηριστικών των κεφαλαιακών μέσων.....	86

1. Εισαγωγή – Γενικές Πληροφορίες

Η Eurobank Εργασίας Α.Ε. (η «Τράπεζα» ή ο «Όμιλος») είναι ένα πιστωτικό ίδρυμα με έδρα την Ελλάδα που εποπτεύεται σε ατομική και ενοποιημένη βάση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ). Ο Όμιλος είναι μια από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες στην Ελλάδα, με δραστηριότητα σε τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες. Ο Όμιλος προσφέρει ένα ευρύ φάσμα από οικονομικές υπηρεσίες λιανικής και επιχειρήσεων. Στρατηγικά έχει επικεντρωθεί στην Ελλάδα με δραστηριότητες που δημιουργούν αμοιβές από προμήθειες, όπως διαχείριση κεφαλαίων και χαρτοφυλακίων, λιανικής τραπεζικής, μεσιτικές υπηρεσίες, πώληση επενδυτικών υπηρεσιών, επενδυτική τραπεζική, μίσθωση, πρακτόρευση, διαχείριση ακίνητης περιουσίας και εμπορική χρηματοδότηση. Ο Όμιλος έχει ηγετική θέση στην παροχή τραπεζικών υπηρεσιών και πιστώσεων σε ΜΜΕ επιχειρήσεις, στις μικρές επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες, μεγάλες επιχειρήσεις και νοικοκυριά.

Η Τράπεζα έχει διεθνή παρουσία σε έξι χώρες εκτός Ελλάδος, με δραστηριότητες σε Ρουμανία, Βουλγαρία, Σερβία, Κύπρο, Λουξεμβούργο και Ηνωμένο Βασίλειο.

Το 2013, ο Όμιλος επέκτεινε τις δραστηριότητες της αποκτώντας το Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος Α.Τ.Ε. (ΝΤΤ) και την Νέα Proton Τράπεζα (ΝΡΒ), οι οποίες έλαβαν μέρος στα πλαίσια της διαρκούς ενοποίησης του Ελληνικού τραπεζικού τομέα. Ο Όμιλος απέκτησε πλήρη κυριότητα του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου και της Νέας Proton Τράπεζας στις 30 Αυγούστου 2013.

Την 1 Μαρτίου 2016, ολοκληρώθηκε η απόκτηση του συνόλου των δραστηριοτήτων του Καταστήματος της Alpha Bank στη Βουλγαρία από τη θυγατρική τράπεζα Eurobank στη Βουλγαρία, Eurobank Bulgaria AD. Η παραπάνω εξαγορά προσβλέπει στην περαιτέρω ισχυροποίηση της θέσης της στη Βουλγαρική τραπεζική αγορά.

1.1 Εποπτικό Πλαίσιο

CRD IV - Πλαίσιο της Βασιλείας III

Τον Ιούνιο 2013 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, δημοσίευσαν την Οδηγία 2013/36/ΕΕ (γνωστή ως CRD IV), με ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2014, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επενδυτικών εταιρειών, τροποποιώντας την Οδηγία 2002/87/ΕΕ και καταργώντας τις Οδηγίες 2006/48/ΕΕ και 2006/49/ΕΕ. Ενσωματώθηκε στην Ελληνική νομοθεσία με τον νόμο υπ. αριθμ. 4261/2014 «Πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων», καταργώντας τον Ν. 3601/2007 και άλλες διατάξεις.

Επιπρόσθετα, την ίδια ημέρα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, δημοσίευσαν τον κανονισμό (ΕΕ) 575/2013 (γνωστός ως CRR), ο οποίος θεσπίζει ενιαίους κανόνες σχετικά με τις γενικές προληπτικές απαιτήσεις της τραπεζικής εποπτείας, που σύμφωνα με την Οδηγία 2013/36/ΕΕ τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων που αφορούν πλήρως ποσοτικοποιήσιμα, ενιαία και τυποποιημένα στοιχεία πιστωτικού κινδύνου, κινδύνου αγοράς, λειτουργικού κινδύνου και κινδύνου διακανονισμού,
- απαιτήσεις περιορισμού των μεγάλων ανοιγμάτων,
- απαιτήσεις ρευστότητας που αφορούν πλήρως ποσοτικοποιήσιμα, ενιαία και τυποποιημένα στοιχεία κινδύνου ρευστότητας,
- απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων σχετικά με τα παραπάνω στοιχεία και με τη μόχλευση,
- απαιτήσεις δημοσιοποίησης.

Τον Ιούνιο του 2014, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε τον κανονισμό (ΕΕ) υπ. αριθμ. 680/2014 της 16ης Απριλίου 2014 για τον καθορισμό των τεχνικών προτύπων όσον αφορά στην εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Ο κανονισμός θεσπίζει ενιαίες απαιτήσεις σε σχέση με την εποπτική αναφορά στις αρμόδιες αρχές, για τις απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων, τις ζημίες που προέρχονται από δανεισμό εξασφαλισμένο με ακίνητα, τα μεγάλα χρηματοδοτικά

Εισαγωγή - Γενικές Πληροφορίες

ανοίγματα, τους δείκτες μόχλευσης, την κάλυψη των αναγκών Ρευστότητας και της Καθαρής Σταθερής απαίτησης Χρηματοδότησης.

Το πλαίσιο της Βασιλείας III βασίζεται σε τρεις αλληλοσυμπληρούμενους πυλώνες:

- Ο Πυλώνας 1 ορίζει τις ελάχιστες εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις, βασισμένες σε αρχές, κανόνες και μεθόδους, οι οποίες προσδιορίζουν και μετρούν τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο αγοράς και τον λειτουργικό κίνδυνο. Οι απαιτήσεις αυτές καλύπτονται από τα εποπτικά ίδια κεφάλαια, σύμφωνα με τους κανόνες και τις εκάστοτε απαιτήσεις που ορίζει ο Κανονισμός 2013/575/ΕΕ.
- Ο Πυλώνας 2 προσδιορίζει τις εσωτερικές διαδικασίες για την εκτίμηση της συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας σε σχέση με τους κινδύνους (Διαδικασία Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου - ΔΑΕΕΚ). Ο Πυλώνας 2 εισάγει επίσης την Διαδικασία Εποπτικής Αξιολόγησης (ΔΕΑ), η οποία αξιολογεί την εσωτερική κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων.
- Ο Πυλώνας 3 προσδιορίζει μια σειρά από κανόνες δημοσιοποίησης στοιχείων, οι οποίοι επιτρέπουν στους συμμετέχοντες στην αγορά να εκτιμήσουν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με το πεδίο εφαρμογής, τα κεφάλαια, τους κινδύνους, τις διαδικασίες αξιολόγησης των κινδύνων και ως εκ τούτου την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις (με σταδιακή εφαρμογή μέχρι το 2019):

- ο ελάχιστος δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) θα αυξηθεί σταδιακά σε 4,5% από την 1 Ιανουαρίου 2015,
- ο ελάχιστος δείκτης βασικών ιδίων κεφαλαίων της κατηγορίας 1 (Tier 1) θα αυξηθεί σταδιακά σε 6% από 1 Ιανουαρίου 2015, και
- οι τράπεζες θα απαιτηθεί να δημιουργήσουν σταδιακά ένα απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου ποσοστού 2,5% από την 1 Ιανουαρίου 2019 (0,625% την 1 Ιανουαρίου 2016, 1,25% την 1 Ιανουαρίου του 2017 και 1,875% την 1 Ιανουαρίου 2018) πλέον των υφιστάμενων ελάχιστων κεφαλαίων. Το κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας είναι ένα πλεόνασμα κεφαλαίων ύψους 2,5% επί της συνολικής έκθεσης μιας τράπεζας στους αναλαμβανόμενους κινδύνους, που πρέπει να καλύπτεται με ένα επιπλέον ποσό κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1.

Σαν αποτέλεσμα, οι ελάχιστοι δείκτες που πρέπει να τηρούνται, περιλαμβανομένου του αποθέματος ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου και οι οποίοι θα εφαρμόζονται από 1 Ιανουαρίου 2019 είναι:

- α) ο ελάχιστος δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 στο 7% και
- β) ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας στο 10,5%.

Πρόσθετα κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας που εισάγει η CRD IV είναι τα παρακάτω:

- α) Αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας. Ο σκοπός αυτού του αποθέματος είναι να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις του οικονομικού κύκλου στη δανειακή δραστηριότητα των τραπεζών, καθιστώντας έτσι την παροχή πίστωσης λιγότερο ευμετάβλητη και πιθανόν ακόμη και να μειώσει τις πιθανότητες για πιστωτικές «φούσκες» ή κρίσεις. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να δημιουργήσουν πρόσθετο απόθεμα από 0 - 2,5% του δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 κατά τη διάρκεια περιόδων υπερβολικής πιστωτικής επέκτασης σύμφωνα με τις εκάστοτε συνθήκες της χώρας, Σύμφωνα με την Πράξεις Εκτελεστικής Επιτροπής που εκδόθηκαν το 2016, το αντικυκλικό απόθεμα ήταν 0%. Στις 19.12.2016 σύμφωνα με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής Αριθ. 107 της Τράπεζας της Ελλάδος το αντικυκλικό απόθεμα ασφαλείας για το πρώτο τρίμηνο του 2017 ορίστηκε στο 0%.
- β) Απόθεμα ασφαλείας παγκόσμιων συστημικά ιδρυμάτων. Η CRD IV, περιλαμβάνει ένα υποχρεωτικό απόθεμα συστημικού κινδύνου κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1, για τράπεζες που έχουν αναγνωριστεί από την αρμόδια αρχή ως παγκοσμίως συστημικά σημαντικές.
- γ) Απόθεμα ασφαλείας για άλλα συστημικά σημαντικά ιδρύματα. Στις 25.04.2016 η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EBA) δημοσίευσε τη πρώτη λίστα των άλλων συστημικά σημαντικών ιδρυμάτων (O-SIs) στην Ευρωπαϊκή Ένωση. O-SIs θεωρούνται εκείνα τα ιδρύματα που είναι συστημικά επιπρόσθετα με τα ήδη αναγνωρισμένα ως παγκοσμίως συστημικά (G-SIs). Η λίστα παρουσιάζει τα επιπρόσθετα κεφαλαιακά αποθέματα που οι αντίστοιχες αρχές έχουν θέσει για τα O-SIs. Η παραπάνω λίστα στηρίχτηκε σε δεδομένα του 2015 και οι επόμενες λίστες θα γνωστοποιηθούν σε ετήσια βάση μαζί με τον καθορισμό των κεφαλαιακών αποθεμάτων (που αφορούν τα δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών που θα πρέπει να έχει κάθε πιστωτικό ίδρυμα).

Εισαγωγή - Γενικές Πληροφορίες

Η μεθοδολογία της EBA στηρίχτηκε στους δείκτες βαθμολόγησης σε ενοποιημένη βάση των πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν στην Ελλάδα. Με βάση τις βαθμολογίες τους τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα κατατάχθηκαν στη τέταρτη βαθμίδα (bucket) και η οποία αντιστοιχεί σε κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας 1% μέχρι το 2022. Η ημερομηνία εφαρμογής ήταν η 1 Ιανουαρίου 2016 και η Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας Ελλάδος Αριθ. 104/18.11.2016 καθόρισε το απόθεμα ασφαλείας των ελληνικών O-SIs για το 2017 σε 0%.

Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (SSM)

Σύμφωνα με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 12ης Σεπτεμβρίου 2012, σχετικά με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (SSM), εκδόθηκε ο Κανονισμός Συμβουλίου αριθ. 1024/2013 της 15 Οκτωβρίου 2013, ο οποίος μετέθεσε συγκεκριμένα καθήκοντα στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν στην προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων. Επιπλέον, στις 22 Οκτωβρίου 2013 εκδόθηκε ο κανονισμός αριθ. 1022/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ε.Ε., τροποποιώντας τον κανονισμό αριθ. 1093/2010 σχετικά με την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA) και την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην ΕΚΤ, σύμφωνα και με τον κανονισμό υπ. αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου.

Από το Νοέμβριο του 2014, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εποπτεύει άμεσα τις μεγαλύτερες τράπεζες, ενώ οι εθνικές εποπτικές αρχές συνεχίζουν να παρακολουθούν τις υπόλοιπες τράπεζες. Η κύρια δραστηριότητα της ΕΚΤ και των εθνικών εποπτικών αρχών, οι οποίοι συνεργάζονται στενά στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου συστήματος, είναι να επιβεβαιώνουν ότι οι τράπεζες συμμορφώνονται με τους κανόνες της ΕΕ για τις τράπεζες και την έγκυρη αντιμετώπιση προβλημάτων.

Ο SSM είναι ένας από τους δύο πυλώνες του Ευρωπαϊκού Τραπεζικού συστήματος, μαζί με τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης.

Ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων

Το ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων είναι θεμελιώδους σημασίας για την τραπεζική ένωση. Στόχος του είναι να παρέχει ένα σύνολο εναρμονισμένων κανόνων προληπτικής εποπτείας, με το οποίο όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εντός της ΕΕ πρέπει να συμμορφώνονται. Οι κανόνες αυτοί, μεταξύ άλλων, καθορίζουν κεφαλαιακές απαιτήσεις για τις τράπεζες, διασφαλίζουν μεγαλύτερη προστασία για τους καταθέτες και ρυθμίζουν την πρόληψη και τη διαχείριση της πτώχευσης τραπεζών.

Διαδικασία Εποπτικής Αξιολόγησης (SREP)

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1024/2013 του Συμβουλίου, η ΕΚΤ διενεργεί σε ετήσια βάση, τη διαδικασία Εποπτικής Αξιολόγησης (SREP), ώστε να καθορίσει τις εποπτικές απαιτήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων που βρίσκονται υπό την εποπτεία της, καθορίζοντας τις συνολικές κεφαλαιακές απαιτήσεις SREP.

Ο κύριος σκοπός του SREP είναι να διασφαλίσει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα διαθέτουν επαρκείς ρυθμίσεις, στρατηγικές, διαδικασίες, μηχανισμούς, κεφάλαια και ρευστότητα ώστε να εξασφαλίζουν την ορθή διαχείριση και κάλυψη των κινδύνων που έχουν αναλάβει ή ενδέχεται να αναλάβουν. Στους παραπάνω κινδύνους συμπεριλαμβάνονται εκείνοι που προέκυψαν από τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress testing) και οι κίνδυνοι που μπορεί να εκτεθεί το χρηματοοικονομικό σύστημα εξαιτίας του ιδρύματος.

Το πλαίσιο SREP αποτελείται από τα παρακάτω:

- α) ανάλυση επιχειρηματικού μοντέλου,
- β) αξιολόγηση της εσωτερικής διακυβέρνησης και των ευρύτερων ρυθμίσεων ελέγχου του πιστωτικού ιδρύματος,
- γ) διαδικασία αξιολόγησης επάρκειας κεφαλαίου,
- δ) διαδικασία αξιολόγησης επάρκειας ρευστότητας.

Εισαγωγή - Γενικές Πληροφορίες

Οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις καθορίζονται από την ΕΚΤ μετά την αξιολόγηση του προφίλ κινδύνου της Τράπεζας (μέσω SREP). Για το 2017, οι απαιτήσεις SREP αποτελούνται από:

- τον ελάχιστο Δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών κατηγορίας 1 (CET1) και το συνολικό Δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, που εάν δεν καλυφθούν, μπορεί να οδηγήσουν στην ρήτρα ενεργοποίησης του μέγιστου διανεμητέου ποσού (MDA) και
- τις κατευθύνσεις του Πυλώνα 2 (P2G), οι οποίες αποτελούν ένα πρόσθετο κεφαλαιακό απόθεμα, για τις οποίες η ΕΚΤ συστήνει να διατηρηθούν πάνω από το ελάχιστο Δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών κατηγορίας 1.

Ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων

Στις 15 Μαΐου 2014 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υιοθέτησε την Οδηγία 2014/59 ΕΕ σχετικά με την Ανάκαμψη και Εξυγίανση των Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων, (BRRD), η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 2 Ιουλίου 2014. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει αναγνωρίσει ότι στην Τραπεζική Ένωση η Εποπτεία και η Εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων πρέπει να ασκείται ομοιόμορφα καθιστώντας εμφανή την ανάγκη για την δημιουργία του Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης (SRM), του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (SRB) και του Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης (SRF). Στο πλαίσιο αυτό το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο εξέδωσε τον Κανονισμό αριθ. 806/2014.

Η BRRD ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με το Ν. 4335/2015 με έναρξη ισχύος την 23η Ιουλίου 2015, με εξαίρεση το εργαλείο διάσωσης με ίδια μέσα, το οποίο αρχικά ήταν να τεθεί σε εφαρμογή την 1 Ιανουαρίου 2016. Επιπρόσθετα με την εφαρμογή του Νόμου 4340/2015, το εργαλείο διάσωσης με ίδια μέσα εφαρμόστηκε την 1 Νοεμβρίου 2015, εκτός των προβλέψεων που αφορούν την ικανότητα απορρόφησης ζημιών οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2016.

Η BRRD βασίζεται σε ένα δίκτυο εθνικών αρχών εξυγίανσης και εθνικών ταμείων εξυγίανσης για την ανάκαμψη των πιστωτικών ιδρυμάτων. Σύμφωνα με τον Νόμο 4335/2015, αναφορικά με τα Ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα, η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) έχει οριστεί ως εθνική αρχή εξυγίανσης και ο τομέας εξυγίανσης του Ταμείου Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ) ως το εθνικό ταμείο εξυγίανσης.

Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης

Ο Κανονισμός SRM επέκτεινε τους κανόνες του εγχειριδίου κανόνων για την εξυγίανση των τραπεζών, που περιλαμβάνονται στη BRRD, και δημιούργησε τον SRM, ο οποίος συμπληρώνει τον SSM και συγκεντρώνει βασικές αρμοδιότητες και μέσα για τη διαχείριση της αφερεγγυότητας οποιασδήποτε τράπεζας στην Ευρωζώνη και σε οποιοδήποτε Κράτος Μέλος της Τραπεζικής Ένωσης. Επίσης, ο Κανονισμός SRM θέσπισε το SRB, το οποίο διαθέτει κεντρικές εξουσίες για την εφαρμογή των ενιαίων κανόνων και διαδικασιών εξυγίανσης, καθώς και το SRF, προς υποστήριξη του SRM. Κύριος στόχος του SRM είναι να διασφαλίσει τη σωστή διαχείριση πιθανής μελλοντικής αφερεγγυότητας τραπεζών στην τραπεζική ένωση με ελάχιστο κόστος για τους φορολογούμενους και την πραγματική οικονομία. Το SRB άρχισε τις εργασίες του ως ανεξάρτητος οργανισμός της Ε.Ε. από την 1 η Ιανουαρίου 2015 και είναι πλήρως λειτουργικό από την 1η Ιανουαρίου 2016.

Άλλες ρυθμιστικές εξελίξεις

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε κανονισμούς και πήρε πρωτοβουλίες ώστε να ενισχύσει την αξιοπιστία του τραπεζικού συστήματος.

Οι σημαντικότερες αλλαγές που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του 2016 ήταν οι ακόλουθες:

- Νομοθετική Πρόταση (23.11.2016) για αναθεώρηση του Κανονισμού και της Οδηγίας σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις και η οποία επονομάστηκε “CRR2CRD V Package”,
- Πρόταση για Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τροποποίηση της Οδηγίας 2014/59/ΕΕ σχετικά με την ικανότητα απορρόφησης ζημιών και ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και επενδυτικών εταιριών (COM/2016/0852),

Εισαγωγή - Γενικές Πληροφορίες

- Πρόταση για Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τροποποίηση της Οδηγίας 2014/59/ΕΕ σχετικά με την κατάταξη των μη εξασφαλισμένων χρεωστικών μέσων στην πτωχευτική ιεραρχία (COM/2016/0853),
- Πρόταση για Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου τροποποιώντας τον Κανονισμό (ΕΕ) 806/2014 όσον αφορά την ικανότητα απορρόφησης ζημιών και την ικανότητα ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και επενδυτικών εταιριών,
- Κανονισμός 2016/445 της ΕΚΤ όσον αφορά την άσκηση δικαιωμάτων και διακριτικών ευχερειών που παρέχει το Ενωσιακό Δίκαιο, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 575/2013.

Η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (BCBS) προβαίνει σε σημαντικές αναθεωρήσεις όσον αφορά τον υπολογισμό του πιστωτικού και λειτουργικού κινδύνου και προτείνει ένα νέο «κατώτατο όριο» ώστε να περιορίσει το βαθμό στον οποίο η προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων (IRB) μπορεί να οδηγήσει τους υπολογισμούς της σε επίπεδα χαμηλότερα από εκείνα που θα διαμορφωνόντουσαν εάν χρησιμοποιούσαν την τυποποιημένη προσέγγιση. Όλες αυτές οι αναθεωρήσεις είναι μέρος της «τελικής Βασιλείας III».

Κατά τη διάρκεια του 2016 η BCBS δημοσίευσε τα ακόλουθα:

- Μείωση των αποκλίσεων των σταθμισμένων στοιχείων του ενεργητικού – περιορισμοί στη χρήση της IRB,
- Πρότυπα για τον επιτοκιακό κίνδυνο του χαρτοφυλακίου συναλλαγών,
- Αναθέωση του πλαισίου για τον κίνδυνο μόχλευσης σύμφωνα με τη Βασιλεία III - συμβουλευτικό έγγραφο,
- Pillar 3 - Δημοσιοποίηση πληροφοριών - συμβουλευτικό έγγραφο,
- Τυποποιημένη προσέγγιση για τον λειτουργικό κίνδυνο - συμβουλευτικό έγγραφο.

Σχετικά με την αναθεωρημένη έκδοση του Pillar 3 που εξέδωσε η BCBS τον Ιανουάριο του 2015, η ΕΒΑ υιοθέτησε στις 14.12.2016 κατευθυντήριες γραμμές για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών ώστε να διαβεβαιώσει την αρμονική και έγκαιρη εφαρμογή του εποπτικού πλαισίου. Οι παραπάνω οδηγίες αν και δεν αλλάζουν τις απαιτήσεις των εποπτικών δημοσιοποιήσεων, όπως ορίζονται στο μέρος 8 του Κανονισμού CRR, παρέχουν ωστόσο καθοδήγηση και υποστήριξη στα πιστωτικά ιδρύματα ώστε να συμμορφώνονται με τον Κανονισμό CRR και το εποπτικό πλαίσιο.

Αναφορικά με την υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ 9) τα οποία αντικατέστησαν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ 39), η ΕΒΑ στις 6 Μαρτίου 2017 δημοσίευσε την Γνώμη της υποστηρίζοντας την μετάβαση από το υφιστάμενο μοντέλο των πραγματοποιηθέντων ζημιών σε ένα μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ECL). Η ΕΒΑ υποστηρίζει την υιοθέτηση μιας τετραετούς μεταβατικής ρύθμισης (80% το 2018, 60% το 2019, 40% το 2020, 20% το 2021 και 0% μετά). Από την άλλη πλευρά δίνει την εναλλακτική στα πιστωτικά ιδρύματα να υπολογίσουν άπαξ τις επιπτώσεις από τη μετάβαση στο IFRS9 από την 1 Ιανουαρίου 2018. (χωρίς μεταβατικές ρυθμίσεις).

1.2 Εφαρμογή του πλαισίου Κεφαλαιακής Επάρκειας στον Όμιλο Eurobank

1.2.1 Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο όμιλος Eurobank (η «Τράπεζα» ή ο «Όμιλος»), εφάρμοσε για πρώτη φορά το πλαίσιο της Βασιλείας II σύμφωνα με την Τυποποιημένη μέθοδο τον Ιανουάριο του 2007 και συμπεριέλαβε τους σχετικούς δείκτες κινδύνου στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις. Μέχρι τότε ο Όμιλος εφάρμοζε τους κανόνες της Βασιλείας I.

Τον Ιούνιο του 2008, ο Όμιλος έλαβε την έγκριση από την Τράπεζα της Ελλάδος να χρησιμοποιεί την Προσέγγιση των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (ΠΕΔ) για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων του πιστωτικού κινδύνου. Ως εκ τούτου, με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2008 ο Όμιλος εφαρμόζει:

- Την Θεμελιώδη μέθοδο των Εσωτερικών διαβαθμίσεων για τον υπολογισμό των σταθμισμένων στοιχείων ενεργητικού για τα επιχειρηματικά δάνεια της Eurobank Εργασίας Α.Ε. στην Ελλάδα (η «Τράπεζα»),
- Την Εξελιγμένη Προσέγγιση των Εσωτερικών διαβαθμίσεων για την πλειονότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου λιανικής τραπεζικής της Τράπεζας, π.χ. στεγαστικά δάνεια, δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις, πιστωτικές κάρτες και ανακυκλούμενα δάνεια καταναλωτικής πίστης,

Εισαγωγή - Γενικές Πληροφορίες

- Από τον Σεπτέμβριο του 2009 η Θεμελιώδης μέθοδος Εσωτερικών διαβαθμίσεων εφαρμόστηκε στο σύνολο του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου της Eurobank Leasing A.E. στην Ελλάδα,
- Από τον Μάρτιο του 2010 η Εξελιγμένη Μέθοδος των εσωτερικών διαβαθμίσεων εφαρμόστηκε στο χαρτοφυλάκιο των προσωπικών δανείων και των δανείων για αγορά αυτοκινήτου.

Η εφαρμογή της Προσέγγισης των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (ΠΕΔ) καλύπτει το 74,0% του δανειακού χαρτοφυλακίου του Ομίλου, εξαιρώντας τμήματα του δανειακού χαρτοφυλακίου που είναι μη σημαντικά σε όρους μεγέθους και προφίλ κινδύνου, καθώς και λοιπές μόνιμες εξαιρέσεις. Η Τράπεζα είναι στη διαδικασία αναθεώρησης του πλάνου σταδιακής εφαρμογής της Προσέγγισης των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων, λαμβάνοντας υπόψη το πρόσφατα εκδοθέν σχέδιο κατευθυντηρίων γραμμών, την επίπτωση των δεσμεύσεων του σχεδίου αναδιάρθρωσης καθώς και του επιχειρησιακού σχεδίου του Ομίλου. Το αναθεωρημένο πλάνο σταδιακής εφαρμογής της Προσέγγισης των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων θα υποβληθεί προς έγκριση από την ΕΚΤ.

Μόνιμη εξαίρεση από την εφαρμογή της ΠΕΔ υπάρχει για τα σταθμισμένα στοιχεία ενεργητικού μέχρι 10%, για τα οποία χρησιμοποιείται η τυποποιημένη μέθοδος. Επιπλέον της εξαίρεσης του μέχρι 10% του σταθμισμένου ενεργητικού, μόνιμη εξαίρεση έχει χορηγηθεί και για τις ακόλουθες κατηγορίες ανοιγμάτων, όπως περιγράφονται με βάση την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων:

- ανοίγματα έναντι/ή εγγυημένα από κεντρικές κυβερνήσεις και κεντρικές τράπεζες,
- ανοίγματα έναντι/ή εγγυημένα από πιστωτικά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και
- ανοίγματα έναντι διοικητικών φορέων και μη κερδοσκοπικών επιχειρήσεων.

Για τα παραπάνω ανοίγματα χρησιμοποιείται η Τυποποιημένη προσέγγιση.

1.2.2 Κίνδυνος Αγοράς

Η Τράπεζα εφαρμόζει δικό της εσωτερικό υπόδειγμα διαχείρισης κινδύνων (Αξία σε Κίνδυνο-VaR) για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του κινδύνου αγοράς στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών της, για τις δραστηριότητες της Τράπεζας στην Ελλάδα. Η Τράπεζα έλαβε επίσημη επικύρωση χρήσης του εσωτερικού υποδείγματος για τον κίνδυνο αγοράς από την Τράπεζα της Ελλάδος, τον Ιούλιο του 2005. Το μοντέλο αυτό υπόκειται σε περιοδική αξιολόγηση από την εποπτική αρχή.

Το 2011 η Τράπεζα επικαιροποίησε τα συστήματα και τις διαδικασίες της ώστε να συμμορφωθεί πλήρως προς τις απαιτήσεις της ΠΔΤΕ 2646/2011 για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων από το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών. Από τις 31.12.2011 η Τράπεζα υπολογίζει τα κεφάλαια λαμβάνοντας υπόψη της δυνητική ζημιά υπό ακραίες συνθήκες (Stressed VaR) και τον επιπρόσθετο κίνδυνο αθέτησης και μεταβολής της πιστοληπτικής αξιοπιστίας (IRC).

Για την μέτρηση του ανοίγματος του κινδύνου αγοράς και για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τις θυγατρικές της Τράπεζας στην Ελλάδα και τις διεθνείς δραστηριότητες, εφαρμόζεται η τυποποιημένη προσέγγιση.

Επιπλέον, η Τράπεζα υπολογίζει και παρακολουθεί σε καθημερινή βάση τον κίνδυνο αγοράς του επενδυτικού χαρτοφυλακίου για τις δραστηριότητες της στην Ελλάδα, χρησιμοποιώντας το εσωτερικό υπόδειγμα VaR. Για τις δραστηριότητες της στο εξωτερικό η Eurobank εφαρμόζει την ανάλυση ευαισθησίας, ενώ η μεθοδολογία του VaR εφαρμόζεται σε μηνιαία βάση.

1.2.3 Λειτουργικός Κίνδυνος

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, ο Όμιλος χρησιμοποιεί για τις ενοποιημένες δραστηριότητές του, την Τυποποιημένη Προσέγγιση για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του λειτουργικού κινδύνου βάσει του Πυλώνα 1.

1.3 Σκοπός του Πυλώνα 3

Ο σκοπός της δημοσιοποίησης στοιχείων στα πλαίσια του Πυλώνα 3 είναι να παρέχει επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου, τις διαδικασίες αξιολόγησης των κινδύνων και τους εποπτικούς δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας.

Οι δημοσιοποιήσεις του Πυλώνα 3 περιλαμβάνουν σε ενοποιημένη βάση ποιοτική και ποσοτική πληροφόρηση, με βάση το όγδοο μέρος του Κανονισμού 2013/575/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας και σύμφωνα με το πλαίσιο της εποπτικής ενοποίησης, το οποίο περιγράφεται στην επόμενη παράγραφο.

Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στη δημοσιοποίηση στοιχείων του Πυλώνα 3 έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή Ελέγχου.

1.4 Εποπτική προς λογιστική ενοποίηση

1.4.1 Λογιστική Ενοποίηση

Η λογιστική ενοποίηση του Ομίλου βασίζεται στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) και ειδικότερα το ΔΠΧΑ 10 Ενοποιημένες Οικονομικές καταστάσεις, ΔΛΠ 28 Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες, και ΔΠΧΑ 11 Από κοινού συμφωνίες.

Θυγατρικές είναι όλες οι εταιρείες που ελέγχονται από τον Όμιλο. Ο Όμιλος ελέγχει μια εταιρεία όταν έχει έκθεση, ή δικαιώματα, σε μεταβλητές αποδόσεις από την ανάμιξη του με την εταιρεία και έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει αυτές τις αποδόσεις μέσω της εξουσίας του πάνω στην εταιρεία. Ο Όμιλος ενοποιεί μια εταιρεία μόνο όταν συνυπάρχουν και τα τρία παραπάνω στοιχεία που συνιστούν έλεγχο.

Η εξουσία θεωρείται ότι υπάρχει όταν, τα υφιστάμενα δικαιώματα του Ομίλου του παρέχουν την τρέχουσα δυνατότητα να διευθύνει τις συναφείς δραστηριότητες της εταιρείας, δηλαδή τις δραστηριότητες εκείνες που επηρεάζουν σημαντικά τις αποδόσεις της εταιρείας, και ο Όμιλος έχει στην πράξη την δυνατότητα να ασκήσει αυτά τα δικαιώματα. Η εξουσία πάνω σε μια εταιρεία μπορεί να προκύψει μέσω δικαιωμάτων ψήφου από συμμετοχικούς τίτλους όπως οι μετοχές, ή σε άλλες περιπτώσεις, μπορεί να προέρχεται από συμβατικές συμφωνίες.

Όταν υπάρχουν δικαιώματα ψήφου, ο Όμιλος θεωρείται ότι έχει έλεγχο μιας εταιρείας όταν κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, περισσότερα από τα μισά δικαιώματα ψήφου της εταιρείας, εκτός αν υπάρχουν ενδείξεις ότι κάποιος άλλος επενδυτής έχει στην πράξη την δυνατότητα να διευθύνει μονομερώς τις συναφείς δραστηριότητες.

Ο Όμιλος μπορεί να έχει εξουσία ακόμα και όταν κατέχει λιγότερα από την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου της εταιρείας μέσω συμβατικής συμφωνίας με άλλους κατόχους δικαιωμάτων ψήφου, δικαιωμάτων που προκύπτουν από άλλες συμβατικές συμφωνίες, ουσιαστών δυνητικών δικαιωμάτων ψήφου, κατοχή του μεγαλύτερου ποσοστού των δικαιωμάτων ψήφου σε μια κατάσταση όπου τα υπόλοιπα δικαιώματα είναι ευρέως διασκορπισμένα («εκ των πραγμάτων εξουσία»), ή μέσω συνδυασμού των παραπάνω. Κατά την αξιολόγηση του κατά πόσον ο Όμιλος διαθέτει εκ των πραγμάτων εξουσία, λαμβάνονται υπόψη όλα τα σχετικά γεγονότα και συνθήκες, περιλαμβανομένου του σχετικού μεγέθους των δικαιωμάτων ψήφου που κατέχει ο Όμιλος και της διασποράς των δικαιωμάτων που κατέχονται από άλλους κατόχους δικαιωμάτων ψήφου, προκειμένου να καθοριστεί αν ο Όμιλος έχει στην πράξη την δυνατότητα να διευθύνει τις συναφείς δραστηριότητες.

Ο Όμιλος έχει έκθεση ή δικαιώματα σε μεταβλητές αποδόσεις από την ανάμιξη του με μια εταιρεία όταν οι αποδόσεις αυτές δύνανται να μεταβάλλονται ως συνέπεια της επίδοσης της εταιρείας.

Για να αξιολογηθεί το κατά πόσον ο Όμιλος έχει την δυνατότητα να επηρεάζει το ύψος των αποδόσεων από την ανάμιξη του με την εταιρεία, ο Όμιλος καθορίζει αν κατά την άσκηση των δικαιωμάτων λήψης αποφάσεων ενεργεί ως εντολοδόχος ή ως εντολέας. Ο Όμιλος ενεργεί ως εντολοδόχος όταν ενεργεί για λογαριασμό και προς όφελος ενός άλλου μέρους και ως εκ τούτου δεν ελέγχει την εταιρεία. Συνεπώς, σε αυτές τις περιπτώσεις, ο Όμιλος δεν ενοποιεί την εταιρεία. Κατά την παραπάνω αξιολόγηση, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη το εύρος της εξουσίας λήψης αποφάσεων

Εισαγωγή - Γενικές Πληροφορίες

επί της εταιρείας, τα δικαιώματα που κατέχονται από άλλα μέρη, την αμοιβή που δικαιούται ο Όμιλος από την ανάμειξη του, και την έκθεση του στη μεταβλητότητα των αποδόσεων από άλλες συμμετοχές του σε αυτή την εταιρεία.

Ο Όμιλος έχει συμμετοχές σε εταιρείες που έχουν δομηθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε τα δικαιώματα ψήφου δεν αποτελούν τον κύριο παράγοντα στην απόφαση ποιος ελέγχει την εταιρεία, όπως όταν τα δικαιώματα ψήφου σχετίζονται μόνο με θέματα διοικητικής φύσεως και οι συναφείς δραστηριότητες διευθύνονται μέσω συμβατικών δικαιωμάτων. Για να αξιολογηθεί το κατά πόσον ο Όμιλος έχει έλεγχο πάνω σε τέτοιου είδους δομημένες οικονομικές οντότητες, λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθοι παράγοντες:

- Ο σκοπός και ο σχεδιασμός της εταιρείας,
- Αν ο Όμιλος κατέχει συγκεκριμένα δικαιώματα που του παρέχουν την δυνατότητα να διευθύνει μονομερώς τις σχετικές δραστηριότητες της εταιρείας,
- Η ύπαρξη ειδικής σχέσης με την εταιρεία,
- Ο βαθμός έκθεσης του Ομίλου στην μεταβλητότητα των αποδόσεων από την ανάμειξη του με την εταιρεία και εφόσον ο Όμιλος έχει τη δυνατότητα να επηρεάζει τη μεταβλητότητα.

Ο Όμιλος επαναξιολογεί το κατά πόσον ελέγχει ή όχι μια εταιρεία αν τα γεγονότα και οι συνθήκες υποδεικνύουν ότι υπάρχουν μεταβολές σε ένα ή περισσότερα από τα στοιχεία που συνιστούν έλεγχο. Περιλαμβάνονται και οι περιπτώσεις εκείνες όπου τα δικαιώματα που κατέχονταν από τον Όμιλο, και τα οποία επρόκειτο να είναι προστατευτικής φύσεως, μετατρέπονται σε ουσιώδη δικαιώματα λόγω της παραβίασης ρητρών ή της αθέτησης πληρωμών σε μια δανειακή σύμβαση και έχουν ως αποτέλεσμα ο Όμιλος να έχει εξουσία πάνω στην εταιρεία.

Οι θυγατρικές εταιρείες ενοποιούνται πλήρως από την ημέρα κατά την οποία ο Όμιλος αποκτά δικαίωμα ελέγχου, και παύουν να ενοποιούνται την ημέρα κατά την οποία ο Όμιλος παύει να έχει δικαίωμα ελέγχου.

Επενδύσεις σε κοινοπραξίες (συμβατικώς συμφωνηθείσα κοινή άσκηση ελέγχου, η οποία υφίσταται μόνο όταν οι αποφάσεις σχετικά με τις σημαντικές δραστηριότητες απαιτούν την ομόφωνη συναίνεση και οι οποίοι έχουν δικαιώματα επί των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του σχήματος) και οι επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις (επενδύσεις στις οποίες ο Όμιλος έχει ουσιώδη επιρροή, αλλά δεν έχει έλεγχο, συμμετοχή μεταξύ 20% και 50% των δικαιωμάτων ψήφου) αποτελούν επίσης μέρος της λογιστικής ενοποίησης, αλλά λογίζονται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

1.4.2 Εποπτική Ενοποίηση

Το 2015 η εποπτική ενοποίηση που είχε χρησιμοποιηθεί για την υποβολή των αναφορών προς τις εποπτικές αρχές, ακολουθούσε τις αρχές που χρησιμοποιήθηκαν για τη λογιστική ενοποίηση με τη διαφορά των συμμετοχών σε ασφαλιστικές εταιρείες οι οποίες εξαιρούνταν από την εποπτική ενοποίηση και λογίζονταν χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της καθαρής θέσης και υπό ορισμένες προϋποθέσεις αφαιρούνταν από τα ίδια κεφάλαια (βλέπε παράγραφο 2.1).

Σύμφωνα με την Οδηγία CRD IV, οι συμμετοχές σε ασφαλιστικές εταιρείες και εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα όπου η Τράπεζα έχει μια σημαντική επένδυση, πρέπει να αφαιρούνται από τις κοινές μετοχές κατηγορίας 1 (CET1), όταν η συνολική επένδυση υπερβαίνει το 10% του συνολικού ποσού των κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (CET1) πριν από κάποιες αφαιρέσεις. Το ποσό που δεν αφαιρείται σταθμίζεται με 250%.

Στις 4 Αυγούστου 2016, η Τράπεζα ολοκλήρωσε τη πώληση του 80% της Eurolife ERB Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών. Συνεπώς, από αυτή την ημερομηνία, η εταιρεία και οι θυγατρικές της (Ασφαλιστικές Υπηρεσίες Α.Ε.Μ.Α., Eurolife ERB Α.Ε.Γ.Α., Eurolife ERB Α.Ε.Α.Ζ., Διεθνής Κτηματική Ανώνυμη Εταιρεία, Eurolife ERB Asigurari De Viata S.A. και Eurolife ERB Asigurari Generale S.A.) δεν ενοποιούνται στις Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας (σημείωση 27 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων). Κατά συνέπεια δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ λογιστικής και εποπτικής ενοποίησης.

Η ERB Hellas Funding Ltd και η ERB Hellas Plc περιλαμβάνονται στον υπολογισμό των ατομικών κεφαλαιακών απαιτήσεων και εποπτικών ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας (Μερική ενοποίηση).

Κατάλογος όλων των θυγατρικών επιχειρήσεων εμφανίζεται στην σημείωση 27 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

1.5 Εμπόδια για την άμεση μεταβίβαση κεφαλαίων

Δάνεια μειωμένης εξασφάλισης τα οποία έχουν δοθεί από την Τράπεζα στις θυγατρικές της και στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν εκτός της Ελλάδας, υπόκεινται στους τοπικούς κανονισμούς και περιορισμούς που καθορίζονται από την τοπική νομοθεσία και τις εποπτικές αρχές. Ο πιο κοινός περιορισμός απ' όλους, είναι η ελάχιστη χρονική περίοδος (5 με 7 έτη στις περισσότερες περιπτώσεις) κατά την οποία δεν υπάρχει η δυνατότητα πρόωρης εξόφλησης χωρίς την προηγούμενη έγκριση της αρμόδιας εποπτικής αρχής.

1.6 Συμμόρφωση με τις απαιτήσεις δημοσιοποιήσεων της Βασιλείας III - Πυλώνα 3

Η Τράπεζα έχει θέσει σε εφαρμογή μια εσωτερική «Πολιτική Συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις Δημοσιοποίησης Πυλώνα 3», προκειμένου να διασφαλίσει την συνεπή και συνεχή συμμόρφωσή της με τις απαιτούμενες δημοσιοποιήσεις του Πυλώνα 3, όπως αυτές προβλέπονται από το υπάρχον εποπτικό πλαίσιο. Εντός αυτού του πλαισίου η Τράπεζα λειτουργεί ως ακολούθως:

- Οι δημοσιοποιήσεις του Πυλώνα 3 παρέχονται σε ενοποιημένη βάση,
- Στις δημοσιοποιήσεις της, η Τράπεζα περιλαμβάνει όλες εκείνες τις πληροφορίες που θεωρούνται απαραίτητες προκειμένου οι χρήστες να έχουν σαφή, πλήρη και ακριβή εικόνα της δομής του Ομίλου, της διαχείρισης των κεφαλαίων, του συστήματος διαχείρισης κινδύνων, των βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού και της πολιτικής αμοιβών. Κατά τη διαδικασία αυτή η Τράπεζα εντοπίζει επίσης τις πληροφορίες που είναι ουσιώδεις, εμπιστευτικές και αποκλειστικές,
- Το σύνολο των δημοσιοποιήσεων του Πυλώνα 3, λαμβάνει χώρα ετησίως, μέσω της ιστοσελίδας της Τράπεζας στο διαδίκτυο, σε διακεκριμένο αρχείο υπό τον τίτλο «Δημοσιοποιήσεις με βάση τον Πυλώνα 3 της Βασιλείας III», σε συνδυασμό με την ημερομηνία δημοσίευσης των οικονομικών καταστάσεων. Οι Δημοσιοποιήσεις αποδοχών δημοσιεύονται σε ιδιαίτερο έγγραφο,
- Η Τράπεζα επανεξετάζει την έκταση και το είδος των πληροφοριών που παρέχονται σε κάθε ημερομηνία δημοσιοποίησης και προβαίνει στις αναγκαίες προσαρμογές της πολιτικής της,
- Η Τράπεζα αξιολογεί την ανάγκη δημοσιοποίησης μέρους ή του συνόλου των πληροφοριών με συχνότητα μεγαλύτερη της ετήσιας, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως το μέγεθος των συναλλαγών, το εύρος των δραστηριοτήτων, την παρουσία σε διάφορες χώρες, την δραστηριοποίηση σε διάφορους χρηματοπιστωτικούς τομείς, την συμμετοχή σε διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές και διεθνή συστήματα πληρωμών, διακανονισμού και εκκαθάρισης, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή σε πληροφορίες για τα ίδια κεφάλαια, τις κεφαλαιακές απαιτήσεις, τους αναλαμβανόμενους κινδύνους και άλλα στοιχεία που υπόκεινται σε άμεσες μεταβολές,
- Η Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας είναι υπεύθυνη να επανεξετάζει και να βεβαιώνει τη διαδικασία σύνταξης της δημοσιοποίησης πληροφοριών του Πυλώνα 3, ενώ το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο να την εγκρίνει.

Οι ανωτέρω υποχρεώσεις είναι ισοδύναμες με αυτές που λαμβάνονται υπόψη στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας.

Ίδια Κεφάλαια

2. Ίδια Κεφάλαια

Η ποσότητα και η ποιότητα των κεφαλαίων που κατέχει ο Όμιλος, υπόκεινται σε συγκεκριμένους κανόνες και οδηγίες. Η σύνθεση των διαθέσιμων εποπτικών κεφαλαίων του Ομίλου υπό τον Πυλώνα 1 έχει ως εξής:

2.1 Εποπτικά κεφάλαια – ορισμός

Τα εποπτικά κεφάλαια του Πυλώνα 1 του Ομίλου σε ενοποιημένη βάση υπολογίζονται με βάση τα ΔΠΧΑ στοιχεία και σύμφωνα με τους κανόνες του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 575/2013.

Τα διαθέσιμα εποπτικά ίδια κεφάλαια είναι κατανεμημένα σε δύο κύριες κατηγορίες: Κεφάλαιο κατηγορίας 1 (Tier 1) και Κεφάλαιο κατηγορίας 2 (Tier 2). Το κεφάλαιο της κατηγορίας 1 αποτελείται από τις κοινές μετοχές κατηγορίας 1 (CET1) και το πρόσθετο κεφάλαιο κατηγορίας 1.

Το κοινό κεφάλαιο κατηγορίας 1 (CET1) αποτελείται από τα ίδια κεφάλαια κοινών μετοχών, τις προνομιούχες μετοχές που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το Ν. 3723/2008 «Πρόγραμμα Ενίσχυσης της Ρευστότητας της Ελληνικής Οικονομίας» και από τα δικαιώματα μειοψηφίας που ενοποιούνται στο κεφάλαιο κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (CET1) μετά την αφαίρεση των κάτωθι:

- α) αποθεματικών της εύλογης αξίας που σχετίζονται με τα κέρδη ή ζημιές ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών,
- β) των αποτελεσμάτων κέρδη και ζημιές, που προκύπτουν από την αναπροσαρμογή των υποχρεώσεων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, εφόσον τα αποτελέσματα αυτά προκύπτουν από αλλαγές της πιστοληπτικής διαβάθμισης,
- γ) 60% της σταδιακής αφαίρεσης της υπεραξίας και των άυλων παγίων,
- δ) 60% της σταδιακής αφαίρεσης των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία εξαιρώντας αυτές που προκύπτουν από προσωρινές διαφορές (αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές),
- ε) των συμμετοχών και δανείων μειωμένης εξασφάλισης (και λοιπών στοιχείων ιδίων κεφαλαίων) που υπερβαίνουν το 10% των κεφαλαίων των μη ενοποιούμενων πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανόμενων και των ασφαλιστικών εταιρειών,
- στ) 60% της σταδιακής αφαίρεσης της αρνητικής διαφοράς μεταξύ των λογιστικών προβλέψεων απομείωσης του δανειακού χαρτοφυλακίου και της αναμενόμενης ζημιάς σύμφωνα με την μέτρηση της ΠΕΔ,
- ζ) αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που προκύπτουν από προσωρινές διαφορές, οι οποίες υπερβαίνουν το όριο του 10% του κεφαλαίου κοινών μετοχών (CET1), και
- η) του συνόλου των παραπάνω στοιχείων (ε) και (η) το οποίο είναι μικρότερο από το 10% των σχετικών στοιχείων κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (CET1) και τα οποία συνολικά υπερβαίνουν το 15% του κεφαλαίου κοινών μετοχών (CET1) προ ορισμένων αφαιρετικών στοιχείων.

Οι αναμενόμενες ζημιές (EL) που προκύπτουν από τους κανόνες της Βασιλείας III, απεικονίζουν ζημιές που θα αναμένονταν σε ένα σενάριο ύφεσης κατά τη διάρκεια μιας περιόδου 12 μηνών. Ο ορισμός αυτός διαφέρει από την λογιστική μέθοδο υπολογισμού των προβλέψεων απομείωσης δανείων, στις οποίες παρουσιάζονται μόνο ζημιές που έχουν προκύψει από το δανειακό χαρτοφυλάκιο την συγκεκριμένη ημερομηνία ισολογισμού και δεν επιτρέπεται η αναγνώριση μιας πιο συντηρητικής προσέγγισης, που απαιτεί η εποπτική μέτρηση με την υιοθέτηση των κατά την διάρκεια αρνητικών συνθηκών (through-the-cycle) που μπορεί να μην υπάρχουν κατά την ημερομηνία ισολογισμού.

Το πρόσθετο κεφάλαιο της κατηγορίας 1 αποτελείται από τους προνομιούχους τίτλους, το οποίο υπόκειται σε σταδιακή κατάργηση, την αφαίρεση του 40% της υπεραξίας και των άυλων παγίων και του 20% της αρνητικής διαφοράς μεταξύ των λογιστικών προβλέψεων απομείωσης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, τα οποία θα αφαιρεθούν από το κεφάλαιο κοινών μετοχών CET1, όταν εφαρμοστεί πλήρως η Βασιλεία III.

Σε περίπτωση που τα αφαιρετικά στοιχεία των κεφαλαίων κατηγορίας 1 (Tier 1) είναι μεγαλύτερα από τα θετικά στοιχεία των κεφαλαίων της κατηγορίας 1 (Tier 1), τότε η διαφορά αφαιρείται από το κεφάλαιο κοινών μετοχών (CET1).

Ίδια Κεφάλαια

Το κεφάλαιο κατηγορίας 2 (Tier 2) αποτελείται από τα ακόλουθα στοιχεία:

- Δάνεια μειωμένης εξασφάλισης που πληρούν συγκεκριμένα εποπτικά κριτήρια, τα οποία υπόκεινται σε σταδιακή κατάργηση και αφαιρέσεων του 20% αρνητικής διαφοράς μεταξύ των λογιστικών προβλέψεων απομείωσης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, που θα αφαιρεθούν από το κεφάλαιο κοινών μετοχών (CET1), όταν εφαρμοστεί πλήρως η Βασιλεία III,
- Αποθεματικά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία των ενσώματων πάγιων περιουσιακών στοιχείων που σχηματίστηκαν μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2003 (μετάβαση σε ΔΠΧΑ), τα οποία υπόκεινται σε σταδιακή κατάργηση από το κεφάλαιο κατηγορίας 2 (Tier 2) και σταδιακή ενσωμάτωση στο κεφάλαιο κοινών μετοχών (CET1).

Τις γενικές προβλέψεις πιστωτικού κινδύνου έως 1,25% των σταθμισμένων ανοιγμάτων σύμφωνα με την τυποποιημένη προσέγγιση,

- Το πλεόνασμα των προβλέψεων σε σχέση με την αναμενόμενη ζημιά για την απομείωση δανείων σύμφωνα με τη προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων (ΠΕΔ), έως και 0,6% των σταθμισμένων ανοιγμάτων υπολογισμένων σύμφωνα με τη ΠΕΔ.

Σε περίπτωση που τα αφαιρετικά στοιχεία των κεφαλαίων κατηγορίας 2 (Tier 2) είναι μεγαλύτερα από τα θετικά στοιχεία των κεφαλαίων της κατηγορίας 2 (Tier 2), τότε η διαφορά αφαιρείται από το κεφάλαιο της κατηγορίας 1 (Tier 1).

2.2 Προνομιούχοι τίτλοι

Την 31 Δεκεμβρίου 2016 η συνολική αξία των προνομιούχων τίτλων ανήλθε στο ποσό των € 43 εκατ. εκ' των οποίων 60% περιλαμβάνεται στα πρόσθετα κεφάλαια κατηγορίας 1. Με βάση τους κανόνες της Βασιλείας III αυτοί οι τίτλοι αναγνωρίζονται ως τίτλοι παλαιάς έκδοσης και θα καταργηθούν σταδιακά έως το 2022.

Μία λίστα με τα βασικά χαρακτηριστικά των κεφαλαιακών μέσων του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1423/2013 βρίσκεται στο παράρτημα 2.

Αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τους Προνομιούχους Τίτλους εμφανίζονται στη σημείωση 41 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

2.3 Έκθεση σε χρέος Ελληνικού Δημοσίου

Την 31 Δεκεμβρίου 2016, η συνολική λογιστική αξία των κυριότερων απαιτήσεων του Ομίλου από το Ελληνικό Δημόσιο είναι:

	2016	2015
	€ million	€ million
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	1,289	2,157
Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	1,970	1,677
Παράγωγα Χρηματοοικονομικά μέσα με το Ελληνικό Δημόσιο	1,070	992
Χρηματοοικονομική εγγύηση που σχετίζεται με τον πιστωτικό κίνδυνο του Ελληνικού Δημοσίου	194	208
Δάνεια με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου	140	176
Δάνεια προς ελληνικές τοπικές αρχές και δημόσιους οργανισμούς	75	86
Λοιπές απαιτήσεις	19	17
Σύνολο	4,757	5,313

Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας, σημείωση 5.

Ίδια Κεφάλαια

2.4 Σχέδιο Αναδιάρθρωσης

Την 29 Απριλίου 2014, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) ενέκρινε το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, το οποίο υποβλήθηκε μέσω του Υπουργείου Οικονομικών τη 16 Απριλίου 2014. Επιπλέον, στις 26 Νοεμβρίου 2015, η ΕΕ ενέκρινε το αναθεωρημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης της Τράπεζας στο πλαίσιο της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης του 2015. Το Ελληνικό Δημόσιο έχει δεσμευτεί ότι η Τράπεζα θα εφαρμόσει συγκεκριμένα μέτρα και δράσεις και θα επιτύχει τους στόχους που αποτελούν ένα αναπόσπαστο μέρος του σχεδίου αναδιάρθρωσης.

Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας, σημείωση 6.

Τραπεζικός Επίτροπος (Monitoring Trustee)

Το Μνημόνιο Οικονομικών και Χρηματοπιστωτικών Πολιτικών (ΜΟΧΠ) του Δεύτερου Προγράμματος Προσαρμογής για την Ελλάδα, μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), προέβλεπε το διορισμό επιτρόπου (Monitoring Trustee) σε όλες τις τράπεζες που βρίσκονται σε καθεστώς Κρατικής Ενίσχυσης.

Η Grant Thornton ορίστηκε ως Monitoring Trustee της Τράπεζας την 22 Φεβρουαρίου 2013. Οι όροι της εν λόγω ανάθεσης τροποποιήθηκαν και επεκτάθηκαν την 29 Μαΐου 2014. Ο Monitoring Trustee παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τους κανόνες της εταιρικής διακυβέρνησης και τις πρακτικές λειτουργίας, καθώς και την εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης και αναφέρεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ίδια Κεφάλαια

2.5 Συμφωνία Ισολογισμών - Λογιστική σε εποπτικού σκοπού ενοποίηση

Σημ.	31 Δεκέμβριος 2016			31 Δεκέμβριος 2015		
	Ισοζύγιο σύμφωνα με τις Δημοσιευμένες Οικονομικές Καταστάσεις	Διαχωρισμός των ασφαλιστικών και ενοποίηση με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	Ισοζύγιο για εποπτικούς σκοπούς ενοποίησης	Ισοζύγιο σύμφωνα με τις Δημοσιευμένες Οικονομικές Καταστάσεις	Διαχωρισμός των ασφαλιστικών και ενοποίηση με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	Ισοζύγιο για εποπτικούς σκοπούς ενοποίησης
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	1,477	-	1,477	1,798	-	1,798
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	2,759	-	2,759	2,808	-	2,808
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	71	-	71	100	-	100
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1,980	-	1,980	1,884	-	1,884
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	39,058	-	39,058	39,893	-	39,893
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	12,463	-	12,463	16,291	-	16,291
Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις	98	-	98	10	384	394
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	638	-	638	666	-	666
Επενδύσεις σε ακίνητα	905	-	905	925	-	925
Άυλα πάγια στοιχεία	α 145	-	145	127	-	127
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	4,945	-	4,945	4,859	-	4,859
εκ των οποίων: Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που βασίζονται στη μελλοντική κερδοφορία και δεν προκύπτουν από προσωρινές διαφορές	β 54	-	54	319	-	319
εκ των οποίων: Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που δεν βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία	4,015	-	4,015	4,066	-	4,066
εκ των οποίων: Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που προκύπτουν από προσωρινές διαφορές	γ 876	-	876	474	-	474
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	1,854	-	1,854	2,141	3	2,144
Στοιχεία ενεργητικού δραστηριοτήτων προς πώληση	-	-	-	2,051	(1,921)	130
Σύνολο ενεργητικού	66,393	-	66,393	73,553	(1,534)	72,019
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ						
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	13,906	-	13,906	25,267	-	25,267
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	7,780	-	7,780	4,516	-	4,516
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2,441	-	2,441	2,359	-	2,359
Υποχρεώσεις προς πελάτες	34,031	-	34,031	31,446	178	31,624
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	102	-	102	150	101	251
Λοιπές υποχρεώσεις	778	-	778	742	3	745
Υποχρεώσεις δραστηριοτήτων προς πώληση	-	-	-	1,941	(1,816)	125
Σύνολο υποχρεώσεων	59,038	-	59,038	66,421	(1,534)	64,887
εκ των οποίων: Κεφαλαιακά μέσα Κατηγορίας 2 που υπόκεινται σε σταδιακή κατάργηση	δ 75	-	75	75	-	75
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ						
Μετοχικό κεφάλαιο-κοινές μετοχές	655	-	655	656	-	656
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	ε 8,055	-	8,055	8,055	-	8,055
Λοιπά αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο	(2,988)	-	(2,988)	(3,241)	-	(3,241)
εκ των οποίων: από αντισταθμίσεις ταμειακών ροών	ζ (59)	-	(59)	(69)	-	(69)
εκ των οποίων: από αλλαγές στην πιστοληπτική διαβάθμιση του ιδίου του Ιδρύματος	η -	-	-	-	-	-
Μετοχικό κεφάλαιο-προνομιούχες μετοχές	θ 950	-	950	950	-	950
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας	6,672	-	6,672	6,420	-	6,420
Προνομιούχοι τίτλοι	ι 43	-	43	43	-	43
Δικαιώματα τρίτων	κ 640	-	640	669	-	669
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	7,355	-	7,355	7,132	-	7,132
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων	66,393	-	66,393	73,553	(1,534)	72,019

Όπως αναφέρθηκε στην παράγραφο "1.4 Εποπτική προς λογιστική ενοποίηση", δεν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην εποπτική και λογιστική ενοποίηση λόγω της πώλησης της "Eurolife ERB Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών".

Ίδια Κεφάλαια

2.6 Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα εποπτικά ίδια κεφάλαια του Ομίλου με στοιχεία της 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015. Τα εποπτικά κεφάλαια του 2016 και 2015 υπολογίζονται σύμφωνα με τους μεταβατικούς κανόνες της Οδηγίας CRD IV.

Επιπλέον, στο παράρτημα 1, βρίσκεται πίνακας δημοσιοποίησης ιδίων κεφαλαίων, το οποίο παρουσιάζει τα συστατικά των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων της μεταβατικής και της πλήρης εφαρμογής την 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015. Το παράρτημα έχει προετοιμαστεί χρησιμοποιώντας την φόρμα του Παραρτήματος VI του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1423/2013 της Επιτροπής της 20 Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τις απαιτήσεις δημοσιοποίησης ιδίων κεφαλαίων για ιδρύματα σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Σημ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους κατόχους κοινών μετοχών της Τράπεζας	ε 5,722	5,470
Προνομιούχες μετοχές	θ 950	950
Δικαιώματα τρίτων	κ 640	669
Δικαιώματα τρίτων που δεν ενοποιούνται στο Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών κατηγορίας 1	(385)	(268)
Εποπτικές αναπροσαρμογές	-	-
Αποθεματικά από αντιστάθμιση Ταμειακών ροών	ζ 59	69
Κίνδυνος που προκύπτει από τη πιστωτική διαβάθμιση του ιδίου του ιδρύματος	η -	-
Αποθεματικά αναπροσαρμογής της εύλογης αξίας των ενσώματων παγίων	(26)	(39)
60% των άυλων παγίων/ 40% για 2015	α (87)	(51)
60% της ανεπάρκειας των προσαρμογών πιστωτικού κινδύνου ΠΕΔ που προκύπτει κατά τον υπολογισμό της αναμενόμενης ζημίας / 40% για 2015	-	-
60% των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που βασίζονται στη μελλοντική κερδοφορία και δεν προκύπτουν από προσωρινές διαφορές καθαρές των φορολογικών υποχρεώσεων / 40% για 2015	β (32)	(127)
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που προκύπτουν από προσωρινές διαφορές (ποσό που υπερβαίνει το όριο 10%)	γ (37)	-
Λοιπές εποπτικές αναπροσαρμογές	(33)	(50)
Μέσα Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών κατηγορίας 1	6,771	6,623
Προνομιούχες μετοχές που υπόκεινται σε σταδιακή κατάργηση	ι 26	30
Εποπτικές αναπροσαρμογές	-	-
40% άυλων παγίων /-60% για 2015	(58)	(76)
20% της ανεπάρκειας των προσαρμογών πιστωτικού κινδύνου ΠΕΔ που προκύπτει κατά τον υπολογισμό της αναμενόμενης ζημίας / 30% για 2015	-	-
Λοιπές εποπτικές αναπροσαρμογές	32	46
Μέσα Κεφαλαίου της κατηγορίας 1	6,771	6,623
Tier 2 κεφάλαιο - δάνεια μειωμένης εξασφάλισης που υπόκεινται σε σταδιακή κατάργηση	δ 4	15
Αποθεματικά αναπροσαρμογής της εύλογης αξίας των ενσώματων παγίων	26	39
20% της ανεπάρκειας των προσαρμογών πιστωτικού κινδύνου ΠΕΔ που προκύπτει κατά τον υπολογισμό της αναμενόμενης ζημίας / 30% για 2015	-	-
Λοιπές εποπτικές αναπροσαρμογές	93	94
Πλεόνασμα των προβλέψεων σε σχέση με την αναμενόμενη ζημιά που αναγνωρίζεται εποπτικά σύμφωνα με ΠΕΔ	-	14
Συνολικά Εποπτικά Κεφάλαια	6,894	6,785
Σταθμισμένα Στοιχεία Ενεργητικού	38,511	38,888
Δείκτες		
Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών κατηγορίας 1	17.6%	17.0%
Δείκτης Κεφαλαίου κατηγορίας 1	17.6%	17.0%
Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας	17.9%	17.4%

Ίδια Κεφάλαια

Ο δείκτης κοινών μετοχών κατηγορίας 1 ορίζεται ως το κεφάλαιο κοινών μετοχών κατηγορίας 1 ως προς το σταθμισμένο ενεργητικό, ο δείκτης κατηγορίας 1 ορίζεται ως το κεφάλαιο κατηγορίας 1 (Tier 1) ως προς το σταθμισμένο ενεργητικό και ο δείκτης συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας ορίζεται ως τα συνολικά εποπτικά κεφάλαια ως προς το σταθμισμένο ενεργητικό.

Σύμφωνα με το άρθρο 27Α του Νόμου 4172/2013 όπως ισχύει, το οποίο αφορά τα Ελληνικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης και πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που έχουν αναγνωριστεί από τη Τράπεζα α) στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου και β) επί των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου (προβλέψεις και ζημιές λόγω πιστωτικού κινδύνου), οι οποίες έχουν αναγνωριστεί κατά την 30 Ιουνίου 2015 μπορούν να μετατραπούν σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αν το λογιστικό, μετά από φόρους αποτέλεσμα της χρήσης είναι ζημιά.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013, άρθρο 39, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που μπορούν να αντικατασταθούν με μια φορολογική πίστωση δεν θα πρέπει να αφαιρούνται από τις κοινές μετοχές κατηγορίας 1 (CET1) αλλά αντί αυτού θα πρέπει να σταθμιστούν με 100%. Την 31 Δεκεμβρίου 2016, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που είναι επιλέξιμες για φορολογική πίστωση ανέρχονται σε € 4.015 εκατ. (2015: € 4.065 εκατ.). Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, σημείωση 16.

Ο Όμιλος επιδιώκει να διατηρήσει μια ενεργά διαχωρίσιμη κεφαλαιακή βάση, ώστε να καλύπτει τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητες του. Η κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου ελέγχεται χρησιμοποιώντας, μεταξύ άλλων μεθόδων, τους κανόνες και τους δείκτες που θεσπίστηκαν από την Επιτροπή της Βασιλείας («Κανόνες/ δείκτες της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών») και υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Τράπεζα της Ελλάδος για την εποπτεία της Τράπεζας.

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, ο Όμιλος επικεντρώνεται στην ενίσχυση της κεφαλαιακής του θέσης με την ενεργό μείωση του κινδύνου που απορρέει από τα δανειακά χαρτοφυλάκια, μέσω της θέσπισης αυστηρότερων πιστοδοτικών πολιτικών και της αλλαγής της σύνθεσης των δανειακών χαρτοφυλακίων σε πιο εξασφαλισμένα δάνεια καθώς και λαμβάνοντας διάφορες στρατηγικές πρωτοβουλίες με σκοπό την εσωτερική δημιουργία κεφαλαίου.

Τέλος, ο Όμιλος εξετάζει επιπρόσθετες ενέργειες προκειμένου να ενισχύσει την κεφαλαιακή του βάση, οι οποίες σχετίζονται με την διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση, αναδιάρθρωση, μετασχηματισμό ή βελτιστοποίηση των δραστηριοτήτων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, που θα δημιουργήσουν ή θα αποδεσμεύσουν κεφάλαια και/ή θα μειώσουν τα σταθμισμένα στοιχεία ενεργητικού.

2.7 Κεφαλαιακές απαιτήσεις από τη Διαδικασία Εποπτικής Αξιολόγησης

Σύμφωνα με την απόφαση της Διαδικασίας Εποπτικής Αξιολόγησης για το 2016 η οποία διενεργήθηκε από την ΕΚΤ, από 1 Ιανουαρίου 2017 η Τράπεζα πρέπει να διατηρεί σε ενοποιημένη βάση τον Δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1 ratio) τουλάχιστον στο 8,75% και τον Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας (Total Capital Adequacy ratio) τουλάχιστον στο 12,25%.

Ίδια Κεφάλαια

2.8 Κεφαλαιακές απαιτήσεις σύμφωνα με τον Πυλώνα 1

Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Ομίλου την 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις σύμφωνα με τον Πυλώνα 1 είναι το 8% των σταθμισμένων στοιχείων ενεργητικού.

	Σταθμισμένα στοιχεία ενεργητικού		Ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις	
	2016 € εκατ.	2015 € εκατ.	2016 € εκατ.	2015 € εκατ.
Πιστωτικός Κίνδυνος (σύμφωνα με την Τυποποιημένη προσέγγιση)				
Κεντρικές Κυβερνήσεις ή Κεντρικές Τράπεζες	6,142	5,550	491	444
Περιφερειακές Κυβερνήσεις ή Τοπικές Αρχές	19	41	2	3
Οντότητες Δημόσιου Τομέα	13	5	1	0
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	450	509	36	41
Επιχειρήσεις (εκτός όσων είναι σε καθυστέρηση και όσων έχουν εξασφάλιση ακινήτου)	2,595	2,026	208	162
Λιανική τραπεζική (εκτός όσων είναι σε καθυστέρηση και όσων έχουν εξασφάλιση ακινήτου)	2,251	2,255	180	180
Ανοίγματα που εξασφαλίζονται με υποθήκες επί ακίνητης περιουσίας (εκτός όσων είναι σε καθυστέρηση)	1,515	1,639	121	131
Ανοίγματα σε αθέτηση (*)	2,589	1,612	207	129
Ανοίγματα που σχετίζονται με ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους (*)	5	1,357	0	109
Ανοίγματα υπό την μορφή καλυμμένων ομολόγων	19	48	2	4
Ανοίγματα υπό μορφή μεριδίων ή μετοχών σε οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων (ΟΣΕ)	53	55	4	4
Ανοίγματα σε μετοχές	260	973	21	78
Άλλα στοιχεία (**)	2,889	2,973	231	238
Σύνολο Πιστωτικού Κινδύνου, Τυποποιημένη προσέγγιση	18,800	19,043	1,504	1,523
Πιστωτικός Κίνδυνος (σύμφωνα με την μέθοδο ΠΕΔ)				
Επιχειρήσεις	8,599	8,513	688	681
Ανοίγματα λιανικής τραπεζικής				
- Ανοίγματα εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία (εκτός ΜΜΕ)	4,464	4,749	357	380
- Ανακυκλούμενα ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής	596	700	47	56
- Ανοίγματα έναντι ΜΜΕ	934	907	75	73
- Λοιπά ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής	658	538	53	43
Ανοίγματα σε μετοχές (***)	135	127	11	10
Θέσεις σε τιτλοποιήσεις	32	38	2	3
Σύνολο Πιστωτικού Κινδύνου, μέθοδος ΠΕΔ	15,418	15,572	1,233	1,246
Συνολικός Πιστωτικός Κίνδυνος	34,218	34,615	2,737	2,769
Κίνδυνος Αντισυμβαλλομένου	513	219	41	18
Κίνδυνος Αγοράς (σύμφωνα με την Τυποποιημένη προσέγγιση)				
- Εμπορεύσιμοι χρεωστικοί τίτλοι	126	169	11	13
- Μετοχές	12	2	1	-
- Συνάλλαγμα και χρυσός	79	436	6	35
Μέθοδος Εσωτερικών Υποδειγμάτων (Value at Risk)	542	684	43	55
Σύνολο Κινδύνου Αγοράς	759	1,291	61	103
Λειτουργικός Κίνδυνος	3,021	2,763	242	221
Συνολικές Κεφαλαιακές Απαιτήσεις της 31 Δεκεμβρίου	38,511	38,888	3,081	3,111
Εποπτικά Κεφάλαια της 31 Δεκεμβρίου			6,894	6,785

(*) Στα ανοίγματα που αναφέρονται ως “ανοίγματα που σχετίζονται με ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους” το 2015 είχαν ταξινομηθεί ως “ανοίγματα σε αθέτηση” το 2016 για καλύτερη απεικόνιση. Αυτή η αναταξινόμηση δεν επηρεάζει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις καθώς τα συγκεκριμένα ανοίγματα είχαν αντιμετωπισθεί ως ανοίγματα σε αθέτηση σε όρους σταθμισμένου κινδύνου.

(**) Στα λοιπά ανοίγματα περιλαμβάνονται κυρίως τα ενσώματα πάγια και λοιπά στοιχεία ενεργητικού,

(***) Η έκθεση σε μετοχές υπολογίζεται με την Μέθοδο Απλής Στάθμισης Κινδύνου (Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575 άρθρο 155 §2).

2.9 Διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας εσωτερικού κεφαλαίου

Η Διαδικασία Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ) στοχεύει στην αναγνώριση και αξιολόγηση των αναλαμβανόμενων κινδύνων, στον καθορισμό της σημαντικότητας, τους τόσο σε ατομικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο Ομίλου, στην αξιολόγηση των διαδικασιών παρακολούθησης και αντιμετώπισης των κινδύνων αυτών, καθώς και στην εσωτερική εκτίμηση του απαιτούμενου κεφαλαίου, σε σχέση με το προφίλ κινδύνων του Ομίλου, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η ύπαρξη επαρκών κεφαλαιακών πόρων.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών, η ΔΑΕΕΚ αξιοποιεί και ενσωματώνει υφιστάμενες διαδικασίες του Ομίλου για την διαχείριση των κινδύνων, και της κεφαλαιακής επάρκειας, καθώς και για τη μέτρηση της απόδοσης, οι οποίες επανεξετάζονται και επικαιροποιούνται σε διαρκή βάση, προκειμένου να διασφαλίζεται η εφαρμογή προτύπων και μεθοδολογιών υψηλού επιπέδου.

Την γενική εποπτεία, καθώς και την τελική ευθύνη της ΔΑΕΕΚ, έχει το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο μεριμνά για την ανάπτυξη κουλτούρας οργάνωσης και διαχείρισης κινδύνων σε όλο τον Όμιλο καθώς και για την εφαρμογή προχωρημένων μεθοδολογιών μέτρησης και διαχείρισης κινδύνων. Ο προσδιορισμός της διάθεσης ανάληψης κινδύνων καθορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και περιγράφει τα όρια έκθεσης σε κινδύνους εντός των οποίων προτίθεται να λειτουργήσει ο Όμιλος.

Η διάθεση ανάληψης κινδύνων:

- Διατυπώνεται βάσει ποσοτικών και ποιοτικών δηλώσεων, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων ορίων, τόσο ανά είδος κινδύνου, όσο και σε συνολικό επίπεδο, προκειμένου να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις, η διαφύλαξη της δυνατότητας του Ομίλου να συνεχίσει απρόσκοπτα τις δραστηριότητές του και η διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής επάρκειας,
- Επανεξετάζεται και επικαιροποιείται από το Διοικητικό Συμβούλιο τουλάχιστον, σε ετήσια βάση ή συχνότερα, εφόσον κριθεί απαραίτητο,
- Αποτελεί μέσο επικοινωνίας μεταξύ των μονάδων και διευθύνσεων του οργανισμού.

Επιπρόσθετα, ενεργώντας ως μηχανισμός αξιολόγησης ολόκληρου του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, αναπόσπαστο στοιχείο της ΔΑΕΕΚ είναι η αναγνώριση των υφιστάμενων και μελλοντικών κινδύνων, καθώς και η αξιολόγηση της σημαντικότητάς τους, σε επίπεδο Ομίλου, επιτρέποντας έτσι στον Όμιλο να καταναίμει τους διαθέσιμους πόρους του και να εστιάζει την προσοχή της Διοίκησης στους κινδύνους που θα μπορούσαν δυνητικά να απειλήσουν τους επιχειρηματικούς στόχους ή την κεφαλαιακή επάρκειά του.

Οι σημαντικοί κίνδυνοι αξιολογούνται ποιοτικά αλλά και ποσοτικά κατά περίπτωση. Οι συνολικές εσωτερικές κεφαλαιακές απαιτήσεις υπολογίζονται ως το άθροισμα των επιμέρους κεφαλαιακών απαιτήσεων για την αντιμετώπιση μη αναμενόμενων ζημιών, που απορρέουν από το προφίλ κινδύνων του Ομίλου,

Όλες οι κατηγορίες κινδύνων εξετάζονται και αξιολογούνται σε διαρκή βάση, με στόχο την ενδυνάμωση του πλαισίου διαχείρισής τους, τον εμπλουτισμό των υφιστάμενων πολιτικών και διαδικασιών, τη δημιουργία νέων τεχνικών αντιμετώπισης τους και τη βελτίωση του εσωτερικού υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων. Η Διοίκηση του Ομίλου έχει την ευθύνη διαχείρισης των κινδύνων και του κεφαλαίου, σε συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις και τις εσωτερικές πολιτικές.

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί τις εποπτικά καθοριζόμενες προσεγγίσεις (Πυλώνας Ι) ως βάση, για την εσωτερική εκτίμηση της κεφαλαιακής του επάρκειας και τις αναπροσαρμόζει καταλλήλως όπου κρίνεται απαραίτητο. Ο εσωτερικός υπολογισμός της κεφαλαιακής επάρκειας ανταποκρίνεται καλύτερα στο επίπεδο και τα χαρακτηριστικά των κινδύνων που αναλαμβάνει ο Όμιλος, σε σχέση με τη μεθόδους που χρησιμοποιούνται υπό τον Πυλώνα Ι, καλύπτοντας ευρύτερο φάσμα κινδύνων και εφαρμόζοντας περισσότερο προχωρημένες υπολογιστικές προσεγγίσεις. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει στον Όμιλο να εκμεταλλευτεί καλύτερα τις υφιστάμενες προηγμένες υποδομές του για την μέτρηση των κινδύνων.

Ίδια Κεφάλαια

Σε τακτική βάση, η ΔΑΕΕΚ συμπληρώνεται από τη διενέργεια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που μπορούν να ταξινομηθούν ως εξής:

- Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, για συγκεκριμένο είδος κινδύνου, των οποίων οι υποθέσεις βασίζονται σε πραγματικά γεγονότα του παρελθόντος, καθώς και σε υποθετικά σενάρια που επιλέγονται από τη Διοίκηση του Ομίλου,
- Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, οι οποίες απαιτούν περισσότερο πολύπλοκες διεργασίες και στηρίζονται σε συνδυασμό ακραίων μεταβολών, οι οποίες αξιολογούν την κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου σε περίπτωση επιδείνωσης του μακροοικονομικού περιβάλλοντος.

Επίσης ο Όμιλος προβαίνει σε εκτιμήσεις για το επίπεδο και τη σταθερότητα των κεφαλαίων του, τις οποίες ενσωματώνει στη διαδικασία στρατηγικού σχεδιασμού, ούτως ώστε να βελτιστοποιεί την απόδοση και την κατανομή των κεφαλαίων του, μεριμνώντας ταυτόχρονα για τη διατήρησή τους σε επαρκή επίπεδα. Τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προγραμματισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα σχέδια έκτακτης ανάγκης είναι επαρκή ακόμη και σε ακραίες συνθήκες και περιλαμβάνουν μια σειρά από πιθανές δράσεις, για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στην κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου.

Ο Όμιλος διατηρεί, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, επαρκή προ-προβλέψεων κερδοφορία και εφαρμόζει ισχυρές πρακτικές διαχείρισης κινδύνων, ενώ οι ενέργειες ενίσχυσης της κεφαλαιακής βάσης του, που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί ή είναι σε εξέλιξη, επιτρέπουν στον Όμιλο να καλύψει, τόσο τις εποπτικές, όσο και τις εσωτερικές κεφαλαιακές απαιτήσεις. Ως αποτέλεσμα, ο Όμιλος είναι σε θέση να καλύψει τους κινδύνους που απορρέουν από το σύνολο των δραστηριοτήτων του, ακόμη και στην περίπτωση που πραγματοποιηθεί περαιτέρω επιδείνωση στο μακροοικονομικό περιβάλλον του.

2.10 Διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης επάρκειας ρευστότητας (ILAAP)

Η ILAAP είναι η εσωτερική διαδικασία για τον εντοπισμό, μέτρηση, διαχείριση και παρακολούθηση της ρευστότητας και υλοποιείται από τον οργανισμό σύμφωνα με το Άρθρο 86 της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ.

Η ILAAP του Ομίλου καλύπτει τις ακόλουθες περιοχές:

- Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνου ρευστότητας και χρηματοδότησης: αναγνώριση των λειτουργιών/μονάδων και επιτροπών της διοίκησης που είναι υπεύθυνες για τη διαμόρφωση πολιτικής, τη διαχείριση, τον έλεγχο, την παρακολούθηση και την υποβολή αναφορών σχετικά με τον κίνδυνο ρευστότητας και τον κίνδυνο χρηματοδότησης,
- Περιγραφή των κινδύνων ρευστότητας και χρηματοδότησης: περιγραφή των κινδύνων ρευστότητας και χρηματοδότησης που αντιμετωπίζει ο Όμιλος λαμβάνοντας υπόψη το γενικό μακροοικονομικό περιβάλλον, τις ιδιαιτερότητες των χωρών στις οποίες δραστηριοποιείται ο Όμιλος καθώς και ιδιοσυγκρατικούς παράγοντες,
- Διαδικασία παρακολούθησης κινδύνου ρευστότητας και προσομοίωση ακραίων καταστάσεων (stress testing): λεπτομερής περιγραφή των διαδικασιών, των εργαλείων και των αναφορών που χρησιμοποιεί ο Όμιλος για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της ρευστότητας, με ιδιαίτερη έμφαση στα ακόλουθα: προσομοίωση ακραίων καταστάσεων, ανάλυση διαθέσιμης ρευστότητας (buffer), δείκτες ρευστότητας και χρηματοδότησης,
- Σχέδιο έκτακτης χρηματοδότησης και Στρατηγική Ρευστότητας και Χρηματοδότησης: περιγραφή του σχεδίου έκτακτης χρηματοδότησης και της στρατηγικής ρευστότητας και χρηματοδότησης,
- Πληροφορίες για τη στρατηγική επί της διαχείρισης του αποθέματος ρευστότητας (liquidity buffer) και της διαχείρισης των εξασφαλίσεων που χρησιμοποιούνται για την άντληση ρευστότητας,
- Πληροφορίες για τον μηχανισμό κατανομής κόστους-οφέλους, και
- Πληροφορίες για την ενδομερήσια διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας.

3. Επισκόπηση της Διαχείρισης Κινδύνου

3.1 Στόχοι και πολιτικές Διαχείρισης Κινδύνου

Ο Όμιλος αναγνωρίζει ότι η ανάληψη κινδύνων είναι ένα αναπόσπαστο μέρος των δραστηριοτήτων του για την επίτευξη των επιχειρηματικών του στόχων. Ως εκ τούτου, η Διοίκηση του Ομίλου θεσπίζει επαρκείς μηχανισμούς για την έγκαιρη αναγνώριση των κινδύνων και την αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων τους στην επίτευξη των στόχων που έχει θέσει.

Λόγω του ότι το οικονομικό και τραπεζικό περιβάλλον όπως και οι εποπτικές απαιτήσεις διαρκώς εξελίσσονται και μεταβάλλονται, ο Όμιλος έχει υιοθετήσει και διαρκώς επικαιροποιεί μηχανισμούς διαχείρισης κινδύνων με στόχο την συνεχή και βέλτιστη προσαρμογή τους στο περιβάλλον αυτό. Η δομή της Τράπεζας, οι εσωτερικές διαδικασίες και οι υφιστάμενοι ελεγκτικοί μηχανισμοί διασφαλίζουν την αρχή της ανεξαρτησίας και την άσκηση επαρκούς εποπτείας.

Η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων αποτελεί βασική προτεραιότητα της Διοίκησης, όπως επίσης και ένα σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, για τον Όμιλο. Ο Όμιλος έχει διαθέσει επαρκή μέσα για την αναβάθμιση των πολιτικών, μεθόδων και υποδομών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της ΕΚΤ, τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ (Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών) και της Επιτροπής της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία και τις βέλτιστες διεθνείς τραπεζικές πρακτικές. Ο Όμιλος εφαρμόζει μια σαφώς προσδιορισμένη εγκριτική διαδικασία πιστοδοτήσεων, με ανεξάρτητες αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών και αποτελεσματικές πολιτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, κινδύνου αγοράς, κινδύνου ρευστότητας και λειτουργικού κινδύνου, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε κάθε χώρα όπου διατηρεί θυγατρικές Τράπεζες. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνου εφαρμόζονται από την Τράπεζα και τις θυγατρικές της και αναθεωρούνται σε ετήσια βάση.

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (ΕΔΚ) του Διοικητικού Συμβουλίου διασφαλίζει ότι ο Όμιλος έχει μια σαφώς καθορισμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων και κεφαλαίων, και σαφώς καθορισμένο πλαίσιο ανάληψης κινδύνων.

Η Στρατηγική Κινδύνων και Κεφαλαίου, η οποία είναι επίσημα καταγεγραμμένη περιγράφει τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων και κεφαλαίων του Ομίλου, την αποστολή και τους στόχους της διαχείρισης κινδύνων, τους ορισμούς των κινδύνων, τις βασικές αρχές διαχείρισης κινδύνων, τη διάθεση ανάληψης κινδύνων, την εσωτερική διακυβέρνηση για τη διαχείριση των κινδύνων και τις στρατηγικές πρωτοβουλίες του Ομίλου για τη βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου διαχείρισης κινδύνων.

Η ΕΔΚ αξιολογεί το περίγραμμα ανάληψης κινδύνων, παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τα εγκεκριμένα όρια έκθεσης σε κινδύνους και διασφαλίζει ότι ο Όμιλος έχει αναπτύξει ένα κατάλληλο σύστημα διαχείρισης κινδύνων που περιλαμβάνει κατάλληλες μεθοδολογίες, υποδείγματα μέτρησης, πηγές δεδομένων, επαρκές και καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό, προκειμένου να αναγνωρίζει, αξιολογεί και αντιμετωπίζει τους κινδύνους.

Η ΕΔΚ αποτελείται από έξι μη εκτελεστικά μέλη του ΔΣ (πέντε μέλη κατά τη διάρκεια του 2016), συνεδριάζει τουλάχιστον σε μηνιαία βάση και αναφέρεται στο ΔΣ σε τριμηνιαία βάση καθώς και συχνότερα εάν κρίνεται απαραίτητο. Κατά τη διάρκεια του 2016 η ΕΔΚ συνεδρίασε το δεκατρείς (13) φορές.

Το 2016, η Τράπεζα σύστησε την Εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (MRC), ως συμβουλευτική επιτροπή της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (BRC).

Η κύρια ευθύνη της MRC είναι η επίβλεψη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων της Eurobank Ergasias A.E. Η MRC διασφαλίζει ότι οι σημαντικοί κίνδυνοι αναγνωρίζονται και τίθενται άμεσα υπόψη του BRC, καθώς και ότι οι ισχύουσες πολιτικές και διαδικασίες είναι επαρκείς για την ορθή διαχείριση των κινδύνων και τη συμμόρφωση της Τράπεζας με τις εποπτικές απαιτήσεις.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η MRC παρακολουθεί το προφίλ κινδύνων της Τράπεζας και των θυγατρικών της έναντι της καθορισμένης διάθεσης ανάληψης κινδύνων και εξετάζει προτεινόμενες τροποποιήσεις του πλαισίου διάθεσης ανάληψης κινδύνων. Επίσης, η MRC εξετάζει και εγκρίνει τη μεθοδολογία, τις παραμέτρους και τα αποτελέσματα των Εσωτερικών Διαδικασιών Αξιολόγησης της Επάρκειας Κεφαλαίων και Ρευστότητας (ICAAP και ILAAP), καθώς και των Ασκήσεων Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων (stress tests) που διενεργεί η Τράπεζα.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Επιπλέον, η MRC καθορίζει τα κατάλληλα μέτρα διαχείρισης, τα οποία παρουσιάζονται και συζητούνται στην Εκτελεστική Επιτροπή (ΕΧΒΟ) και στη συνέχεια υποβάλλονται στο BRC για έγκριση.

Η Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου, η οποία διευθύνεται από τον Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου, λειτουργεί ανεξάρτητα από τις επιχειρηματικές μονάδες και έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση, τη μέτρηση και τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, του λειτουργικού κινδύνου, του κινδύνου αγοράς και κινδύνου ρευστότητας. Αποτελείται από τον Τομέα Πίστης, τον Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου, τον Τομέα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας και Θεμάτων Εποπτικού Πλαισίου, τον Τομέα Διεθνούς Πίστης, τον Τομέα Διαχείρισης Κινδύνου Αγοράς & Αντισυμβαλλόμενου του Ομίλου και τον Τομέα Διαχείρισης Λειτουργικών Κινδύνων.

3.2 Πλαίσιο διάθεσης για ανάληψη κινδύνων

Το μέγιστο ύψος των κινδύνων που προτίθεται να αναλάβει ο Όμιλος για την επιδίωξη των στρατηγικών του στόχων καθορίζεται στο εσωτερικό έγγραφο «Πλαίσιο διάθεσης για ανάληψη κινδύνων» μέσω ποσοτικών και ποιοτικών διατυπώσεων, που συμπεριλαμβάνουν και συγκεκριμένα όρια ανοχής ανά είδος κινδύνου. Οι βασικοί στόχοι του προσδιορισμού της διάθεσης ανάληψης κινδύνων είναι η συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις, η διαφύλαξη της δυνατότητας του Ομίλου να συνεχίσει απρόσκοπτα τις δραστηριότητές του και η διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής επάρκειας σε συνδυασμό με την επίτευξη υψηλής αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων.

Η διάθεση για ανάληψη κινδύνων επικοινωνείται εντός Ομίλου καθώς και διαμορφώνει την κουλτούρα διαχείρισης κινδύνων στον οργανισμό αποτελώντας τη βάση για τη διαμόρφωση των Πολιτικών και των ορίων κινδύνου, τόσο σε συνολικό επίπεδο όσο και ανά επιχειρηματική δραστηριότητα.

Το Πλαίσιο διάθεσης για ανάληψη κινδύνων αποτελείται από τις παρακάτω συνιστώσες:

- Μέγιστη δυνατότητα ανάληψης κινδύνου – αντικατοπτρίζει το μέγιστο επίπεδο κινδύνου που μπορεί να αναλάβει ο Όμιλος, δεδομένων των εποπτικών και λειτουργικών περιορισμών, περιορισμών κεφαλαιακής επάρκειας, ρευστότητας και άλλων υποχρεώσεων.
- Διάθεση ανάληψης κινδύνου – αντικατοπτρίζει το μέγιστο επίπεδο κινδύνου που είναι διατεθειμένος να αναλάβει ο Όμιλος προκειμένου να επιτύχει τους στρατηγικούς και επιχειρηματικούς του στόχους. Η ανοχή κινδύνου (risk tolerance), αντικατοπτρίζει το βαθμό αποδοχής της Διοίκησης για τα τρέχοντα επίπεδα έκθεσης συγκεκριμένους – μη χρηματοοικονομικούς κινδύνους (π.χ. λειτουργικός κίνδυνος) οι οποίοι δεν αναλαμβάνονται ενεργά, αλλά αξιολογούνται ως ανεκτοί.
- Όρια κινδύνου - Τιμές καθορισμένες με σαφήνεια που τίθενται ανά είδος κινδύνου, τα μέγιστα επίπεδα ανάληψης κινδύνων. Τα όρια παρακολουθούνται σε τακτική βάση.

Οι διατυπώσεις για τη διάθεση ανάληψης κινδύνων, καλύπτουν τις παρακάτω ευρείες κατηγορίες:

- Κεφαλαιακή επάρκεια και μόχλευση
- Πιστωτικός κίνδυνος
- Κίνδυνος αγοράς
- Λειτουργικός κίνδυνος
- Κίνδυνος ρευστότητας
- Κίνδυνος χώρας
- Επιχειρηματικός κίνδυνος
- Κίνδυνος κερδοφορίας
- Στρατηγικός κίνδυνος
- Κίνδυνος φήμης
- Κίνδυνος χρηματοοικονομικών υποδειγμάτων

Το πλαίσιο διάθεσης για ανάληψη κινδύνων είναι επαρκώς καταγεγραμμένο. Οι διατυπώσεις για τη διάθεση ανάληψης κινδύνων καθώς και τα σχετικά όρια ανάληψης κινδύνων αξιολογούνται και εγκρίνονται από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας σε ετήσια βάση εξασφαλίζοντας τη συμμόρφωση με την στρατηγική του Ομίλου και το επιχειρηματικό περιβάλλον. Ο καθορισμός της διάθεσης ανάληψης κινδύνου έχει

Πιστωτικός Κίνδυνος

ως στόχο να διασφαλίσει ότι ο αναλαμβανόμενος κίνδυνος είναι εντός των επιθυμητών επιπέδων όπως έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων. Τα όρια ανοχής ανάληψης κινδύνου καθορίζονται σε διακριτά επίπεδα ενεργοποίησης, με σαφώς καθορισμένες διαδικασίες κλιμάκωσης, δίνοντας τη δυνατότητα να λαμβάνονται οι κατάλληλες αποφάσεις και να υλοποιούνται οι αναγκαίες ενέργειες. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχει υπέρβαση των επιπέδων ανοχής, οι αρμόδιες μονάδες έχουν ευθύνη να ενημερώσουν εγκαίρως την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων.

Η Διοίκηση έχει την ευθύνη της παρακολούθησης και διαχείρισης των αναλαμβανόμενων κινδύνων ώστε να διασφαλίζεται αφενός η τήρηση των θεσπισμένων και εγκεκριμένων ορίων, αφετέρου η επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων.

3.3 Τύποι κινδύνων

Ο Όμιλος εκτίθεται σε διάφορους τύπους κινδύνων, η διαχείριση των οποίων γίνεται σε διάφορα επίπεδα του οργανισμού.

Οι πιο σημαντικοί τύποι κινδύνων είναι οι εξής:

- ο πιστωτικός κίνδυνος,
- ο κίνδυνος αγοράς και ο κίνδυνος ρευστότητας,
- ο λειτουργικός κίνδυνος.

Οι επιμέρους τύποι κινδύνων ορίζονται στα ακόλουθα τμήματα.

3.4 Οργάνωση

Οι λειτουργίες διαχείρισης κινδύνων της Επιτροπής Κινδύνων εκτελούνται από τον επικεφαλής διαχείρισης κινδύνου του Ομίλου και τους τομείς διαχείρισης κινδύνων, οι οποίες καλύπτουν τα ακόλουθα πεδία:

- τον Πιστωτικό κίνδυνο,
- τον κίνδυνο Αγοράς, Αντισυμβαλλομένου και Ρευστότητας,
- τον Λειτουργικό κίνδυνο.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Επικεφαλής Διαχείρισης Κινδύνου του Ομίλου (GCRO)

Πιστωτικός Κίνδυνος

- Εφαρμογή της μεθόδου ΠΕΔ για σημαντικό μέρος του χαρτοφυλακίου δανείων του Ομίλου για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τη Βασιλεία III.
- Εφαρμογή της Εξελιγμένης μεθόδου εσωτερικών διαβαθμίσεων για όλα τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής (καταναλωτική, στεγαστική, μικρές επιχειρήσεις) και της θεμελιώδης προσέγγισης εσωτερικών διαβαθμίσεων για το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων.
- Χρήσης ανεξάρτητου και κεντροποιημένου, συστήματος εγκρίσεων πιστοδοτήσεων.
- Συστηματική παρακολούθηση και αναθεώρηση των υφισταμένων πιστώσεων.
- Διαφοροποιημένο σύστημα πιστωτικής βαθμολόγησης για την καταναλωτική πίστη και την τραπεζική μικρών επιχειρήσεων, πλήρης χρηματοοικονομική ανάλυση ανά επιχειρηματικό τομέα.
- Πειθαρχημένη πολιτική προβλέψεων βασισμένη σε ανεξάρτητο σύστημα πιστοληπτικής διαβάθμισης (μεγάλες επιχειρήσεις) και σε στατιστική ανάλυση της συμπεριφοράς του χαρτοφυλακίου (λιανική τραπεζική).
- Τακτικές και κατά περίπτωση αναφορές προς την Διοίκηση (Εκτελεστική Επιτροπή Διοικητικού Συμβουλίου, Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνου του Διοικητικού Συμβουλίου) σχετικά με την πρόοδο των χαρτοφυλακίων και την εξέλιξη των προβλέψεων.

Κίνδυνος Αγοράς, Αντισυμβαλλομένου και Ρευστότητας

- Η πρώτη Ελληνική Τράπεζα με πλήρες και πιστοποιημένο από την εποπτική αρχή (Τράπεζα της Ελλάδος) σύστημα, το οποίο καλύπτει το εμπορικό και το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο.
- Συμμόρφωση με τους νέους κανόνες της Οδηγίας CRD IV για το Χαρτοφυλάκιο Συναλλαγών (stressed VaR and IRC).
- Παρακολούθηση όλων των κινδύνων αγοράς καθημερινά έναντι των εγκεκριμένων VaR ορίων.
- Χρήση της μεθοδολογίας VaR για επιχειρηματικές αποφάσεις.
- Αξιοσημείωτη ανάπτυξη υποδομών για την υλοποίηση σεναρίων προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης που καλύπτουν ασυνήθιστες συνθήκες στην αγορά.
- Διαρκής παρακολούθηση των δεικτών ρευστότητας και των αποτελεσμάτων σεναρίων προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης για την ρευστότητα, σε μηνιαία βάση.
- Καθημερινή παρακολούθηση του πιστωτικού κινδύνου θέσεων σε παράγωγα με χρήση της μεθοδολογίας Ενδεχομένου Μελλοντικού Ανοίγματος (PFE).
- Η λειτουργία και η παρακολούθηση των συμβάσεων περιορισμού του πιστωτικού κινδύνου (ISDA/CSA, GMRA) γίνεται σε καθημερινή βάση μέσω κατάλληλου συστήματος.
- Καθημερινή παρακολούθηση κινδύνου χώρας Εκδότη και Αντισυμβαλλομένου με χρήση κεντροποιημένου συστήματος.
- Προτυποποίηση CVA.
- Διεθνείς δραστηριότητες: κεντροποιημένη διαχείριση κινδύνων αγοράς για όλες τις θυγατρικές εξωτερικού.

Λειτουργικός Κίνδυνος

- Τυποποιημένη Προσέγγιση σύμφωνα με τη Βασιλεία III, σε ενοποιημένη βάση.
- Τεκμηριωμένο πλαίσιο διαχείρισης λειτουργικών κινδύνων σε επίπεδο Ομίλου.
- Πρόγραμμα αυτοαξιολόγησης λειτουργικών κινδύνων και ελέγχων (Risk & Control Self Assessment - RCSA).
- Σύστημα καταγραφής γεγονότων λειτουργικού κινδύνου.
- Δημιουργία και παρακολούθηση δεικτών (Key Risk Indicators—KRIs).
- Ανάλυση σεναρίων λειτουργικού κινδύνου (stress testing).
- Παραγωγή αναφορών λειτουργικού κινδύνου (Εσωτερικών και Εξωτερικών).
- Ένας αριθμός επιχειρησιακών προγραμμάτων μετριάσμού του λειτουργικού κινδύνου σε εξέλιξη σε όλο τον Όμιλο.
- Κέντρο τεχνολογίας για την αντιμετώπιση του κινδύνου απάτης.

Πιστωτικός Κίνδυνος

4. Πιστωτικός Κίνδυνος

4.1 Ορισμός του πιστωτικού κινδύνου

Πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος αδυναμίας ενός αντισυμβαλλόμενου να ανταποκριθεί πλήρως στις συμβατικές δανειακές υποχρεώσεις του κατά την ημερομηνία απαίτησης της οφειλής. Περιλαμβάνει δε και κινδύνους όπως της χώρας κατοικίας / έδρα, δραστηριοποίησης του αντισυμβαλλόμενου, καθώς και κινδύνους που απορρέουν από απομείωση (dilution) δικαιωμάτων και από τον διακανονισμό συναλλαγών.

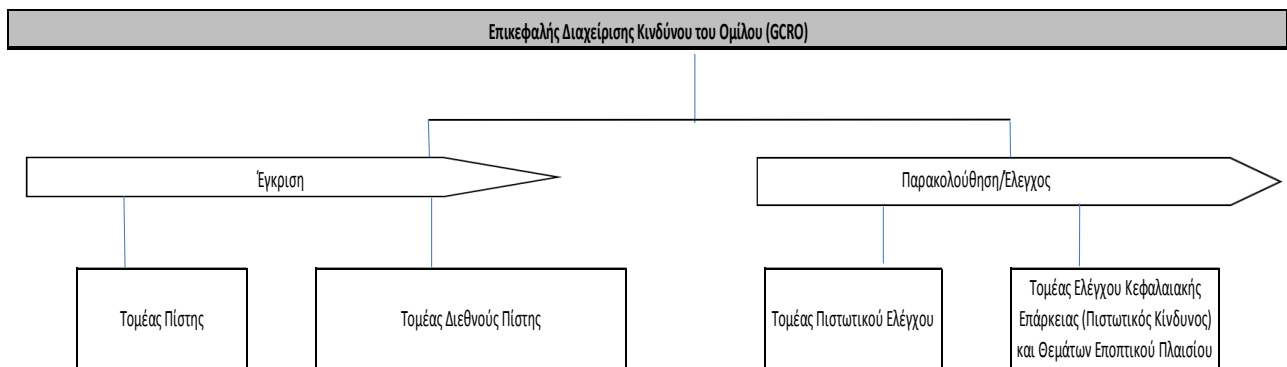
Ο κίνδυνος χώρας είναι ο κίνδυνος να προκύψουν ζημιές λόγω οικονομικών δυσχερειών ή πολιτικής αστάθειας σε μια χώρα και αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στη στάση πληρωμών, στην αναδιάρθρωση δημοσίου χρέους, και σε εθνοποιήσεις επιχειρήσεων.

Κίνδυνος διακανονισμού, είναι και ο κίνδυνος προερχόμενος από τη διαδικασία διακανονισμού πράξεων σε χρηματοοικονομικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων παραγώγων και πράξεων συναλλάγματος. Ο κίνδυνος προκύπτει όταν ο Όμιλος προβαίνει σε πληρωμές προτού επιβεβαιώσει ότι έχουν γίνει οι αντίστοιχες εισπράξεις από τον αντισυμβαλλόμενο.

Ο πιστωτικός κίνδυνος προέρχεται κυρίως από το επιχειρηματικό και το χαρτοφυλάκιο λιανικής τραπεζικής του Ομίλου, συμπεριλαμβανομένων πιστωτικών διευκολύνσεων, όπως οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και οι ενέγγυες πιστώσεις. Ο Όμιλος εκτίθεται επίσης σε πιστωτικό κίνδυνο που απορρέει από άλλες δραστηριότητες όπως οι επενδύσεις σε χρεόγραφα, οι πράξεις διαπραγμάτευσης (trading), οι διακυμάνσεις στις αγορές κεφαλαίων και οι δραστηριότητες διακανονισμού συναλλαγών. Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος που αντιμετωπίζει ο Όμιλος, ο οποίος ελέγχεται αυστηρά και παρακολουθείται από κεντροποιημένες εξειδικευμένες μονάδες διαχείρισης κινδύνου που αναφέρονται στον Γενικό Διευθυντή Risk Management του Ομίλου.

4.2 Οργάνωση και διαδικασίες διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου

4.2.1 Οργάνωση διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου

Το παραπάνω διάγραμμα απεικονίζει την οργάνωση της διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου στην Τράπεζα. Οι αρμοδιότητες κάθε Τομέα / Διεύθυνσης περιγράφονται παρακάτω.

Ανάλογη οργάνωση της διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου υπάρχει στις θυγατρικές Τράπεζες των διεθνών δραστηριοτήτων (Βουλγαρία, Ρουμανία, Σερβία, Κύπρος, Λουξεμβούργο). Ο Risk Executive της κάθε θυγατρικής τράπεζας αναφέρεται απευθείας στον Γενικό Διευθυντή Risk Management.

4.2.2 Εγκριτική διαδικασία πιστοδοτήσεων

Οι εγκρίσεις πιστοδοτήσεων και η περιοδική επανεξέταση είναι κεντροποιημένες διαδικασίες για την Τράπεζα, και τις θυγατρικές της. Υπάρχει διαχωρισμός καθηκόντων μεταξύ αυτών που είναι υπεύθυνοι για τις σχέσεις με τους

Πιστωτικός Κίνδυνος

πελάτες, αυτών που μετέχουν στην εγκριτική διαδικασία, αυτών που πραγματοποιούν τις εκταμιεύσεις δανείων βάσει των εγκρίσεων και των υπευθύνων για την παρακολούθηση της ποιότητας των πιστοδοτήσεων.

Η διαδικασία έγκρισης των πιστοδοτήσεων επιχειρηματικών δανείων είναι κεντροποιημένη και πραγματοποιείται μέσω Επιτροπών Πιστοδοτήσεων με κλιμακούμενα εγκριτικά επίπεδα με σκοπό την καλύτερη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου. Οι βασικότερες επιτροπές είναι οι εξής:

- Επιτροπές Πιστοδοτήσεων (κεντρικές και τοπικές), οι οποίες είναι εξουσιοδοτημένες να εγκρίνουν νέες πιστοδοτήσεις, να ανανεώνουν ή να τροποποιούν τα υπάρχοντα όρια στα επίπεδα εγκρίσεών τους, τα οποία καθορίζονται με βάση τη συνολική έκθεση στον πιστούχο, την κατηγορία κινδύνου (υψηλή, μεσαία ή χαμηλή), όπως επίσης και την αξία και το είδος των παρεχόμενων εξασφαλίσεων,
- Επιτροπές Πιστωτικών Χειρισμών (ΕΠΙΧ), οι οποίες λαμβάνουν αποφάσεις για θέματα πιστοδοτήσεων και ενεργειών που πρέπει να πραγματοποιηθούν για πελάτες σε δυσχερή οικονομική θέση,
- Επιτροπές Πιστοδοτήσεων διεθνών δραστηριοτήτων (Περιφερειακή και Χωρών), που έχουν συσταθεί για πιστοδοτήσεις σε επιχειρηματικούς πελάτες των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό, είναι εξουσιοδοτημένες να εγκρίνουν τα νέα όρια, να ανανεώνουν ή να τροποποιούν υπάρχοντα όρια μέσα στα επίπεδα εγκριτικών ευχερειών τους, ανάλογα με την συνολική έκθεση στον πιστούχο και την κατηγορία κινδύνου του (υψηλή, μεσαία ή χαμηλή), όπως επίσης και με την αξία και το είδος των παρεχόμενων εξασφαλίσεων, και
- Επιτροπές Ειδικού Χειρισμού διεθνών δραστηριοτήτων που έχουν συσταθεί για τον χειρισμό επιχειρηματικών πιστούχων σε δυσχερή οικονομική θέση των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό.

Οι Επιτροπές Πιστοδοτήσεων και Πιστωτικών Χειρισμών συνεδριάζουν σε εβδομαδιαία βάση ή και συχνότερα, αν απαιτείται.

Οι κύριες αρμοδιότητες του Τομέα Πίστης της Γενικής Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνου είναι οι ακόλουθες:

- Επισκόπηση και αξιολόγηση πιστοδοτικών αιτημάτων που αφορούν σε:
 - εγχώριες μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις όλων των διαβαθμίσεων κινδύνου,
 - εξειδικευμένες χρηματοδοτήσεις, όπως του ναυτιλιακού κλάδου και της διαρθρωμένης χρηματοδότησης (structured finance), και
 - πελάτες λιανικής τραπεζικής (μικρές επιχειρήσεις και ιδιώτες) πάνω από ένα προκαθορισμένο όριο,
- Σύσταση ανεξάρτητης γνωμοδότησης για κάθε πιστοδοτικό αίτημα που περιλαμβάνει:
 - αξιολόγηση του προφίλ κινδύνου του πιστούχου λαμβάνοντας υπόψη ορισμένους βασικούς παράγοντες κινδύνου (όπως κινδύνους αγοράς, λειτουργικούς, διαρθρωτικούς και οικονομικούς),
 - την περαιτέρω ανάλυση του τομέα δραστηριοποίησης του πιστούχου,
 - προτάσεις για τη διαμόρφωση πιστοδοτικών συναλλαγών που να είναι ικανοποιητικά καλυμμένες και επαρκώς ελεγχόμενες από την Τράπεζα,
- Επιβεβαίωση των πιστοληπτικών διαβαθμίσεων για κάθε πιστούχο ώστε να αντικατοπτρίζουν τους αντίστοιχους κινδύνους, και
- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις Επιτροπές Πιστοδοτήσεων σύμφωνα με τις διαδικασίες εγκρίσεων (με εξαίρεση την ΕΠΙΧ Ι – συμμετοχή χωρίς δικαίωμα ψήφου).

Ο Τομέας Πίστης έχει την ευθύνη τήρησης σε ηλεκτρονική μορφή των πιστωτικών εγκρίσεων της Τράπεζας, της προετοιμασίας των θεμάτων που θα συζητηθούν στις πιστοδοτικές Επιτροπές (Κεντρικές, Περιφερειακές, Επιτροπές Πιστωτικών Χειρισμών) και την ηλεκτρονική διανομή τους, όπως επίσης και την ετοιμασία των πρακτικών (τα πρακτικά προετοιμάζονται από κοινού με το γραφείο της Προέδρου των Επιτροπών Πιστοδοτήσεων). Επίσης παρέχει εξειδικευμένη γνώση και υποστήριξη σε άλλους Τομείς της Τράπεζας σχετικά με πιστοδοτικά και διαδικαστικά θέματα όπως επίσης και για θέματα εξασφαλίσεων.

Η εγκριτική διαδικασία για πιστοδοτήσεις προς μικρές επιχειρήσεις (με κύκλο εργασιών μέχρι € 2,5 εκατ.) πραγματοποιείται κεντροποιημένα, βάσει συγκεκριμένων οδηγιών σχετικά με τις αποδεκτές εξασφαλίσεις καθώς και βάσει της αρχής του διττού ελέγχου ('four-eyes' principle). Η αξιολόγηση στηρίζεται στην ανάλυση της οικονομικής κατάστασης του πιστούχου και σε στατιστικά υποδείγματα (statistical scorecards).

Η εγκριτική διαδικασία πιστοδοτήσεων είναι κεντροποιημένη και στην μονάδα Καταναλωτικής και Στεγαστικής Πίστης. Υποστηρίζεται με την χρήση εξειδικευμένων υποδειγμάτων (credit scoring models), καθώς και την εφαρμογή

Πιστωτικός Κίνδυνος

πιστοδοτικών κριτηρίων με βάση την συναλλακτική συμπεριφορά των πιστούχων, το είδος και την ποιότητα των εξασφαλίσεων, την ύπαρξη ακίνητης περιουσίας και άλλους παράγοντες. Η συνεχής παρακολούθηση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου και των αποκλίσεων που παρατηρούνται, οδηγεί σε άμεση προσαρμογή της πιστοδοτικής πολιτικής και των διαδικασιών όταν κρίνεται απαραίτητο.

Ο Τομέας Διεθνούς Πίστης έχει ως κύριο αντικείμενο την ενεργή συμμετοχή στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την επισκόπηση της πιστοδοτικής διαδικασίας για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο των θυγατρικών στο εξωτερικό. Επιπρόσθετα, ο Τομέας συμβουλεύει και υποστηρίζει τις Διευθύνσεις Διαχείρισης Κινδύνων των θυγατρικών στο εξωτερικό.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο Τομέας είναι υπεύθυνος για τις παρακάτω δραστηριότητες:

- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις επιτροπές διεθνών δραστηριοτήτων (Περιφερειακή, Χωρών και Ειδικού Χειρισμού),
- Προετοιμασία της λειτουργίας των επιτροπών διεθνών δραστηριοτήτων συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης της ατζέντας και την επιμέλεια και διανομή των πρακτικών,
- Συμμετοχή στις συνεδριάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης που είναι υπεύθυνες για την παρακολούθηση και την στρατηγική των προβληματικών επιχειρηματικών σχέσεων με δανειακά υπόλοιπα μεγαλύτερα ενός ορίου που από κοινού θέτει ο Τομέας Διεθνούς Πίστης και ο Τομέας TAG της κάθε χώρας,
- Προεδρία των Επιτροπών Κινδύνων της κάθε χώρας,
- Συνεχής υποστήριξη στους Τομείς Πίστης των θυγατρικών στο εξωτερικό μέσω της παροχής συμβουλών για βέλτιστες πρακτικές και εκπαίδευση,
- Προετοιμασία και περιοδική επικαιροποίηση του Εγχειριδίου Πιστωτικής Πολιτικής (επιχειρηματικών πελατών) των θυγατρικών στο εξωτερικό, και
- Υλοποίηση ειδικών έργων του Ομίλου που σχετίζονται με θέματα πιστοδοτήσεων.

Σε συνεργασία με τον Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου διενεργεί ελέγχους ποιότητας δανείων καθώς επίσης και ειδικών κατηγοριών δανείων (π.χ. ακίνητα και αγροτικές χρηματοδοτήσεις).

4.2.3 Παρακολούθηση πιστωτικού κινδύνου

Η ποιότητα των δανειακών χαρτοφυλακίων του Ομίλου (επιχειρηματικά, καταναλωτικά και στεγαστικά δάνεια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό), παρακολουθείται και αξιολογείται από τον Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου. Ο Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου λειτουργεί ανεξάρτητα από τις άλλες μονάδες της Τράπεζας και αναφέρεται απευθείας στον Επικεφαλής Διαχείρισης Κινδύνου του Ομίλου (GCRO).

Οι κύριες δραστηριότητες του Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου περιλαμβάνουν:

- παρακολούθηση και επισκόπηση των δανειακών χαρτοφυλακίων της μητρικής Τράπεζας και των θυγατρικών της στην Ελλάδα και στη Νέα Ευρώπη,
- πραγματοποίηση επιτόπιων ελέγχων και σύνταξη γραπτών αναφορών προς την Διοίκηση για την ποιότητα των δανείων όλων των μονάδων πιστοδοτήσεων του Ομίλου,
- επίβλεψη και έλεγχο των μονάδων διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου στις θυγατρικές εξωτερικού, Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα εξωτερικού,
- επανεξέταση πιστοδοτικής πολιτικής, προκειμένου να υποβληθεί στον Γενικό Διευθυντή Risk Management Ομίλου για την τελική έγκριση,
- επίβλεψη, υποστήριξη και συντήρηση της εφαρμογής Moody's Risk Advisor (MRA), που χρησιμοποιείται για την διαβάθμιση των πελατών του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου,
- δημιουργία, επίβλεψη και υποστήριξη της εφαρμογής Transactional Rating (TR), η οποία υπολογίζει, για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, το συνολικό κίνδυνο μιας δανειακής σχέσης λαμβάνοντας υπόψη την πιστοληπτική ικανότητα του πιστούχου και τις προβλεπόμενες εξασφαλίσεις,
- τακτική παρακολούθηση και παρουσίαση σε μηνιαία και τριμηνιαία βάση της συνολικής εικόνας των πιστοδοτικών ανοιγμάτων στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας και σε τριμηνιαία βάση στο Διοικητικό Συμβούλιο,

Πιστωτικός Κίνδυνος

- καθορισμό της πολιτικής προβλέψεων και τακτικό έλεγχο της επάρκειας των προβλέψεων σε όλα τα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου,
- συμμετοχή στην έγκριση νέων πιστωτικών πολιτικών και δημιουργίας νέων δανειακών προϊόντων,
- παρουσία στις συνεδριάσεις των εγκριτικών Επιτροπών Πιστοδοτήσεων, καθώς επίσης και των Επιτροπών Διαχείρισης Ειδικών Πιστοδοτήσεων χωρίς δικαίωμα ψήφου, και
- Συμμετοχή στην Επιτροπή Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων και Επιτροπή Δανείων και Προϊόντων.

Οι κύριες αρμοδιότητες του Τομέα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας (Πιστωτικού Κινδύνου) και Θεμάτων Εποπτικού Πλαισίου, είναι η ανάπτυξη και η εφαρμογή της μεθόδου Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (IRB) σύμφωνα με το πλαίσιο της Βασιλείας και την οδηγία κεφαλαιακής επάρκειας (CRD) για τα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου, η μέτρηση και η παρακολούθηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων των δανειακών χαρτοφυλακίων και η διαχείριση εποπτικών θεμάτων που αφορούν στον πιστωτικό κίνδυνο, όπως ο Έλεγχος Ποιότητας στοιχείων ενεργητικού (AQR) και ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress tests). Ο Τομέας αναφέρεται στον Γενικό Διευθυντή Risk Management Ομίλου.

Ειδικότερα οι αρμοδιότητες του Τομέα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας (Πιστωτικού Κινδύνου) και Θεμάτων Εποπτικού Πλαισίου αφορούν στα ακόλουθα:

- Διαχείριση των ασκήσεων ελέγχου ποιότητας ενεργητικού (Asset Quality Reviews), που διενεργούνται από τις εποπτικές αρχές (ΤτΕ, ΕΚΤ), για τον Όμιλο,
- Εφαρμογή του πλάνου σταδιακής εφαρμογής της Προσέγγισης των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων για τον Όμιλο
- Ανάπτυξη, εφαρμογή και επικύρωση των μοντέλων της μεθόδου Εσωτερικών Διαβαθμίσεων για την μέτρηση της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης (Probability of Default - PD), της ζημιάς δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (Loss Given Default - LGD) και της έκθεσης κατά την αθέτηση της υποχρέωσης (Exposure at Default - EAD) για την εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου,
- Μέτρηση, παρακολούθηση και έλεγχος εκ των υστέρων των παραμέτρων κινδύνου (PD, LGD, EAD) για σκοπούς υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας,
- Μηνιαίος υπολογισμός της κεφαλαιακής επάρκειας (Πυλώνας I) και προετοιμασία των σχετικών αναφορών (όπως COREP, SREP) προς την Διοίκηση και τις εποπτικές αρχές,
- Διενέργεια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, για τον Πιστωτικό Κίνδυνο (εσωτερικές και εποπτικές – EBA/SSM) και συντήρηση της υποδομής για την διενέργεια αυτών των ασκήσεων,
- Ανάπτυξη και συντήρηση των μακροοικονομικών μοντέλων τα οποία συσχετίζουν τους μακροοικονομικούς παράγοντες με τις παραμέτρους πιστωτικού κινδύνου (PD, LGD) για τα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου,
- Προετοιμασία αναλύσεων πιστωτικού κινδύνου για την αξιολόγηση της επάρκειας του εσωτερικού κεφαλαίου (ICAAP) με βάση τον Πυλώνα II,
- Προετοιμασία των δημοσιοποιήσεων του Πυλώνα III της Βασιλείας για τον Πιστωτικό Κίνδυνο,
- Συμμετοχή στην προετοιμασία του επιχειρηματικού πλάνου, πλάνου αναδιάρθρωσης (restructuring plan) και του πλάνου ανακεφαλαιοποίησης (recovery plan) του Ομίλου σε σχέση με την εξέλιξη της ποιότητας και των κεφαλαιακών απαιτήσεων των δανειακών χαρτοφυλακίων (εκτιμώμενες προβλέψεις και σταθμισμένο ενεργητικό - RWAs),
- Υποστήριξη των επιχειρηματικών μονάδων στη χρήση των IRB μοντέλων στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων και στην ανάπτυξη και χρήση των σχετικών μετρικών κινδύνου όπως τον δείκτη RAROC (Risk Adjusted Return on Capital) κλπ.,
- Παρακολούθηση του ρυθμιστικού πλαισίου σε σχέση με τα παραπάνω, εκτίμηση της επίπτωσης τους και διαχείριση σχετικών έργων προσαρμογής στις νέες εποπτικές απαιτήσεις,
- Καθοδήγηση, παρακολούθηση και επίβλεψη των αντίστοιχων Διευθύνσεων στην Ρουμανία και Βουλγαρία όσον αφορά στα μοντέλα πιστωτικού κινδύνου, μεθοδολογίες για την διενέργεια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress testing) και άλλα θεσμικά θέματα αναφορικά με τον Πιστωτικό Κίνδυνο, και
- Τακτικές αναφορές στον Γενικό Διευθυντή Risk Management του Ομίλου, στην Επιτροπή Management Risk Committee (Management Risk Committee) και στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (Board Risk Committee) για τα ακόλουθα θέματα: αποτελέσματα επικύρωσης των μοντέλων αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου, εξέλιξη των παραμέτρων πιστωτικού κινδύνου (PD, LGD, EAD), ενημέρωση αναφορικά με αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο και

Πιστωτικός Κίνδυνος

εκτίμηση της επίπτωσης τους, αποτελέσματα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και ελέγχων της ποιότητας των στοιχείων του ενεργητικού.

Όλες οι θυγατρικές τράπεζες εξωτερικού ακολουθούν την ίδια δομή διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου και τις ίδιες διαδικασίες ελέγχου με τη μητρική τράπεζα, με απευθείας γραμμή αναφοράς στον Επικεφαλής Διαχείρισης Κινδύνου του Ομίλου. Οι πολιτικές και διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου εγκρίνονται και παρακολουθούνται από τις Διευθύνσεις Διαχείρισης Πιστωτικού κινδύνου της μητρικής, εξασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο ότι οι οδηγίες της μητρικής τράπεζας εφαρμόζονται και η στρατηγική διαχείρισης κινδύνου είναι ενιαία σε όλο τον Όμιλο.

Ο Όμιλος ταξινομεί τα επίπεδα πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει, καθορίζοντας όρια του αποδεκτού κινδύνου σε σχέση με κάθε πιστούχο ή με ομάδες πιστούχων, καθώς και για συγκεκριμένους κλάδους. Η έκθεση σε κάθε πιστούχο, περιλαμβανομένων τραπεζών και χρηματοοικονομικών μεσαζόντων, περιορίζεται περαιτέρω από υπό-όρια που αφορούν τα εντός και εκτός ισολογισμού υπόλοιπα και ημερήσια όρια ανάληψης κινδύνου σχετικά με συναλλαγές διαπραγμάτευσης όπως τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης συναλλάγματος.

Οι κίνδυνοι αυτού του είδους ελέγχονται σε τακτή βάση, ετήσια ή συχνότερη. Τα επίπεδα συγκέντρωσης κινδύνου παρακολουθούνται τακτικά και γνωστοποιούνται στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων.

4.2.4 Διαχείριση Προβληματικών Δανείων

Η Τράπεζα έχει αναπτύξει ένα δυναμικό και ισχυρό μοντέλο διακυβέρνησης προβληματικών δανείων, που ενδυναμώνει την πελατοκεντρική προσέγγιση, μέσω της ανεξάρτητης διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Στόχος του μοντέλου διακυβέρνησης είναι: η διευκόλυνση του πελάτη με οικονομικές δυσκολίες ώστε να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, η μείωση των συνολικών διαχειριστικών εξόδων των μη εξυπηρετούμενων δανείων, η βελτίωση της συνολικής αποδοτικότητας των δανειακών χαρτοφυλακίων διατηρώντας τον δείκτη καθυστερήσεων σε χαμηλά επίπεδα και η διευκόλυνση της επαναδιαπραγμάτευσης με τους πελάτες σε καθυστέρηση. Η προσέγγιση αυτή υποστηρίζεται από έμπειρο προσωπικό και από στατιστικές αναλύσεις που δείχνουν την διαχρονική εξέλιξη και τάση εντοπίζοντας παράλληλα τα τμήματα του χαρτοφυλακίου που εμφανίζουν υψηλό κίνδυνο.

Σε συνέχεια της υπ' αρ. 42/30.05.2014 Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ όπως τροποποιήθηκε από τις υπ' αρ. 47/09.02.2015 και 102/30.08.2016 Πράξεις Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ, οι οποίες οριοθέτησαν τις εποπτικές οδηγίες σχετικά με τη διαχείριση των πιστωτικών ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων δανείων, η Τράπεζα υπεύθυνα ανέλαβε μια σειρά πρωτοβουλιών με σκοπό την προσαρμογή στις απαιτήσεις της ανωτέρω οδηγίας και την ενίσχυση των διαδικασιών διαχείρισης των προβληματικών δανείων. Ειδικότερα, η Τράπεζα μετέβαλε το λειτουργικό μοντέλο προβληματικών δανείων σε μία κάθετη οργανωτική δομή μέσω της θέσπισης της Επιτροπής Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων (Troubled Assets Committee – TAC) και της δημιουργίας της Γενικής Διεύθυνσης Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων του Ομίλου (Troubled Assets Group General Division - TAG).

Σε συνέχεια της μελέτης της BlackRock (Troubled Assets Review) και των οδηγιών της Τράπεζας της Ελλάδος θεσπίστηκε σε ανώτατο διοικητικό επίπεδο και με επικεφαλή τον Γενικό Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων Ομίλου, η Επιτροπή Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων με γραμμή αναφοράς την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων.

Η βασική αρμοδιότητα της Επιτροπής Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων (Troubled Assets Committee), είναι να παρέχει στρατηγική καθοδήγηση και να παρακολουθεί την διαχείριση των προβληματικών δανείων του Ομίλου), διασφαλίζοντας ανεξαρτησία από τις Μονάδες διαχείρισης εξυπηρετούμενων και χορήγησης νέων δανείων (performing business) και συμμόρφωση με την υπ' αρ. 42/30.05.2014 Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ. Ο αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων Ομίλου και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι επιφορτισμένος με το αντικείμενο της στενότερης παρακολούθησης της Στρατηγικής Διαχείρισης Καθυστερήσεων.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Οι βασικές αρμοδιότητες της Επιτροπής Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων είναι οι ακόλουθες:

- Την κεντροποιημένη επεξεργασία όλων των εσωτερικών αναφορών της λειτουργίας διαχείρισης των προβληματικών δανείων, με βάση τις διατάξεις των υπ' αρ. 42/30.05.2014, 47/09.02.2015 και 102/30.08.2016 Πράξεις Εκτελεστικής Επιτροπής ΤτΕ,
- Την έγκριση των διαθέσιμων τύπων ρύθμισης και οριστικής διευθέτησης ανά υποχαρτοφυλάκιο δανείων και την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητάς τους μέσω κατάλληλων δεικτών απόδοσης,
- Την διαμόρφωση και τεκμηρίωση των κριτηρίων με βάση τα οποία θα εξετάζεται η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα ('sustainability') εκάστου τύπου ρύθμισης ή οριστικής διευθέτησης (ανάπτυξη και χρήση ειδικών δενδροδιαγραμμάτων – "decision trees"),
- Τον καθορισμό των παραμέτρων και το εύρος αρμοδιοτήτων των οργάνων και στελεχών που εμπλέκονται στην αξιολόγηση της βιωσιμότητας και καταλληλότητας του προτεινόμενου τύπου ρύθμισης και στην μετέπειτα παρακολούθηση της εφαρμογής του,
- Τον σχεδιασμό, παρακολούθηση και αξιολόγηση (σε συνεργασία με τις επιχειρησιακές μονάδες) των πιλοτικών προγραμμάτων ρυθμίσεων,
- Την αξιολόγηση προτάσεων για την πώληση προβληματικών δανείων, καθώς και την πιθανή παροχή υπηρεσιών διαχείρισης προβληματικών απαιτήσεων προς τρίτους, και
- Την παρακολούθηση και επίβλεψη καθώς και την παροχή υποστήριξης και τεχνογνωσίας στη διαχείριση των προβληματικών δανείων των θυγατρικών Τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό.

Η Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων με άμεση διοικητική αναφορά στον Διευθύνοντα Σύμβουλο έχει την γενικότερη ευθύνη για τη διαχείριση των χαρτοφυλακίων προβληματικών δανείων του Ομίλου σε όλη την διαδικασία, ήτοι από το στάδιο προ-καθυστερήσης μέχρι και τις νομικές ενέργειες. Η Γενική Διεύθυνση αποτελείται από την Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Καθυστερήσεων Retail, τον Τομέα Απαιτήσεων Ειδικού Χειρισμού Τραπεζικής Επιχειρήσεων, τον Τομέα Διαχείρισης Επισφαλών Πελατών, τον Τομέα Επιχειρησιακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων Όμιλο και τον Τομέα TAG Risk Management & Business Policies.

Από την αρχή της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η Τράπεζα ανέλαβε μια σειρά από στρατηγικές πρωτοβουλίες που αφορούν την διαχείριση ληξιπροθέσμων οφειλών. Οι στρατηγικές αυτές περιλαμβάνουν:

- Σαφή διαχωρισμό ανάμεσα στην επιχειρηματική μονάδα και την μονάδα διαχείρισης Καθυστερήσεων, ώστε να επιτρέπεται η εστίαση και η αποτελεσματική Διαχείριση Προβληματικών δανείων,
- Συμμετοχή της ανώτατης διοίκησης στην διαχείριση των προβληματικών δανείων,
- Ενίσχυση της εταιρίας Eurobank Διαχείρισης Απαιτήσεων Α.Ε. μέσω μετατροπής της σε Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων, διεπόμενη από τις διατάξεις του Ν.4354/2015,
- Έγκαιρη προληπτική παρέμβαση και ανάπτυξη early warning υποδειγμάτων, για την μείωση του ρυθμού αύξησης των καθυστερήσεων, αλλά και τον υπολογισμό της πιθανότητας μετακύλησης ενός λογαριασμού σε στάδιο καθυστέρησης,
- Άμεση και ενδεδειγμένη έρευνα για την ύπαρξη ακίνητης περιουσίας και ανάπτυξη διαδικασιών για την μετατροπή των ανεξασφάλιστων χρηματοδοτήσεων σε εξασφαλισμένες,
- Ανάπτυξη πολιτικών για ρυθμίσεις/αναδιαρθρώσεις δανείων και καινοτόμων ενεργειών στο πλαίσιο διαχείρισης του συνολικού προβληματικού χαρτοφυλακίου, που οδηγούν σε βιώσιμες λύσεις,
- Διασφάλιση της εναρμόνισης του πλαισίου Διαχείρισης Προβληματικού Χαρτοφυλακίου σε όλες τις μονάδες της Τράπεζας,
- Στοχευμένες ενέργειες στην διασφάλιση της μείωσης του πιστωτικού κινδύνου του χαρτοφυλακίου, και
- Καθορισμός κριτηρίων και σχεδιασμός δέντρων αποφάσεων, ώστε να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα των λύσεων ρύθμισης και οριστικών διευθετήσεων που προσφέρονται.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Eurobank FPS Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Πελάτες και Πιστώσεις

Η εταιρία Eurobank Υπηρεσίες Διαχείρισης Απαιτήσεων Α.Ε (FPS) είναι θυγατρική της Τράπεζας με αρμοδιότητα την διαχείριση των καθυστερήσεων της τραπεζικής ιδιωτών. Η εταιρία εμπλέκεται σε όλα τα στάδια της διαχείρισης των καθυστερήσεων, συμπεριλαμβανομένης της εξώδικης ενημέρωσης οφειλετών, των προ νομικών ενεργειών για το καταναλωτικό και των νομικών ενεργειών για το μη εξασφαλισμένο καταναλωτικό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας.

Η FPS διασφαλίζει ότι όλοι οι διαθέσιμοι εσωτερικοί και εξωτερικοί πόροι είναι επικεντρωμένοι και αποτελεσματικά κατανομημένοι στην διαχείριση των καθυστερήσεων του χαρτοφυλακίου. Στο πλαίσιο αυτό η εφαρμογή προσαρμοσμένου συστήματος διαχείρισης εισπράξεων και στοχευμένων αυτοματοποιήσεων (π.χ. λειτουργία automatic dialer) βελτίωσαν σημαντικά την λειτουργική αποτελεσματικότητα των εισπράξεων.

Επιπρόσθετα στα καθήκοντα της FPS περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- Επικοινωνία με πελάτες που είναι σε καθυστέρηση (μέσω της Eurobank Remedial Services (ERS) σύμφωνα με τον Ν3758 που διέπει τις εργασίες της και των τηλεφωνικών κέντρων της Τράπεζας) στα πλαίσια εξώδικης ενημέρωσης οφειλετών ή πρότασης μιας λύσης ρύθμισης μέσω διαπραγμάτευσης του χρόνου, του τρόπου και των λοιπών όρων αποπληρωμής των οφειλών,
- Συντονισμό των καναλιών διαχείρισης καθυστερήσεων,
- Παρακολούθηση των πιστούχων σε καθυστέρηση, και
- Προ-νομικές και νομικές ενέργειες.

Τομέας Διαχείρισης Επισφαλών Πελατών (ΤΟΔΕΠ)

Ο Τομέας Διαχείρισης Επισφαλών Πελατών είναι ανεξάρτητη μονάδα με άμεση διοικητική αναφορά στον Γενικό Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων και με αρμοδιότητες την εύρεση βέλτιστων λύσεων οριστικής διευθέτησης, την διενέργεια νομικών ενεργειών και την διαχείριση και ρευστοποίηση εξασφαλίσεων. Ο ΤΟΔΕΠ ενεργοποιείται στην διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων εκμεταλλευόμενος τις συνέργιες που προκύπτουν από την συνεργασία με τις λοιπές μονάδες της Γενικής Διεύθυνσης Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων και με την Γενική Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών.

4.2.5 Πρόσφατες εξελίξεις

Το 2016 το πραγματικό ποσοστό του ΑΕΠ, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ έκλεισε στο 0% το οποίο ήταν καλύτερο από τις προβλέψεις για μείωση κατά 0,3%. Ο τουρισμός για μία ακόμη χρονιά είχε ρεκόρ αφίξεων, ενώ από την άλλη τα έσοδα παρουσίασαν μια μικρή μείωση έναντι του 2015.

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (NPLs) και μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs) στον ελληνικό τραπεζικό τομέα παρουσίασαν σταθεροποίηση κατά το 2ο εξάμηνο του 2016 και σύμφωνα με τις εκθέσεις της Τράπεζας της Ελλάδος αναμένεται να κλείσουν στο 36% και περίπου 50-51% στο τέλος του 2016.

Οι 4 συστημικές τράπεζες υπέβαλαν την στρατηγική και τους στόχους των NPEs στον SSM για την τριετία 2017-2019. Σύμφωνα με αυτά, ο συνολικός όγκος των NPEs προβλέπεται να μειωθεί κατά € 40 δις, δηλαδή από € 106 δις το 2016 σε € 66 δις το 2019.

Τέλος, οι συνθήκες στην εγχώρια αγορά εργασίας συνέχισαν να βελτιώνονται κατά την διάρκεια του 2016 με το ποσοστό ανεργίας να φτάνει το Νοέμβριο του 2016 στο 23% που είναι το χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 56 μηνών. Η αύξηση της απασχόλησης ήταν κατά μέσο όρο 2,3% τους πρώτους 11 μήνες, ενώ η παραγωγικότητα της εργασίας ανέβηκε σε θετικά επίπεδα στο 3^ο τρίμηνο του 2016, ανακάμπτοντας από 5 συνεχόμενα τρίμηνα αρνητικής ανάπτυξης.

4.3 Αναφορές σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο

Ο Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου και ο Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας (Πιστωτικός Κίνδυνος) & Θεμάτων Εποπτικού Πλαισίου, ετοιμάζουν σε τακτική βάση λεπτομερείς αναφορές με αναλύσεις, μετρήσεις και αξιολόγηση των αναληφθέντων κινδύνων ανά δανειακό χαρτοφυλάκιο, παρέχοντας υποστήριξη στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (BRC) προκειμένου να λάβει σχετικές αποφάσεις. Οι αναφορές αυτές, που γίνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα, έχουν σκοπό επίσης να ενημερώνουν όλα τα αρμόδια όργανα της Διοίκησης (Διοικητικό Συμβούλιο, Επιτροπές-Διαχείρισης Κινδύνων) για τις εξελίξεις στα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου.

Οι βασικές αναφορές κινδύνων που υποβάλλονται ανά τρίμηνο στις σχετικές επιτροπές, αναφέρονται στα παρακάτω θέματα:

Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων Ομίλου:	Ανάλυση των προβλέψεων για απομειώσεις και ζημίες κατά χορηγητική μονάδα. Αναλύσεις χαρτοφυλακίων και διαχρονική εξέλιξη ανά διαβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας, μέγεθος, ημέρες καθυστέρησης, κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, διάρκεια και χρόνο χορήγησης του δανείου, καθώς επίσης και τις υπάρχουσες εξασφαλίσεις (π.χ. την σχέση στεγαστικού δανείου προς την αξία του ακινήτου: LTV ratio).
Μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα:	<ul style="list-style-type: none"> - Επισκόπηση των είκοσι πέντε (25) μεγαλύτερων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων του Ομίλου (για την Ελλάδα και τις θυγατρικές εξωτερικού). - Τα μεγαλύτερα προβληματικά και μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (υφιστάμενα υπόλοιπα, εξασφαλίσεις, προβλέψεις).
Εξέλιξη των δανείων υπό ρύθμιση	Ανάλυση ανά χαρτοφυλάκιο, την κατάσταση καθυστερήσεων, επίπεδα απομείωσης και διαχρονική εξέλιξη.
Υποδείγματα αξιολόγησης κινδύνου και παράμετροι που λαμβάνονται υπόψη:	Ενημέρωση για τα αποτελέσματα από την χρήση των υποδειγμάτων αξιολόγησης, εξέλιξη των παραμέτρων κινδύνων και των αποτελεσμάτων της επικύρωσης των υποδειγμάτων.
	Ενημέρωση για την εξέλιξη των κεφαλαιακών απαιτήσεων των δανειακών χαρτοφυλακίων.
	Σενάρια αντοχής σε αντίξοες συνθήκες (stress testing).

Επιπλέον, ετοιμάζουν και σε μηνιαία βάση, μία σειρά από αναφορές για την ενημέρωση των αρμοδίων οργάνων σχετικά με τις τρέχουσες εξελίξεις στα δάνεια (υπόλοιπα, καθυστερήσεις, απαιτούμενες προβλέψεις).

Πιστωτικός Κίνδυνος

4.4 Χρηματοδοτικά ανοίγματα

Τα χρηματοδοτικά ανοίγματα για εποπτικούς σκοπούς, πριν την χρήση τεχνικών μείωσης πιστωτικού κινδύνου, διαφέρουν σημαντικά από τα αντίστοιχα μεγέθη που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις βάσει των ΔΠΧΑ, λόγω της διαφορετικής βάσης ενοποίησης (βλ. παρ. 1.4.2), λόγω του συνυπολογισμού των εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων και των πιθανών μελλοντικών ανοιγμάτων από συμβάσεις σε παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα, καθώς επίσης και τίτλων στις συναλλαγές επαναγοράς (repos).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα χρηματοδοτικά ανοίγματα του Ομίλου (πριν την χρήση τεχνικών μείωσης πιστωτικού κινδύνου) για εποπτικούς σκοπούς, κατά την 31.12.2016 και 2015:

	Μέσο ποσό 2016		Μέσο ποσό 2015	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Πιστωτικός Κίνδυνος (σύμφωνα με την Τυποποιημένη προσέγγιση)				
Κεντρικές Κυβερνήσεις ή Κεντρικές Τράπεζες	17,359	14,777	22,522	18,500
Περιφερειακές Κυβερνήσεις ή Τοπικές Αρχές	95	89	80	102
Οντότητες Δημόσιου Τομέα	13	17	131	10
Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης	197	78	426	385
Διεθνείς Οργανισμοί	8,818	6,843	10,057	10,042
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	9,986	11,816	7,209	7,500
Επιχειρήσεις (εκτός όσων είναι σε καθυστέρηση και όσων έχουν εξασφάλιση ακινήτου)	3,218	3,456	3,149	3,074
Λιανική τραπεζική (εκτός όσων είναι σε καθυστέρηση και όσων έχουν εξασφάλιση ακινήτου)	3,063	3,085	3,427	3,066
Ανοίγματα που εξασφαλίζονται με υποθήκες επί ακίνητης περιουσίας (εκτός όσων είναι σε καθυστέρηση)	4,353	4,177	4,586	4,525
Ανοίγματα σε αθέτηση (*)	1,646	2,407	1,560	1,552
Ανοίγματα που σχετίζονται με ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους (*)	1,003	8	1,178	1,183
Ανοίγματα υπό την μορφή καλυμμένων ομολόγων	205	191	213	217
Ανοίγματα υπό μορφή μεριδίων ή μετοχών σε οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων (ΟΣΕ)	50	53	52	55
Ανοίγματα σε μετοχές	298	134	383	413
Άλλα στοιχεία (**)	3,755	3,678	3,908	3,848
Ανοίγματα από εκτός ισολογισμού στοιχεία	483	520	478	462
Σύνολο Πιστωτικού Κινδύνου, Τυποποιημένη προσέγγιση	54,542	51,329	59,359	54,934
			<i>βλ. παρ. 4.7 για ανοίγματα μετά την εφαρμογή τεχνικών μείωσης πιστωτικού κινδύνου</i>	
Πιστωτικός Κίνδυνος (σύμφωνα με την μέθοδο ΠΕΔ)				
Ανοίγματα έναντι Εεπιχειρήσεων				
- Επιχειρήσεις (Θεμελιώδης ΠΕΔ)	14,545	14,382	14,713	14,623
- Ανοίγματα λιανικής τραπεζικής άνω του € 1 εκατ. (Εξελιγμένη ΠΕΔ)	452	446	457	458
Ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής				
- Ανοίγματα εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία (εκτός ΜΜΕ)	10,407	10,332	10,549	10,515
- Ανακυκλούμενα ανοίγματα λιανικής	1,813	1,796	1,919	1,892
- Ανοίγματα έναντι ΜΜΕ	5,795	5,790	5,835	5,825
- Λοιπά ανοίγματα λιανικής	1,780	1,769	1,860	1,810
Ανοίγματα σε μετοχές	55	49	38	47
Θέσεις σε τίτλοποιήσεις	199	173	258	224
Ανοίγματα πιστωτικού κινδύνου σχετικά με εκτός ισολογισμού στοιχεία	1,495	1,469	1,537	1,505
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος σύμφωνα με την ΠΕΔ	36,541	36,206	37,166	36,899
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	91,083	87,535	96,525	91,833

(*) Τα δάνεια που περιλαμβάνονταν στην κατηγορία 'Ανοίγματα που σχετίζονται με ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους' το 2015 μεταφέρθηκαν στην κατηγορία 'Ανοίγματα σε αθέτηση' το 2016 για λόγους ακριβέστερης απεικόνισης. Η εν λόγω κίνηση δεν είχε επίπτωση στις κεφαλαιακές απαιτήσεις καθώς, σε όρους στάθμισης κινδύνου, αντιμετωπιζόνταν ήδη ως ανοίγματα σε αθέτηση'.

(**) Τα λοιπά ανοίγματα περιλαμβάνουν κυρίως μετρητά, πάγια και λοιπά στοιχεία ενεργητικού.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Τα εκτός ισολογισμού στοιχεία που αναφέρονται παραπάνω περιλαμβάνουν το δανειακό ισοδύναμο των:

- Εγγυητικών Επιστολών,
- Εγγύων Πιστώσεων και
- Εν ισχύ μη χρησιμοποιηθέντων πιστοδοτικών ορίων, μετά την εφαρμογή στα στοιχεία αυτά των συντελεστών μετατροπής (βλ. παρ. 4.8.3)

Στα παραπάνω ανοίγματα προς κεντρικές κυβερνήσεις και κεντρικές τράπεζες περιλαμβάνονται ομόλογα έκδοσης Τράπεζας αξίας € 2.500 εκατ. (2015: € 13.043 εκατ.) στα πλαίσια του δεύτερου πυλώνα του Προγράμματος Ενίσχυσης της Ρευστότητας της Ελληνικής Οικονομίας και καλυμμένες ομολογίες αξίας € 2.275 εκατ. (2015: € 100 εκατ.). Οι εκδόσεις αυτές κατέχονται πλήρως από τον Όμιλο και χρησιμοποιούνται ως εξασφαλίσεις σε συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων ή ενέχυρα στις Κεντρικές Τράπεζες και Διεθνείς χρηματοοικονομικούς Οργανισμούς,.

4.4.1 Γεωγραφική και κλαδική ανάλυση

Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει τον πιστωτικό κίνδυνο του Ομίλου ανά γεωγραφική περιοχή την 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015, όπως παρουσιάζονται για σκοπούς ΔΠΧΑ και την χώρα εγκατάστασης των αντισυμβαλλομένων.

	2016	2015
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ελλάδα	32	10
Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες	2,540	2,692
Λοιπές Χώρες	187	106
Σύνολο ανοιγμάτων	2,759	2,808

Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει τον πιστωτικό κίνδυνο των παραγώγων του Ομίλου ανά γεωγραφική περιοχή και κλαδική ανάλυση την 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015 όπως παρουσιάζονται για σκοπούς ΔΠΧΑ:

	31 Δεκεμβρίου 2016			
	Ελλάδα	Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες		Σύνολο
		€ εκατ.	€ εκατ.	
Κεντρικές Κυβερνήσεις	1,119	-	-	1,119
Τράπεζες	-	354	429	783
Επιχειρήσεις	78	-	-	78
	1,197	354	429	1,980

	31 Δεκεμβρίου 2015			
	Ελλάδα	Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες		Σύνολο
		€ εκατ.	€ εκατ.	
Κεντρικές Κυβερνήσεις	1,065	-	-	1,065
Τράπεζες	17	332	418	767
Επιχειρήσεις	46	5	1	52
	1,128	337	419	1,884

Πιστωτικός Κίνδυνος

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα συνολικά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες του Ομίλου ανά γεωγραφική κατανομή και ανά κλάδο δραστηριότητας, κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015, όπως δημοσιοποιήθηκαν για σκοπούς ΔΠΧΑ, σύμφωνα με την γεωγραφική θέση ή δραστηριότητα της ομάδας των δανειοληπτών που θα μπορούσαν να πλήττονται επίσης από τις αλλαγές στις οικονομικές και λοιπές συνθήκες, με σκοπό την αντιμετώπιση του κινδύνου. Αναφορικά με την γεωγραφική κατανομή, τα ανοίγματα κατατάσσονται στους κλάδους δραστηριότητας, με βάση τη χώρα της έδρας του αντισυμβαλλομένου.

	31 Δεκεμβρίου 2016								
	Ελλάδα			Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες			Λοιπές Χώρες		
	Σύνολο δανείων	Εκ των οποίων: απομειωμένα δάνεια	Συσσωρευ-μένη πρόβλεψη απομείωσης	Σύνολο δανείων	Εκ των οποίων: απομειωμένα δάνεια	Συσσωρευ-μένη πρόβλεψη απομείωσης	Σύνολο δανείων	Εκ των οποίων: απομειωμένα δάνεια	Συσσωρευ-μένη πρόβλεψη απομείωσης
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	27,796	14,163	(6,720)	3,510	812	(369)	15	-	-
-Στεγαστικά δάνεια	15,980	6,360	(2,132)	1,849	399	(140)	15	-	-
-Καταναλωτικά δάνεια	3,911	2,686	(2,156)	766	56	(40)	-	-	-
-Πιστωτικές κάρτες	1,444	733	(528)	207	8	(8)	-	-	-
-Μικρές επιχειρήσεις	6,461	4,384	(1,904)	688	349	(181)	-	-	-
Επιχειρηματικά	13,222	6,433	(3,535)	3,639	1,303	(832)	1,816	173	(133)
-Εμπόριο και Υπηρεσίες	6,336	3,355	(2,143)	1,547	506	(345)	672	107	(100)
-Βιομηχανία	2,786	1,057	(497)	569	173	(128)	12	-	-
-Ναυτιλία	106	43	(18)	109	80	(63)	795	65	(32)
-Κατασκευές	2,071	1,270	(673)	1,068	499	(270)	89	1	(1)
-Τουρισμός	1,429	686	(173)	115	15	(5)	-	-	-
-Ενέργεια	290	8	(10)	42	4	(5)	-	-	-
-Λοιπές	204	14	(21)	189	26	(16)	248	-	-
Δημόσιος τομέας	635	1	(9)	23	-	-	-	-	-
Σύνολο	41,653	20,597	(10,264)	7,172	2,115	(1,201)	1,831	173	(133)

	31 Δεκεμβρίου 2015								
	Ελλάδα			Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες			Λοιπές Χώρες		
	Συνολική αξία προ απομείωσης	Εκ των οποίων: απομειωμένα δάνεια	Συσσωρευ-μένη πρόβλεψη απομείωσης	Σύνολο δανείων	Εκ των οποίων: απομειωμένα δάνεια	Συσσωρευ-μένη πρόβλεψη απομείωσης	Συνολική αξία προ απομείωσης	Εκ των οποίων: απομειωμένα δάνεια	Συσσωρευ-μένη πρόβλεψη απομείωσης
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	28,417	13,078	(6,600)	3,637	994	(497)	23	-	-
-Στεγαστικά δάνεια	16,449	5,470	(2,060)	1,790	346	(112)	22	-	-
-Καταναλωτικά δάνεια	3,965	2,576	(1,980)	844	201	(152)	1	-	-
-Πιστωτικές κάρτες	1,475	753	(581)	285	75	(52)	-	-	-
-Μικρές επιχειρήσεις	6,528	4,279	(1,979)	718	372	(181)	-	-	-
Επιχειρηματικά	13,392	6,805	(3,720)	3,618	1,367	(836)	1,768	170	(129)
-Εμπόριο και Υπηρεσίες	6,182	3,411	(2,087)	1,696	627	(461)	673	139	(120)
-Βιομηχανία	3,209	1,318	(725)	518	162	(92)	16	-	-
-Ναυτιλία	118	51	(24)	37	12	(1)	619	28	(8)
-Κατασκευές	2,076	1,279	(664)	1,086	520	(262)	163	3	(1)
-Τουρισμός	1,291	678	(165)	100	17	(6)	-	-	-
-Ενέργεια	267	12	(13)	34	-	-	-	-	-
-Λοιπές	249	56	(42)	147	29	(14)	297	-	-
Δημόσιος τομέας	802	1	(8)	26	-	-	-	-	-
Σύνολο	42,611	19,884	(10,328)	7,281	2,361	(1,333)	1,791	170	(129)

Πιστωτικός Κίνδυνος

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ανοίγματα του Ομίλου σε χρεωστικούς τίτλους κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015, όπως δημοσιοποιήθηκαν για σκοπούς ΔΠΧΑ και κατηγοριοποιούνται ανά γεωγραφική κατανομή αντισυμβαλλομένου και ανά κλάδο δραστηριότητας.

	31 Δεκεμβρίου 2016			
	Ελλάδα	Λοιπές	Λοιπές	Σύνολο
		Ευρωπαϊκές	Χώρες	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Κεντρικές Κυβερνήσεις	3,259	8,492	14	11,765
Τράπεζες	-	126	-	126
Επιχειρήσεις	198	265	25	488
Σύνολο	3,457	8,883	39	12,379

	31 Δεκεμβρίου 2015			
	Ελλάδα	Λοιπές	Λοιπές	Σύνολο
		Ευρωπαϊκές	Χώρες	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Κεντρικές Κυβερνήσεις	3,834	11,801	-	15,635
Τράπεζες	29	127	-	156
Επιχειρήσεις	190	237	23	450
Σύνολο	4,053	12,165	23	16,241

4.4.2 Χρονοανάλυση

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει ανάλυση την ληκτότητα των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων (προ προβλέψεων για απομείωση δανείων ή συναλλαγές επί OTC παραγώγων) του Ομίλου για εποπτικούς σκοπούς, στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015. Τα στοιχεία χωρίς συμβατική λήξη (π.χ. αλληλόχρεοι λογαριασμοί) εμφανίζονται στη χρονική ζώνη «Μέχρι 1 μήνα».

	31 Δεκεμβρίου 2016				
	Μέχρι 1	1-3 μήνες	3 μήνες - 1	> 1 χρόνο	Σύνολο
	μήνα	χρόνο	χρόνο	χρόνο	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Απαιτήσεις από κεντρικές τράπεζες	1,477	-	-	-	1,477
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	744	23	-	168	935
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	5,407	721	2,766	41,762	50,656
Ομόλογα	84	618	910	10,780	12,392
Άλλα στοιχεία του ενεργητικού	14	3	4	1,164	1,185
Χρηματοδοτικά ανοίγματα εντός ισολογισμού	7,726	1,365	3,680	53,874	66,645
Συμβάσεις ISDA και CSA (παράγωγα) και συμβάσεις					
GMRA (συμφωνίες επαναγοράς, συμφωνίες επαν. και επαναπώλ.)	1,455	70	23	219	1,767
Άλλες συμβάσεις (παράγωγα και συμφωνίες επαναγοράς εκτός ISDA, CSA, GMRA)	20	1	11	73	105
Χρηματοδοτικά ανοίγματα σχετιζόμενα με στοιχεία εκτός ισολογισμού	1,475	71	34	292	1,872
Σύνολο χρηματοδοτικών ανοιγμάτων	9,201	1,436	3,714	54,166	68,517

Πιστωτικός Κίνδυνος

	31 Δεκεμβρίου 2015				
	Μέχρι 1 μήνα	1-3 μήνες	3 μήνες - 1 χρόνο	> 1 χρόνο	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Απαιτήσεις από κεντρικές τράπεζες	1,815	-	-	-	1,815
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	867	26	-	130	1,023
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	7,640	845	3,087	40,512	52,084
Ομόλογα	426	1,333	718	13,767	16,244
Άλλα στοιχεία του ενεργητικού	19	2	8	1,318	1,347
Χρηματοδοτικά ανοίγματα εντός ισολογισμού	10,767	2,206	3,813	55,727	72,513
Συμβάσεις ISDA και CSA (παράγωγα) και συμβάσεις GMRA (συμφωνίες επαναγοράς, συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης)	279	1	26	281	587
Άλλες συμβάσεις (παράγωγα και συμφωνίες επαναγοράς εκτός ISDA, CSA, GMRA)	36	4	5	62	107
Χρηματοδοτικά ανοίγματα σχετιζόμενα με στοιχεία εκτός ισολογισμού	315	5	31	343	694
Σύνολο χρηματοδοτικών ανοιγμάτων	11,082	2,211	3,844	56,070	73,207

Στα χρηματοδοτικά ανοίγματα που παρουσιάζονται παραπάνω περιλαμβάνεται η επιπλέον εξασφάλιση την οποία έχει καταθέσει η Τράπεζα σε συμφωνίες συμψηφισμού (αρχικά περιθώρια, ανεξάρτητα ποσά, επιπλέον καλύμματα που επιβάλλονται από τους αντισυμβαλλόμενους στα πλαίσια των συμβάσεων CSAs, GMRAs, GMSLAs) καθώς και τα χρηματοδοτικά ανοίγματα από συναλλαγές παραγώγων και συμφωνιών επαναγοράς/επαναπώλησης για τα οποία δεν ανταλλάσσονται εξασφαλίσεις. Στα ανωτέρω ανοίγματα δεν έχουν ληφθεί υπόψη αναβαλλόμενοι φόροι, ενσώματα πάγια στοιχεία, άυλα πάγια, υπεραξία και λοιπά στοιχεία ενεργητικού που δεν φέρουν πιστωτικό κίνδυνο. Δεν περιλαμβάνονται επίσης οι μετοχικοί τίτλοι του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, καθώς παρουσιάζονται στην παρ. 5.4.

4.5 Δάνεια σε καθυστέρηση και απομειωμένα δάνεια

4.5.1 Ανοίγματα σε καθυστέρηση

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο είναι σε καθυστέρηση εάν ο αντισυμβαλλόμενος έχει εκπρόθεσμες καταβολές βάσει σύμβασης. Ανοίγματα σε καθυστέρηση πάνω των 90 ημερών παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα (βλέπε παράγραφο. 4.5.2) περιλαμβάνουν τα περιουσιακά στοιχεία για τα οποία οι αντισυμβαλλόμενοι έχουν αποτύχει να κάνουν μια συμβατική πληρωμή για περισσότερο από 90 ημέρες, ανεξάρτητα από το εάν το περιουσιακό στοιχείο είναι απομειωμένο ή όχι.

4.5.2 Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Ο Όμιλος, σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού, εξετάζει κατά πόσο υπάρχει αντικειμενική ένδειξη απομείωσης ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ή μιας ομάδας χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού τα οποία δεν λογίζονται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων για λογιστικούς σκοπούς. Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ή μια ομάδα χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού θεωρείται απομειωμένο και αναγνωρίζεται σχετική ζημιά απομείωσης, όταν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη, ως αποτέλεσμα ενός ή περισσοτέρων γεγονότων που συνέβησαν μετά την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (ζημιογόνο γεγονός), και το ζημιογόνο αυτό γεγονός (ή γεγονότα) έχει επίδραση στις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή ομάδας χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, και μπορεί να υπολογιστεί αξιόπιστα.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Ενδείξεις απομείωσης

Για την έκθεση του Ομίλου σε δάνεια λιανικής τραπεζικής, η αντικειμενική ένδειξη ότι ένα δάνειο ή ομάδα δανείων είναι απομειωμένο, αναφέρεται σε παρατηρήσιμα δεδομένα που περιέχονται σε γνώση του Ομίλου σχετικά με τα ακόλουθα ζημιογόνα γεγονότα:

- σημαντική οικονομική δυσχέρεια του πιστούχου, σημαντική μείωση του ατομικού και/ή του οικογενειακού εισοδήματος ή απώλεια εργασίας,
- αθέτηση ή παραβίαση συμβολαίου,
- σημαντικές αλλαγές στην χρηματοοικονομική θέση και συμπεριφορά του πιστούχου (για παράδειγμα καθυστερήσεις στην αποπληρωμή των συμβατικών του υποχρεώσεων),
- μετρήσιμη μείωση στις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές από ομάδα δανείων μέσω ενός αρνητικού μοντέλου αποπληρωμής όπως μη πραγματοποιηθείσες πληρωμές, ή μείωση στη τιμή των ακινήτων,
- ο Όμιλος παραχωρεί στον πιστούχο, για οικονομικούς ή νομικούς λόγους που σχετίζονται με την οικονομική του δυσχέρεια, διευκολύνσεις που ο δανειστής δεν θα εξέταζε σε διαφορετική περίπτωση, όπως μείωση της μηνιαίας δόσης για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ή προσωρινή ή μόνιμη μείωση επιτοκίου,
- είναι πιθανό ο πιστούχος να περιέλθει σε διαδικασία πτώχευσης ή άλλης χρηματοοικονομικής αναδιοργάνωσης, και
- ζημιογόνα γεγονότα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την ικανότητα του πιστούχου να αποπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις εντός του συμφωνηθέντος χρόνου όπως:
 - σοβαρή ασθένεια ή αδυναμία του οφειλέτη ή μέλους της οικογένειας,
 - θάνατος του πιστούχου.

Για όλα τα άλλα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, συμπεριλαμβανομένης της έκθεσης σε επιχειρηματικά δάνεια, ο Όμιλος αξιολογεί ανά περίπτωση, εάν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη απομείωσης με βάση τα παρακάτω κριτήρια:

- σημαντική οικονομική δυσχέρεια του εκδότη ή πιστούχου,
- αθέτηση ή παραβίαση της σύμβασης,
- σημαντικές αλλαγές στην χρηματοοικονομική θέση του πιστούχου, οι οποίες επηρεάζουν την ικανότητά του να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις όπως:
 - λειτουργικές ζημιές
 - ανεπάρκεια κεφαλαίου κίνησης
 - αρνητική καθαρή θέση του πιστούχου
- άλλα γεγονότα που υποδηλώνουν την επιδείνωση της χρηματοοικονομικής θέσης του πιστούχου, όπως παραβίαση ρητρών ή άλλων όρων του δανείου ή μερική διαγραφή των υποχρεώσεων του πιστούχου εξαιτίας οικονομικών ή νομικών λόγων σχετικών με την οικονομική του κατάσταση,
- σημαντική μεταβολή στην αξία των εξασφαλίσεων,
- ο Όμιλος παραχωρεί στον πιστούχο, για οικονομικούς ή νομικούς λόγους που σχετίζονται με την οικονομική του δυσχέρεια, διευκολύνσεις που ο δανειστής δεν θα εξέταζε σε διαφορετική περίπτωση όπως μείωση της μηνιαίας δόσης για ορισμένο χρονικό διάστημα ή προσωρινή ή μόνιμη μείωση του επιτοκίου,
- είναι πιθανό ο πιστούχος να περιέλθει σε διαδικασία πτώχευσης ή άλλης χρηματοοικονομικής αναδιοργάνωσης,
- σημαντικές δυσμενείς μεταβολές στις συνθήκες του κλάδου ή στην γεωγραφική περιοχή που δραστηριοποιείται ο οφειλέτης, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν την ικανότητά του να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις,
- μία σημαντική πίστωση του οφειλέτη ξεπερνά τις 90 μέρες καθυστέρησης,
- πληροφορίες σε σχέση με τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς που περιλαμβάνουν την κατάσταση άλλων δανειακών υποχρεώσεων του πιστούχου και
- σημαντική υποβάθμιση της πιστοληπτικής διαβάθμισης του οφειλέτη, είτε εσωτερικής είτε προερχόμενης από εξωτερικές πηγές, σε συνδυασμό με άλλες πληροφορίες.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Αξιολόγηση πρόβλεψης απομείωσης

Ο Όμιλος αρχικά αξιολογεί κατά πόσο υπάρχει αντικειμενική ένδειξη απομείωσης σε ατομική βάση για χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, που είναι από μόνα τους σημαντικά και σε συλλογική βάση για χρηματοοικονομικά στοιχεία που δεν είναι από μόνα τους σημαντικά. Εάν δεν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη απομείωσης για κάποιο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού τότε αυτό περιλαμβάνεται σε μια ομάδα χρηματοοικονομικών στοιχείων με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, και αξιολογείται για απομείωση σε συλλογική βάση. Οι ζημιές απομείωσης που αναγνωρίζονται για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού χωρίς αντικειμενική ένδειξη απομείωσης (incurred but not reported loss – IBNR) αποτελούν ένα ενδιάμεσο βήμα μέχρι την αναγνώριση ζημιών απομείωσης σε μεμονωμένα περιουσιακά στοιχεία της ομάδας. Όταν υπάρξει διαθέσιμη πληροφόρηση που να υποδεικνύει την αναγνώριση ζημιών απομείωσης σε μεμονωμένα περιουσιακά στοιχεία της ομάδας, τότε τα στοιχεία αυτά αφαιρούνται από την ομάδα.

Στοιχεία ενεργητικού που αξιολογούνται για απομείωση σε ατομική βάση και για τα οποία υπάρχει και συνεχίζει να αναγνωρίζεται ζημιά απομείωσης, δεν περιλαμβάνονται στην αξιολόγηση για απομείωση σε συλλογική βάση.

Για να οριστεί εάν ένα δάνειο είναι από μόνο του σημαντικό για σκοπούς αξιολόγησης απομείωσης, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη διάφορους παράγοντες, όπως τη σημασία της επιμέρους δανειακής σχέσης και τον τρόπο διαχείρισης αυτής, το μέγεθος του δανείου και τη κατηγορία του προϊόντος. Συνεπώς, τα δάνεια σε επιχειρήσεις και σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως επίσης και οι επενδυτικοί τίτλοι θεωρούνται γενικώς από μόνα τους σημαντικά. Τα χαρτοφυλάκια δανείων λιανικής τραπεζικής γενικώς αξιολογούνται για απομείωση σε συλλογική βάση καθώς αποτελούνται από μεγάλα ομοιογενή χαρτοφυλάκια. Τα πιστωτικά ανοίγματα που υπόκεινται σε εξατομικευμένη διαχείριση αξιολογούνται για απομείωση σε ατομική βάση.

Ο Όμιλος αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού εάν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη απομείωσης.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την ανάλυση των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων κατανεμημένων στις κύριες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων όπως γνωστοποιούνται με βάση τα Δ.Π.Χ.Π. για την χρήση 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015:

	31 Δεκεμβρίου 2016			31 Δεκεμβρίου 2015		
	Χρηματοδοτικό άνοιγμα			Χρηματοδοτικό άνοιγμα		
	Σύνολο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες € εκατ.	Σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών € εκατ.	Απομειωμένα € εκατ.	Σύνολο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες € εκατ.	Σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών € εκατ.	Απομειωμένα € εκατ.
Επιχειρηματικά δάνεια	19,335	5,884	7,910	19,606	6,207	8,343
Στεγαστικά δάνεια	17,844	4,953	6,759	18,261	4,735	5,816
Καταναλωτικά δάνεια	6,328	2,995	3,483	6,570	3,297	3,605
Δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις	7,149	3,721	4,733	7,246	3,951	4,651
Σύνολο	50,656	17,553	22,885	51,683	18,190	22,415

Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την γεωγραφική κατανομή του συνόλου των πελατών σε καθυστέρηση και απομείωση με βάση την χώρα της θυγατρικής που χορήγησε το δάνειο για την χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015:

	31 Δεκεμβρίου 2016			31 Δεκεμβρίου 2015		
	Σύνολο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	Σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών	Απομειωμένα	Σύνολο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	Σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών	Απομειωμένα
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Ελλάδα	43,174	16,261	21,189	44,088	16,601	20,428
Διεθνείς δραστηριότητες	7,482	1,292	1,696	7,595	1,589	1,987
Σύνολο	50,656	17,553	22,885	51,683	18,190	22,415

4.5.3 Ανοίγματα σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα

Για λογιστικούς σκοπούς η κατηγορία «δάνεια σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα» περιλαμβάνει τα δάνεια για τα οποία υπάρχουν εκπρόθεσμες καταβολές, βάσει σύμβασης, τουλάχιστον για μία ημέρα, χωρίς ωστόσο να έχει απομειωθεί η αξία τους εκτός εάν υπάρχουν συγκεκριμένες πληροφορίες που να υποδεικνύουν το αντίθετο. Για τα δάνεια λιανικής τραπεζικής συνήθως αυτό συμβαίνει για τα δάνεια τα οποία είναι υπερήμερα λιγότερο από 90 ημέρες, ενώ για τα επιχειρηματικά δάνεια λαμβάνονται υπόψη τόσο οι ημέρες υπερημερίας όσο και η εσωτερική διαβάθμισή τους, η οποία αντανακλά τη γενικότερη χρηματοοικονομική κατάσταση του πιστούχου. Για τα δάνεια των ανωτέρω κατηγοριών, παρόλο που δεν θεωρούνται απομειωμένα, ο Όμιλος αναγνωρίζει «συλλογική» ζημιά απομείωσης.

4.5.4 Απομειωμένα ανοίγματα

Για λογιστικούς σκοπούς η κατηγορία «απομειωμένα δάνεια», τα οποία αξιολογούνται για απομείωση «σε ατομική βάση», περιλαμβάνει τα επιχειρηματικά δάνεια καθώς και τα δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις και τα στεγαστικά δάνεια, για τα οποία αναγνωρίζεται «ατομική» πρόβλεψη απομείωσης. Τα υπόλοιπα δάνεια λιανικής τραπεζικής θεωρούνται απομειωμένα, όταν είναι σε υπερημερία μεγαλύτερη από 90 ημέρες ή νωρίτερα στις περιπτώσεις που υπάρχει αντικειμενική ένδειξη για απομείωση, για τα οποία αναγνωρίζεται «συλλογική» πρόβλεψη απομείωσης. Από την 1 Ιανουαρίου 2016, τα στεγαστικά δάνεια που είναι σε υπερημερία από 90 σε 180 μέρες έχουν ταξινομηθεί ως «απομειωμένα δάνεια».

4.6 Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών

Για λογιστικούς σκοπούς ο Όμιλος εξετάζει το δανειακό του χαρτοφυλάκιο σε διαρκή βάση προκειμένου να αξιολογήσει εάν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη απομείωσης. Η αξιολόγηση αυτή πραγματοποιείται σε ατομική βάση για τα δάνεια και απαιτήσεις που είναι από μόνα τους σημαντικά και σε συλλογική βάση (α) για τα δάνεια και απαιτήσεις που δεν είναι μεμονωμένα σημαντικά και (β) για αυτά τα δάνεια και απαιτήσεις που θεωρούνται μεμονωμένα σημαντικά αλλά δεν βρέθηκαν να είναι απομειωμένα μετά την αξιολόγηση σε ατομική βάση. Η Διοίκηση χρησιμοποιεί την κρίση της κατά τη υιοθέτηση των παραδοχών και εκτιμήσεων για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των ταμειακών ροών, οι οποίες αναμένονται να εισπραχθούν από τα δάνεια και απαιτήσεις, είτε αυτά αξιολογούνται σε ατομική είτε σε συλλογική βάση.

Αξιολόγηση της πρόβλεψης απομείωσης σε ατομική βάση

Για τα δάνεια που αξιολογούνται σε ατομική βάση, κυρίως για το επιχειρηματικό δανειακό χαρτοφυλάκιο του Ομίλου, η Διοίκηση προβαίνει στην καλύτερη δυνατή εκτίμηση για να προσδιορίσει την παρούσα αξία των ταμειακών ροών που αναμένονται να εισπραχθούν. Ο ανωτέρω προσδιορισμός περιλαμβάνει εκτιμήσεις σχετικά με την οικονομική κατάσταση του πιστούχου και την καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των υφιστάμενων εξασφαλίσεων.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Κάθε δάνειο που αξιολογείται για απομείωση σε ατομική βάση, αξιολογείται κατά περίπτωση (σε συνεργασία της μονάδας διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου και των επιχειρησιακών μονάδων) και στη συνέχεια εγκρίνεται ανεξάρτητα από την Διεύθυνση Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου.

Αξιολόγηση της πρόβλεψης απομείωσης σε συλλογική βάση

Η πρόβλεψη απομείωσης σε συλλογική βάση σχηματίζεται (α) ομάδες μη απομειωμένων ή απομειωμένων δανείων λιανικής τραπεζικής που δε θεωρούνται μεμονωμένα σημαντικά και (β) για ομάδες επιχειρηματικών ή δανείων λιανικής τραπεζικής που θεωρούνται μεμονωμένα σημαντικά αλλά δεν είναι απομειωμένα σε ατομική βάση.

Προκειμένου να καθορίσει εάν υπάρχουν ζημιές απομείωσης που θα πρέπει να αναγνωριστούν στην κατάσταση αποτελεσμάτων, η Διοίκηση εξετάζει κατά πόσο υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις που να οδηγούν σε μετρήσιμη μείωση των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών ενός χαρτοφυλακίου δανείων, πριν την αναγνώριση της μείωσης αυτής σε μεμονωμένα δάνεια του χαρτοφυλακίου. Τέτοια ένδειξη είναι δυνατόν να περιλαμβάνει παρατηρήσιμα δεδομένα που υποδηλώνουν ότι υπάρχει μια δυσμενής μεταβολή στη δυνατότητα αποπληρωμής μιας ομάδας πιστούχων, ή στις εθνικές ή τοπικές οικονομικές συνθήκες που συσχετίζονται με την ομαλή εξυπηρέτηση των δανείων της ομάδας.

Αξιολογώντας την ανάγκη για συλλογική πρόβλεψη απομείωσης, η Διοίκηση λαμβάνει υπόψη παράγοντες όπως την πιστοληπτική διαβάθμιση, το μέγεθος του χαρτοφυλακίου, τις συγκεντρώσεις κινδύνου και οικονομικούς παράγοντες. Οι εκτιμήσεις της Διοίκησης για τον προσδιορισμό των μελλοντικών ταμειακών ροών βασίζονται σε ιστορικά δεδομένα ζημιών περιουσιακών στοιχείων με χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου παρόμοια με αυτά του δανειακού χαρτοφυλακίου υπό αξιολόγηση. Η Διοίκηση επίσης ασκεί σημαντική κρίση προκειμένου να εκτιμήσει εάν οι τρέχουσες οικονομικές και πιστωτικές συνθήκες ενδέχεται να οδηγήσουν σε επίπεδο ζημιάς απομείωσης υψηλότερο ή χαμηλότερο από αυτό το οποίο προκύπτει με βάση τα ιστορικά δεδομένα. Υπό κανονικές συνθήκες, τα ιστορικά δεδομένα παρέχουν αντικειμενική και συναφή πληροφόρηση για την αξιολόγηση της ζημιάς του κάθε δανειακού χαρτοφυλακίου. Υπό άλλες συνθήκες, τα ιστορικά δεδομένα παρέχουν λιγότερο συναφή πληροφόρηση, για παράδειγμα όταν οι πρόσφατες τάσεις κινδύνου δεν αντικατοπτρίζονται επαρκώς στην ιστορική πληροφόρηση. Ειδικότερα, όταν οι αλλαγές στις οικονομικές, εποπτικές και συναλλακτικές συνθήκες μεταβάλουν τους παράγοντες κινδύνου του υπό εξέταση χαρτοφυλακίου οι οποίοι πλέον δεν αντικατοπτρίζονται πλήρως στο μοντέλο υπολογισμού της πρόβλεψης απομείωσης, τότε ο Όμιλος αναπροσαρμόζει ανάλογα την πρόβλεψη απομείωσης που προκύπτει με βάση τα ιστορικά δεδομένα.

Η αβεβαιότητα που ενέχεται στην εκτίμηση της ζημιάς απομείωσης έχει αυξηθεί λόγω του τρέχοντος μακροοικονομικού περιβάλλοντος και επηρεάζεται από παράγοντες όπως η πολιτική αβεβαιότητα, το επίπεδο της οικονομικής δραστηριότητας, τους δείκτες χρεοκοπίας, τη γεωγραφική συγκέντρωση, τις αλλαγές σε νόμους και κανονισμούς, τις τιμές των ακινήτων και το ύψος των επιτοκίων.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει για την 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015 την ανάλυση των προβλέψεων απομείωσης κατανεμημένη στις κύριες κατηγορίες όπως γνωστοποιούνται με βάση τα Δ.Π.Χ.Π.:

	31 Δεκεμβρίου 2016		31 Δεκεμβρίου 2015	
	Προβλέψεις για ζημίες απομείωσης		Προβλέψεις για ζημίες απομείωσης	
	Ανάλυση υπολοίπου € εκατ.	Ζημιές που χρεώθηκαν στη χρήση € εκατ.	Ανάλυση υπολοίπου € εκατ.	Ζημιές που χρεώθηκαν στη χρήση € εκατ.
Επιχειρηματικά δάνεια	4,509	262	4,693	902
Στεγαστικά δάνεια	2,272	218	2,172	838
Καταναλωτικά δάνεια	2,732	228	2,765	361
Δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις	2,085	67	2,160	564
Σύνολο	11,598	775	11,790	2,665

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των προβλέψεων απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών για την χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	Συνολικές προβλέψεις € εκατ.	Συνολικές προβλέψεις € εκατ.
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου	11,790	9,748
Προβλέψεις χρήσης	775	2,665
Ανακτήσεις προβλέψεων απομείωσης από διαγραφές	8	14
Διαγραφές δανείων και απαιτήσεων	(582)	(294)
Μεταβολή στην παρούσα αξία των ζημιών απομείωσης	(312)	(297)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(81)	(46)
Υπόλοιπο την 31η Δεκεμβρίου	11,598	11,790

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την γεωγραφική κατανομή των προβλέψεων απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών με βάση την χώρα της θυγατρικής που χορήγησε το δάνειο για την χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015:

	2016 € εκατ.	2015 € εκατ.
Ελλάδα	10,702	10,750
Διεθνείς δραστηριότητες	896	1,040
Σύνολο	11,598	11,790

Πιστωτικός Κίνδυνος

4.7 Τυποποιημένη Προσέγγιση

Ο Όμιλος εφαρμόζει την Τυποποιημένη Προσέγγιση σε όλα τα ανοίγματα των θυγατρικών και σε ένα τμήμα των δανείων της Τράπεζας που αφορά την λιανική τραπεζική. Επιπλέον, η Τυποποιημένη Προσέγγιση εφαρμόζεται στα ανοίγματα προς κεντρικές κυβερνήσεις και ιδρύματα του χρηματοπιστωτικού τομέα, καθώς επίσης και προς εκδότες εταιρικών ομολόγων, για τα οποία έχει χορηγηθεί μόνιμη εξαίρεση από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Οι Εξωτερικοί Οργανισμοί Πιστοληπτικής Αξιολόγησης (ΕΟΠΑ), των οποίων οι πιστοληπτικές αξιολογήσεις χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο, είναι οι: Moody's, Standard & Poor's and Fitch. Σε περίπτωση που για έναν αντισυμβαλλόμενο υπάρχουν διαφορετικές πιστοληπτικές αξιολογήσεις, χρησιμοποιείται η δεύτερη υψηλότερη.

Οι πιστοληπτικές αξιολογήσεις των ΕΟΠΑ δεν χρησιμοποιούνται για την απευθείας κατηγοριοποίηση του δανειακού χαρτοφυλακίου, αλλά μόνον σε περιπτώσεις δανείων εγγυημένων από κεντρικές κυβερνήσεις ή ιδρύματα του χρηματοπιστωτικού τομέα (υποκατάσταση κινδύνου). Στην περίπτωση αυτή χρησιμοποιούνται οι ΕΟΠΑ που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Οι ΕΟΠΑ χρησιμοποιούνται επίσης στις εκδόσεις εταιρικών ομολόγων. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει πιστοληπτική αξιολόγηση συγκεκριμένης έκδοσης, χρησιμοποιείται η αξιολόγηση άλλων εκδόσεων του ίδιου εκδότη εφόσον α) το άνοιγμα έχει την ίδια ή υψηλότερη εξοφλητική προτεραιότητα από εκείνη της πιστωτικής διευκόλυνσης για την οποία υπάρχει πιστοληπτική αξιολόγηση ή β) η στάθμιση που προκύπτει είναι χαμηλότερη από τη στάθμιση μίας ακάλυπτης έκδοσης του ίδιου.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τα χρηματοδοτικά ανοίγματα (πριν τη χρήση τεχνικών μείωσης πιστωτικού κινδύνου) στα οποία εφαρμόζεται η Τυποποιημένη Προσέγγιση, στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015 και αναλύονται ανάλογα με τον εποπτικό συντελεστή στάθμισης κινδύνου:

	Εποπτικοί συντελεστές στάθμισης κινδύνου - 31 Δεκεμβρίου 2016							Σύνολο € εκατ.
	0% - 4% € εκατ.	10% - 20% € εκατ.	35% € εκατ.	50% € εκατ.	75% € εκατ.	100% € εκατ.	150% - 250% € εκατ.	
Πιστωτικός κίνδυνος (Τυποποιημένη Προσέγγιση)								
Κεντρικές Κυβερνήσεις ή Κεντρικές Τράπεζες	9,666	23	-	-	-	4,401	687	14,777
Περιφερειακές Κυβερνήσεις ή Τοπικές Αρχές	-	86	-	-	-	3	-	89
Οντότητες Δημόσιου Τομέα	-	-	-	-	-	11	7	18
Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης	78	-	-	-	-	-	-	78
Διεθνείς Οργανισμοί	6,843	-	-	-	-	-	-	6,843
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	1,716	9,544	-	493	-	15	115	11,883
Επιχειρήσεις	997	-	-	24	-	2,561	146	3,728
Λιανική τραπεζική	64	-	-	38	3,149	-	-	3,251
Ανοίγματα που εξασφαλίζονται με υποθήκες επί ακίνητης περιουσίας	-	-	3,716	473	-	-	-	4,189
Ανοίγματα σε αθέτηση	3	-	-	1	-	2,028	377	2,409
Ανοίγματα που σχετίζονται με ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους	-	-	-	7	-	-	1	8
Ανοίγματα υπό την μορφή καλυμμένων ομολόγων	-	191	-	-	-	-	-	191
Ανοίγματα υπό μορφή μεριδίων ή μετοχών σε οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων (ΟΣΕ)	-	-	-	-	-	53	-	53
Ανοίγματα σε μετοχές	-	-	-	-	-	50	84	134
Άλλα στοιχεία	779	13	-	-	-	2,886	-	3,678
Σύνολο	20,146	9,857	3,716	1,036	3,149	12,008	1,417	51,329

Πιστωτικός Κίνδυνος

	Εποπτικοί συντελεστές στάθμισης κινδύνου - 31 Δεκεμβρίου 2015							Total € εκατ.
	0% - 4%	10% - 20%	35%	50%	75%	100%	150% - 250%	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Πιστωτικός κίνδυνος (Τυποποιημένη Προσέγγιση)								
Κεντρικές Κυβερνήσεις ή Κεντρικές Τράπεζες	13,676	-	-	40	-	4,272	512	18,500
Περιφερειακές Κυβερνήσεις ή Τοπικές Αρχές	-	75	-	-	-	27	-	102
Οντότητες Δημόσιου Τομέα	-	-	-	-	-	-	14	14
Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης	385	-	-	-	-	-	-	385
Διεθνείς Οργανισμοί	10,043	-	-	-	-	-	-	10,043
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	1,616	5,557	-	339	-	8	28	7,548
Επιχειρήσεις	1,147	-	-	20	-	2,011	116	3,294
Λιανική τραπεζική	52	-	-	34	3,154	-	-	3,240
Ανοίγματα που εξασφαλίζονται με υποθήκες επί ακίνητης περιουσίας	-	-	4,037	503	-	-	-	4,540
Ανοίγματα σε αθέτηση	1	-	-	1	-	1,427	123	1,552
Ανοίγματα που σχετίζονται με ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους	1	-	-	13	-	804	365	1,183
Ανοίγματα υπό την μορφή καλυμμένων ομολόγων	-	188	-	-	-	29	-	217
Ανοίγματα υπό μορφή μεριδίων ή μετοχών σε οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων (ΟΣΕ)	-	-	-	-	-	55	-	55
Ανοίγματα σε μετοχές	-	-	-	-	-	40	373	413
Άλλα στοιχεία	861	16	-	-	-	2,971	-	3,848
Σύνολο	27,780	5,836	4,037	950	3,154	11,644	1,531	54,934

Τα παραπάνω χρηματοδοτικά ανοίγματα δεν περιλαμβάνουν υπεραξία, άυλα περιουσιακά στοιχεία ενεργητικού και για το 2015 συμμετοχές σε ασφαλιστικές εταιρείες, τα οποία αφαιρούνται από τα εποπτικά ίδια κεφάλαια.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τα χρηματοδοτικά ανοίγματα (μετά τη χρήση τεχνικών μείωσης πιστωτικού κινδύνου) στα οποία εφαρμόζεται η Τυποποιημένη Προσέγγιση, στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015 και αναλύονται ανάλογα με τον εποπτικό συντελεστή στάθμισης κινδύνου:

	Εποπτικοί συντελεστές στάθμισης κινδύνου - 31 Δεκεμβρίου 2016							Σύνολο € εκατ.
	0% - 4%	10% - 20%	35%	50%	75%	100%	150% - 250%	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Πιστωτικός κίνδυνος (Τυποποιημένη Προσέγγιση)								
Κεντρικές Κυβερνήσεις ή Κεντρικές Τράπεζες	7,827	23	-	41	-	4,401	687	12,979
Περιφερειακές Κυβερνήσεις ή Τοπικές Αρχές	-	83	-	-	-	3	-	86
Οντότητες Δημόσιου Τομέα	-	-	-	-	-	10	2	12
Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης	62	-	-	-	-	-	-	62
Διεθνείς Οργανισμοί	6,843	-	-	-	-	-	-	6,843
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	1,716	2,585	-	395	-	18	66	4,780
Επιχειρήσεις	-	-	-	-	-	2,525	146	2,671
Λιανική τραπεζική	-	-	-	-	3,099	-	-	3,099
Ανοίγματα που εξασφαλίζονται με υποθήκες επί ακίνητης περιουσίας	-	-	3,716	473	-	-	-	4,189
Ανοίγματα σε αθέτηση	-	-	-	-	-	2,025	376	2,401
Ανοίγματα που σχετίζονται με ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους	-	-	-	7	-	-	1	8
Ανοίγματα υπό την μορφή καλυμμένων ομολόγων	-	191	-	-	-	-	-	191
Ανοίγματα υπό μορφή μεριδίων ή μετοχών σε οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων (ΟΣΕ)	-	-	-	-	-	53	-	53
Ανοίγματα σε μετοχές	-	-	-	-	-	50	84	134
Άλλα στοιχεία	779	13	-	-	-	2,886	-	3,678
Σύνολο	17,227	2,895	3,716	916	3,099	11,971	1,362	41,186

Πιστωτικός Κίνδυνος

	Εποπτικοί συντελεστές στάθμισης κινδύνου - 31 Δεκεμβρίου 2015							Σύνολο
	0% - 4%	10% - 20%	35%	50%	75%	100%	150% - 250%	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Πιστωτικός κίνδυνος (Τυποποιημένη Προσέγγιση)								
Κεντρικές Κυβερνήσεις ή Κεντρικές Τράπεζες	8,509	-	-	78	-	4,273	512	13,372
Περιφερειακές Κυβερνήσεις ή Τοπικές Αρχές	-	72	-	-	-	27	-	99
Οντότητες Δημόσιου Τομέα	-	-	-	-	-	-	4	4
Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης	206	-	-	-	-	-	-	206
Διεθνείς Οργανισμοί	10,042	-	-	-	-	-	-	10,042
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	1,677	1,705	-	336	-	87	28	3,833
Επιχειρήσεις	-	-	-	17	-	1,932	116	2,065
Λιανική τραπεζική	-	-	-	-	3,097	-	-	3,097
Ανοίγματα που εξασφαλίζονται με υποθήκες επί ακίνητης περιουσίας	-	-	4,034	503	-	-	-	4,537
Ανοίγματα σε αθέτηση	-	-	-	-	-	1,428	123	1,551
Ανοίγματα που σχετίζονται με ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους	-	-	-	11	-	804	365	1,180
Ανοίγματα υπό την μορφή καλυμμένων ομολόγων που καλύπτονται με εξασφαλίσεις	-	188	-	-	-	29	-	217
Ανοίγματα υπό μορφή μεριδίων ή μετοχών σε οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων (ΟΣΕ)	-	-	-	-	-	55	-	55
Ανοίγματα σε μετοχές	-	-	-	-	-	40	373	413
Άλλα στοιχεία	861	16	-	-	-	2,971	-	3,848
Σύνολο	21,295	1,981	4,034	945	3,097	11,646	1,521	44,519

Τα παραπάνω χρηματοδοτικά ανοίγματα δεν περιλαμβάνουν υπεραξία, άυλα περιουσιακά στοιχεία ενεργητικού και για το 2015 συμμετοχές σε ασφαλιστικές εταιρείες, τα οποία αφαιρούνται από τα εποπτικά ίδια κεφάλαια.

4.8 Προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (ΠΕΔ)

4.8.1 Συστήματα διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου

Τα συστήματα διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου της Τράπεζας διαχωρίζονται στις παρακάτω κύριες κατηγορίες:

- συστήματα διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας μεγάλων και μεσαίων επιχειρήσεων και
- συστήματα διαβάθμισης λιανικής τραπεζικής

(α) Συστήματα διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας μεγάλων και μεσαίων επιχειρήσεων

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί διαφορετικά υποδείγματα αξιολόγησης επιχειρήσεων, προκειμένου να αξιολογούνται ορθότερα τα επί μέρους χαρακτηριστικά κινδύνου του χαρτοφυλακίου. Κατά συνέπεια, υπάρχουν διαφορετικά υποδείγματα αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται σε γενικά, καθώς επίσης και σε ειδικά τμήματα, του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου.

• Παραδοσιακός δανεισμός επιχειρήσεων:

- Moody's Risk Advisor (MRA).
- Εσωτερικά αναπτυγμένο σύστημα διαβάθμισης για πελάτες που δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθούν με το MRA.

Το MRA είναι σύστημα αξιολόγησης το οποίο συγκεντρώνει ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες για επιχειρήσεις σε ατομική βάση, προκειμένου να αξιολογήσει την φερεγγυότητά τους και να διαβαθμίσει την πιστοληπτική τους ικανότητα. Λαμβάνει υπόψη τα οικονομικά αποτελέσματα και την διάρθρωση του ισολογισμού της κάθε επιχείρησης, τις ταμειακές ροές της, τις τάσεις που υπάρχουν στον κλάδο δραστηριοποίησής της, την κατάσταση των ανταγωνιστών της, καθώς επίσης και ποιοτική αξιολόγηση της διοίκησής της, της εν γένει κατάστασής της και άλλων παραγόντων σχετικά με την αγορά και τη δομή του κλάδου δραστηριότητάς της.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Στον πίνακα που ακολουθεί υπάρχει η αντιστοίχιση των βαθμίδων πιστοληπτικής ικανότητας μεταξύ MRA και ICAP (ΕΟΠΑ):

Αντιστοίχιση βαθμίδων MRA και ΕΟΠΑ	
ICAP	MRA
AA, A	1,0 - 2,0
BB, B	2,1 - 3,3
C, D	3,4 - 4,3
E	4,4 - 5,5
F	5,6 - 7,4
G, H	7,5 - 9,9

Η αντιστοίχιση έχει βασιστεί κατά κύριο λόγο σε μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις.

Υπάρχουν ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων που δεν μπορεί να αξιολογηθούν με το MRA λόγω ειδικών χαρακτηριστικών των οικονομικών τους καταστάσεων, όπως οι ασφαλιστικές εταιρείες, οι δημόσιοι οργανισμοί, οι χρηματιστηριακές εταιρείες, και οι νεοσύστατες επιχειρήσεις. Στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζεται το εσωτερικά ανεπτυγμένο σύστημα διαβάθμισης. Αποτελεί προϊόν επεξεργασίας υπαρχόντων δεδομένων και, όπως το MRA, συνδυάζει ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια αξιολόγησης (μέγεθος επιχείρησης, χρόνια δραστηριότητας, ιστορικό συναλλακτικής συμπεριφοράς, κλάδος δραστηριότητας κλπ).

Οι πιστούχοι ταξινομούνται ως προς την πιστοληπτική τους ικανότητα σε 11 βαθμίδες. Οι βαθμίδες 1 έως 3 αντιστοιχούν σε χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο, ενώ από 4 έως 6 σε μέσο πιστωτικό κίνδυνο. Οι βαθμίδες 7 έως 9 αφορούν περιπτώσεις υψηλού κινδύνου που βρίσκονται υπό στενή παρακολούθηση. Οι βαθμίδες 10 και 11 αφορούν δάνεια σε οριστική καθυστέρηση και υπό διαγραφή (write off) αντίστοιχα.

Επιπλέον, η Τράπεζα προβαίνει σε συνολική αξιολόγηση των επιχειρηματικών πελατών, με βάση το rating (MRA ή ICR) και τις εξασφαλίσεις που απαιτούνται σύμφωνα με την έγκριση του ορίου του, κατατάσσοντας τους σε κλίμακα αξιολόγησης 14 βαθμών. Τα χρηματοδοτικά ανοίγματα αξιολογούνται και παρακολουθούνται από το αρμόδιο εγκριτικό κλιμάκιο της τράπεζας με βάση το αντίστοιχο συνολικό τους rating (TR). Οι χαμηλού κινδύνου πιστούχοι αξιολογούνται τουλάχιστον σε ετήσια βάση, ενώ οι υψηλότερου κινδύνου σε εξαμηνιαία (watchlist) ή τριμηνιαία (substandard, distressed) βάση. Όλοι οι υψηλού κινδύνου πελάτες παρακολουθούνται από τις Επιτροπές Πιστωτικών Χειρισμών (οι Επιτροπές είναι τρεις (3)) σε εβδομαδιαία βάση.

- **Ειδικές χρηματοδοτήσεις (ναυτιλία, χρηματοδότηση έργων και χρηματοδότηση ακινήτων που αποφέρουν εισόδημα):** ειδική διαβάθμιση (slotting methodology)

Για ειδικές χρηματοδοτήσεις όπου η βασική πηγή αποπληρωμής της υποχρέωσης είναι το έσοδο που πηγάζει από το χρηματοδοτούμενο στοιχείο ενεργητικού και όχι από την δραστηριότητα μιας εμπορικής επιχείρησης, η Τράπεζα χρησιμοποιεί την slotting method υιοθετώντας τις Οδηγίες της CRD για τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου. Οι πελάτες που εντάσσονται σε ειδικές κατηγορίες (ναυτιλία, χρηματοδότηση ακινήτων που αποφέρουν εισόδημα, χρηματοδότηση έργου), κατατάσσονται σε μία από τις ακόλουθες 5 βαθμίδες ταξινόμησης: Ισχυρή, καλή, ικανοποιητική, ασθενής, σε αθέτηση. Για κάθε μία από αυτές τις 5 βαθμίδες αντιστοιχεί εποπτικά προκαθορισμένος συντελεστής στάθμισης κινδύνου και αναμενόμενη ζημία.

Οι βασικές αρχές που διέπουν τις κεντροποιημένες διαδικασίες έγκρισης και αξιολόγησης των πιστοδοτήσεων του Ομίλου, είναι η εξέταση του συνολικού χρηματοδοτικού ανοίγματος σε έναν πιστούχο και αυτό με βάση την αρχή του διττού ελέγχου, η οποία απαιτεί κάθε πρόταση πιστοδοτικού ορίου και διαβάθμισης να αξιολογείται και να εγκρίνεται από περισσότερα του ενός εξουσιοδοτημένα άτομα. Οι διαβαθμίσεις πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών εγκρίνονται από τις Επιτροπές Πιστοδοτήσεων ανάλογα με το εγκριτικό τους όριο. Εφόσον το

Πιστωτικός Κίνδυνος

πιστοδοτικό όριο ενός πιστούχου ξεπερνά ένα καθορισμένο επίπεδο, η διαβάθμισή του εγκρίνεται από την Κεντρική Επιτροπή Πιστοδοτήσεων. Οι επιτροπές αποτελούνται από ανώτατα διευθυντικά στελέχη προερχόμενα από διάφορες χορηγητικές μονάδες, καθώς επίσης και μονάδες διαχείρισης κινδύνου. Κάθε επιτροπή έχει δικό της ανεξάρτητο πρόεδρο.

Κατά κανόνα, η διαβάθμιση γίνεται για κάθε επιχείρηση ξεχωριστά. Σε μεγάλους Ομίλους, χρησιμοποιείται η διαβάθμιση της μητρικής ή βασικής εταιρείας εφόσον θεωρείται σίγουρο ότι η μητρική μπορεί και θα εγγυηθεί την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των θυγατρικών της.

Τα συστήματα διαβάθμισης που αναφέρθηκαν παραπάνω αποτελούν αναπόσπαστο μέρος στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και διαχείρισης κινδύνων:

- στην εγκριτική διαδικασία, τόσο στην αρχική έγκριση όσο και στην ανανέωση πιστοδοτικών ορίων,
- στον υπολογισμό της προστιθέμενης αξίας από μια δανειακή σχέση (Economic Value Added - EVA) και την τιμολόγηση βάσει πιστωτικού κινδύνου (Risk Adjusted Pricing) και
- στην αξιολόγηση εκδοτών επιταγών που λαμβάνονται ως ενέχυρο για την κάλυψη πιστοδοτήσεων.

(β) Αξιολόγηση πελατών λιανικής τραπεζικής (credit scores)

Η Τράπεζα αξιολογεί τα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής με τη χρήση στατιστικών υποδειγμάτων, κατά την έναρξη της σχέσης αλλά και σε συνεχή βάση, μέσω συστημάτων αξιολόγησης της συναλλακτικής συμπεριφοράς. Τα υποδείγματα αυτά έχουν αναπτυχθεί για να προβλέπουν, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD), την ζημία εφόσον υπάρξει αθέτηση (Loss Given Default - LGD) και να υπολογίζουν το ύψος του συνολικού χρηματοδοτικού ανοίγματος κατά τη στιγμή της αθέτησης (Exposure at default - EAD), καλύπτοντας όλο το φάσμα των προϊόντων λιανικής τραπεζικής (Πιστωτικές Κάρτες, Ανακυκλούμενα Ανοίγματα λιανικής τραπεζικής χωρίς εξασφαλίσεις, Δάνεια Αγοράς Αυτοκινήτου, Προσωπικά Δάνεια, Στεγαστικά και Δάνεια Μικρών Επιχειρήσεων).

Τα υποδείγματα αυτά αναπτύχθηκαν με βάση ιστορικά στοιχεία της Τράπεζας καθώς και διαθέσιμα στοιχεία από την έρευνα των πιστούχων για τυχόν δυσμενή στην βάση δεδομένων του Τειρεσία. Οι σχετικές μετρήσεις γίνονται αυτόματα σε μηνιαία βάση, ώστε να εξασφαλίζεται η συνεχής επικαιροποίηση των αξιολογήσεων του πιστωτικού κινδύνου με βάση τα πιο πρόσφατα στοιχεία.

Τα υποδείγματα χρησιμοποιούνται στην εγκριτική διαδικασία, στην διαχείριση των πιστοδοτικών ορίων, καθώς και στην διαχείριση των ληξυπροθέσμων απαιτήσεων για την προτεραιοποίηση των λογαριασμών προς άμεση ενέργεια. Επίσης, έχουν συχνά χρησιμοποιηθεί στην κατηγοριοποίηση των πελατών κατά πιστωτικό κίνδυνο (risk based segmentation). Χρησιμοποιούνται επίσης στην τιμολόγηση προϊόντων και υπηρεσιών (risk based pricing) συγκεκριμένων κατηγοριών πελατών ή νέων προϊόντων.

Όλες οι παραπάνω διαδικασίες είναι κεντροποιημένες και βασίζονται στην αρχή του διττού ελέγχου ('four-eyes' principle).

Τα χρηματοδοτικά ανοίγματα της λιανικής τραπεζικής ομαδοποιούνται σε ομάδες με ομοιογενή χαρακτηριστικά (pools) (βλ. παρ. 4.8.3(ε)).

4.8.2 Διαδικασία διαβάθμισης και έλεγχος υποδειγμάτων

Η εφαρμογή και η κατά περιόδους αναθεώρηση της πιστωτικής πολιτικής θεωρούνται από την Τράπεζα κρίσιμη σημασίας, καθώς εντάσσουν τις τελευταίες πληροφορίες και αναλύσεις της αγοράς στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και διασφαλίζουν την απαραίτητη ομοιόμορφη αντιμετώπιση του πιστούχου. Χρησιμοποιούνται λεπτομερή εγχειρίδια πιστωτικής πολιτικής για την έγκριση και παρακολούθηση των πιστοδοτήσεων, τα οποία καθορίζουν τις βασικές αρχές καθώς και τις συγκεκριμένες οδηγίες και κανόνες πιστοδοτικής πολιτικής.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Η διαδικασία πιστοληπτικής διαβάθμισης των πιστούχων της Τραπεζικής Επιχειρήσεων (μεγάλες & μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις) ελέγχεται επίσης ανεξάρτητα από τον Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου μέσω της εκ των υστέρων αξιολόγησης των εγκεκριμένων διαβαθμίσεων με τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων των διαφόρων χορηγητικών μονάδων της τραπεζικής επιχειρήσεων.

Ο Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας & Θεμάτων Εποπτικού Πλαισίου ελέγχει επίσης ανεξάρτητα την αποτελεσματικότητα των υποδειγμάτων διαβάθμισης όσον αφορά στην ορθή ταξινόμηση των πιστούχων βάσει κινδύνου, καθώς και την προβλεπτική τους ικανότητα όσον αφορά στην πιθανότητα αθέτησης, την εκτίμηση της ζημίας και του ύψους των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων.

Η πολιτική επικύρωσης των υποδειγμάτων είναι συμβατή με τις τη διεθνή πρακτική (international best practice) και τις εποπτικές απαιτήσεις. Η επικύρωση των υποδειγμάτων και των συστημάτων αξιολόγησης γίνεται σε ετήσια βάση και περιλαμβάνει τόσο τα ποσοτικά όσο και τα ποιοτικά κριτήρια.

Η ποσοτική επικύρωση περιλαμβάνει στατιστικούς ελέγχους σχετικά με τα ακόλουθα:

- Σταθερότητα του συστήματος αξιολόγησης, όπως σταθερότητα του πληθυσμού, σύγκριση αναμενόμενων και πραγματικών κατανομών,
- Διακριτική δυνατότητα του υποδείγματος, δηλαδή την ικανότητα να διακρίνει κίνδυνο αθέτησης σε σχετική βάση,
- Ακρίβεια/επανελέγχος (backtesting), δηλαδή σύγκριση ex ante πιθανοτήτων αθέτησης και άλλων παραμέτρων κινδύνου με ex post παρατηρήσεις για αθετήσεις/ζημίες/ύψος χρηματοδοτικών ανοιγμάτων για εποπτικούς σκοπούς.

Η επικύρωση των παραμέτρων κινδύνου βασίζεται σε ιστορικά στοιχεία της Τράπεζας με την χρήση διαστημάτων εμπιστοσύνης ή/και με δεδομένα αναφοράς της αγοράς, όπου είναι διαθέσιμα. Η ποιοτική επικύρωση περιλαμβάνει την χρήση των υποδειγμάτων, την πληρότητα και ακρίβεια των δεδομένων, τον σχεδιασμό, καθώς και των διαδικασιών που υποστηρίζουν τα συστήματα αξιολόγησης. Πέραν των ετήσιων επικυρώσεων υπάρχει και μία τριμηνιαία διαδικασία επισκόπησης για να αξιολογούνται τυχόν σημαντικές μεταβολές.

Οι ενέργειες αυτές είναι καταγεγραμμένες, επικαιροποιούνται σε τακτική βάση και γνωστοποιούνται στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων. Ο Τομέας Εσωτερικού Ελέγχου ελέγχει επίσης την διαδικασία επικύρωσης των υποδειγμάτων και των συστημάτων αξιολόγησης σε ετήσια βάση.

4.8.3 Μέτρηση πιστωτικού κινδύνου

Ο πιστωτικός κίνδυνος διαχωρίζεται, εν προκειμένω σε δύο μεγέθη: την αναμενόμενη ζημία (Expected Loss - EL) και την μη αναμενόμενη ζημία (Unexpected Loss - UL).

- Το EL είναι η αναμενόμενη ετήσια ζημία καθόλη την διάρκεια ενός οικονομικού κύκλου.
- Το UL ορίζεται ως η μεταβλητότητα (ή μία τυπική απόκλιση) των ετήσιων ζημιών. Εάν οι ζημίες ήταν πάντα ίσες με τις αναμενόμενες, τότε δεν θα υπήρχε αβεβαιότητα. Το UL υποδηλώνει τον κίνδυνο που υπάρχει λόγω της μεταβλητότητας των ζημιών και επομένως των αποτελεσμάτων.

Οι κύριες παράμετροι που λαμβάνονται υπόψη κατά την εκτίμηση του EL, του UL και των σταθμισμένων στοιχείων του ενεργητικού είναι: η πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (Probability of Default - PD), η ζημία λόγω αθέτησης (Loss Given Default - LGD), το χρηματοδοτικό άνοιγμα όπως ορίζεται για εποπτικούς σκοπούς (Exposure At Default - EAD) και η πραγματική ληκτότητα (effective Maturity - M).

(α) Πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (Probability of Default-PD)

Το PD αντιπροσωπεύει την πιθανότητα ο αντισυμβαλλόμενος να αθετήσει τις δανειακές του υποχρεώσεις εντός των επόμενων 12 μηνών. Ο ορισμός που χρησιμοποιείται από την Τράπεζα είναι συνεπής προς τις απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος και του CRD.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Για την εκτίμηση των PDs χρησιμοποιήθηκαν ιστορικά στοιχεία αθέτησης της Τράπεζας. Για κάθε βαθμίδα πιστωτικού κινδύνου ή ομάδα ομοιογενών προϊόντων λήφθηκαν υπόψη στοιχεία 10 ετών, προκειμένου να υπολογισθεί η εκτίμηση για το PD.

Σύμφωνα με το πλαίσιο επικύρωσης της Τράπεζας, τα υποδείγματα επικυρώνονται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο. Ο επανέλεγχος γίνεται για να εντοπισθούν εγκαίρως πιθανές αδυναμίες του συστήματος ή αντιστροφή τάσεων των PDs. Κατ' αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται η αξιοπιστία των PDs που χρησιμοποιούνται και η αντιπροσωπευτικότητά τους.

(β) Ζημία λόγω αθέτησης υποχρέωσης (Loss Given Default - LGD)

Το LGD αντιπροσωπεύει την ζημία που θα προκύψει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος αθετήσει τις δανειακές του υποχρεώσεις. Εκφράζεται ως ποσοστό επί του χρηματοδοτικού ανοίγματος, το οποίο πολλαπλασιαζόμενο επί το άνοιγμα δίνει το ποσό της ζημίας της Τράπεζας κατά την στιγμή της αθέτησης.

Το πρώτο βήμα στην διαδικασία ανάπτυξης υποδειγμάτων LGD για τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής ήταν ο υπολογισμός των πραγματοποιηθεισών ζημιών λόγω αθέτησης (ιστορικά LGDs) για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα αρχής γενομένης πριν το 2000. Η συλλογή των στοιχείων και οι πραγματοποιηθείσες ζημιές υπολογίστηκαν βάσει της έννοιας της οικονομικής ζημίας. Για τον υπολογισμό των ιστορικών LGDs στην λιανική τραπεζική χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της ανάκτησης απαιτήσεων (work out LGD) με προεξόφληση των ταμιακών ροών.

Στα καταναλωτικά δάνεια, έχουν αναπτυχθεί μοντέλα συμπεριφοράς για την εκτίμηση ζημίας. Η στατιστική τεχνική που χρησιμοποιήθηκε ήταν η Γραμμική Παλινδρόμηση με σταδιακή προσθήκη μεταβλητών. Με την τεχνική αυτή συλλέγονται καταρχήν στοιχεία για τις μεταβλητές με την υψηλότερη προβλεπτική ικανότητα και εν συνεχεία καθορίζονται οι σταθμίσεις των μεταβλητών. Για τα υπόλοιπα χαρτοφυλάκια χρησιμοποιήθηκε η τμηματική προσέγγιση (segmentation approach) χρησιμοποιώντας ως κριτήρια κατάτμησης, βασικές παραμέτρους ζημίας.

Κατά τον καθορισμό των τελικών παραμέτρων λαμβάνεται υπόψη η αβεβαιότητα της ακρίβειας των δεδομένων και τίθεται ένα πρόσθετο περιθώριο για οικονομική ύφεση, λαμβάνοντας υπόψη δεδομένα από εξωτερικές πηγές.

Στα επιχειρηματικά δάνεια, όπου εφαρμόζεται η Θεμελιώδης μέθοδος ΠΕΔ (Foundation IRB), για τον προσδιορισμό του LGD χρησιμοποιούνται οι εποπτικές παράμετροι.

(γ) Χρηματοδοτικό άνοιγμα όπως ορίζεται για εποπτικούς σκοπούς (EAD)

Η εκτίμηση του ύψους του χρηματοδοτικού ανοίγματος για εποπτικούς λόγους λαμβάνει υπόψη τις μελλοντικές εκταμιεύσεις με την χρήση συντελεστών μετατροπής πιστωτικού ισοδύναμου (credit conversion factors - CCFs).

Ο υπολογισμός αυτός έχει νόημα μόνο για προϊόντα με κίνδυνο μελλοντικών εκταμιεύσεων, όπως συγκεκριμένα δάνεια, πιστωτικές κάρτες και συναφή προϊόντα, καθώς τα συνήθη (τοκοχρεωλυτικά) δάνεια δεν ενέχουν τέτοιο κίνδυνο. Οι συντελεστές μετατροπής επηρεάζονται από την ικανότητα της Τράπεζας να εντοπίσει έγκαιρα πελάτες της που καθυστερούν στις πληρωμές τους και να περιορίσει την δυνατότητα που έχουν για περαιτέρω χρηματοδότηση.

Οι εκτιμήσεις των συντελεστών μετατροπής για τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής βασίζονται σε ιστορικά στοιχεία της Τράπεζας. Όπως και στην εκτίμηση του LGD, στα προϊόντα Καταναλωτικής Πίστης (πιστωτικές κάρτες και ανοιχτές γραμμές), όπως επίσης και στους ανακυκλούμενους λογαριασμούς και στους αλληλόχρεους μικρών επιχειρήσεων εφαρμόζονται στατιστικές τεχνικές.

Σημειώνεται ότι σε κάποιες περιπτώσεις τα πιστωτικά ανοίγματα, όπως ορίζονται για εποπτικούς σκοπούς, είναι χαμηλότερα από τα αντίστοιχα λογιστικά υπόλοιπα. Σε αυτές τις περιπτώσεις έχει ορισθεί κατά τον σχεδιασμό της ομαδοποίησης των πιστωτικών ανοιγμάτων, όπως ορίζονται για εποπτικούς σκοπούς, να χρησιμοποιείται το

Πιστωτικός Κίνδυνος

υψηλότερο εκ των δύο (δηλ. το λογιστικό τους υπόλοιπο), όπως ορίζεται από το πλαίσιο της Βασιλείας, ώστε οι υπολογισμοί να είναι ακόμα πιο συντηρητικοί.

Στα επιχειρηματικά δάνεια, όπου εφαρμόζεται η Θεμελιώδης ΠΕΔ (Foundation IRB), χρησιμοποιούνται οι εποπτικές παράμετροι για τον προσδιορισμό των συντελεστών μετατροπής.

(δ) Πραγματική Ληκτότητα (M)

Για τα επιχειρηματικά δάνεια όπου εφαρμόζεται η Θεμελιώδης ΠΕΔ (Foundation IRB), χρησιμοποιείται η εποπτική παράμετρος (δηλ. 2,5 χρόνια).

(ε) Ομάδες δανείων με ομοειδή χαρακτηριστικά (pools) (δάνεια λιανικής τραπεζικής)

Στα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής, μετά την δημιουργία των υποδειγμάτων καθορίστηκαν βαθμίδες ταξινόμησης για ομάδες δανείων με ομοειδή χαρακτηριστικά ώστε να υπάρχει συνεπής και αξιόπιστη εκτίμηση παραμέτρων κινδύνου (PD, LGD και CCF) ανά βαθμίδα ή ομάδα.

Για την δημιουργία ενιαίας κλίμακας διαβάθμισης των PDs, LGDs και CCFs σε όλα τα χαρτοφυλάκια της λιανικής τραπεζικής, χρησιμοποιήθηκε η λειτουργική σχέση μεταξύ της διαβάθμισης μέσω score και της παραμέτρου κινδύνου. Για παράδειγμα, η βαθμίδα 1 του PD αντιστοιχεί στο ίδιο εύρος πιθανοτήτων αθέτησης ανεξάρτητα από την χορηγητική μονάδα, το προϊόν ή την σκοροκάρτα που χρησιμοποιήθηκε.

Τα διαβαθμισμένα δάνεια έχουν περιληφθεί σε συγκεκριμένες ομάδες, οι οποίες παρουσιάζουν ομοιογένεια, ώστε να είναι δυνατή η ακριβής και συνεπής εκτίμηση των ενδεχόμενων ζημιών κάθε ομάδας.

Ο καθορισμός των ομοειδών ομάδων πιστωτικού κινδύνου στα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής έγινε λαμβάνοντας υπόψη διάφορους παράγοντες κινδύνου (δανειακό προϊόν, οικονομική κατάσταση του πιστούχου, χρόνος από την αρχική εκταμίευση, ενημερότητα λογ/σμού, κλπ), καθώς επίσης και τη μέτρηση (score). Η χρήση όλων αυτών των παραμέτρων κινδύνου (χαρακτηριστικά δανειολήπτη και δανείου), έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία βαθμίδων ταξινόμησης με ουσιαστική διαφοροποίηση του πιστωτικού κινδύνου.

Ο εκ των υστέρων έλεγχος και η συγκριτική ανάλυση με δεδομένα από εξωτερικές πηγές, όπου είναι διαθέσιμα, γίνονται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο για την επικύρωση των εκτιμήσεων παραμέτρων κινδύνου ανά ομάδα/βαθμίδα διαβάθμισης, όπως έχει αναφερθεί στην παρ.4.8.2 παραπάνω.

Ο Όμιλος έχει λάβει έγκριση για την χρήση υποδειγμάτων εσωτερικής διαβάθμισης και όλες οι επικυρώσεις παραμέτρων υποβλήθηκαν και εξετάστηκαν λεπτομερώς από τις εποπτικές αρχές τόσο κατά την εγκριτική διαδικασία για την υιοθέτηση της ΠΕΔ όσο και στα πλαίσια της συνεχούς εποπτείας. Τα αποτελέσματα της ετήσιας επικύρωσης και οι ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν βάσει των αποτελεσμάτων αυτών (προσαρμογές υποδειγμάτων και παραμέτρων κινδύνου PD, LGD, EAD) ελέγχθησαν ανεξάρτητα από τον Τομέα Εσωτερικού Ελέγχου στα πλαίσια του ετήσιου ελέγχου της εφαρμογής της ΠΕΔ της Βασιλείας III, σύμφωνα και με όσα ορίζονται στην σχετική Πράξη Διοικητή της Τραπεζικής της Ελλάδος 2577. Κατά την διάρκεια του 2016, η Τράπεζα πραγματοποίησε όλες τις απαιτούμενες προσαρμογές και κατά τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων των δανειακών χαρτοφυλακίων έλαβε υπόψη επικαιροποιημένες παραμέτρους κινδύνου ενός οικονομικού κύκλου (through the cycle) προκειμένου να αντικατοπτρίζεται η επίπτωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος στην ποιότητα των δανειακών χαρτοφυλακίων, χρησιμοποιώντας πρόσφατα στοιχεία.

Πιστωτικός Κίνδυνος

4.8.4 Χρηματοδοτικά ανοίγματα βάσει της ΠΕΔ

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τα χρηματοδοτικά ανοίγματα όπως ορίζονται για εποπτικούς σκοπούς, μετά την αφαίρεση των εγγυήσεων, βάσει της ΠΕΔ, με ανάλυση κατά εποπτική κατηγορία στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015:

	2016 € εκατ.	2015 € εκατ.
Πιστωτικός κίνδυνος (βάσει ΠΕΔ)		
Ανοίγματα έναντι επιχειρήσεων		
- Επιχειρήσεις (Θεμελιώδης ΠΕΔ)	14,689	14,969
- Ανοίγματα λιανικής άνω του € 1 εκατ. (Εξελιγμένη ΠΕΔ)	446	456
Ανοίγματα λιανικής τραπεζικής		
- Ανοίγματα εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία (εκτός ΜΜΕ)	10,332	10,513
- Ανακυκλούμενα ανοίγματα λιανικής	2,706	2,805
- Ανοίγματα έναντι ΜΜΕ	5,736	5,782
- Λοιπά ανοίγματα λιανικής	1,769	1,812
Ανοίγματα σε μετοχές	49	47
Θέσεις σε τιτλοποιήσεις	173	224
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος, (βάσει ΠΕΔ)	35,900	36,608

Οι ακόλουθοι πίνακες παρουσιάζουν τα ανοίγματα προς επιχειρήσεις όπως ορίζονται για εποπτικούς σκοπούς, μετά την αφαίρεση των εγγυήσεων καθώς και τον αντίστοιχο σταθμισμένο μέσο συντελεστή στάθμισης κινδύνου, την σταθμισμένη μέση πιθανότητα αθέτησης (PD) και την σταθμισμένη μέση ζημία λόγω αθέτησης (LGD) ή την σταθμισμένη μέση αναμενόμενη ζημία (EL), με ανάλυση κατά κλίμακα PD στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015:

Κλίμακες PD	31 Δεκέμβριος 2016				31 Δεκέμβριος 2016		
	Ανοίγματα προς επιχειρήσεις (Θεμελιώδης ΠΕΔ)				Ανοίγματα λιανικής τραπεζικής άνω του € 1 εκατ. (Εξελιγμένη ΠΕΔ)		
	Σταθμισμένο μέσο PD	Σταθμισμένος μέσος συντελεστής στάθμισης κινδύνου	Σταθμισμένο μέσο LGD	Σταθμισμένος μέσος συντελεστής στάθμισης κινδύνου	Σταθμισμένο μέσο EL		
	%	€ εκατ.	%	%	€ εκατ.	%	%
0.00% - 0.03%	0.03%	22	13%	42%	-	-	-
0.03% - 0.10%	0.10%	554	31%	45%	-	-	-
0.10% - 0.50%	0.20%	516	42%	42%	2	6%	0.03%
0.50% - 1.00%	0.73%	817	75%	41%	1	9%	0.1%
1.00% - 2.00%	1.29%	850	103%	44%	5	35%	0.4%
2.00% - 3.00%	2.43%	296	99%	41%	2	44%	0.7%
3.00% - 4.00%	3.32%	775	124%	39%	1	45%	0.96%
4.00% - 5.00%	4.28%	288	102%	40%	21	58%	1.03%
5.00% - 10.00%	7.30%	1,347	154%	41%	27	66%	1.7%
10.00% - 20.00%	15.85%	558	164%	39%	24	89%	3.7%
20.00% - 30.00%	23.33%	93	225%	39%	5	47%	2.9%
30.00% - 50.00%	30.52%	168	182%	39%	39	113%	8.1%
50.00% - 99.99%	-	-	-	-	58	94%	15.8%
Υποσύνολο - δάνεια χωρίς αθέτηση	5.15%	6,284	110%	41%	185	84%	7.6%
100%		5,975	-	42%	261	-	52.2%
Σύνολο		12,259			446		

Το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο βάσει της ΠΕΔ μειώθηκε κατά € 162 εκ. το 2016 λόγω διαγραφών.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Κλίμακες PD	31 Δεκέμβριος 2015				31 Δεκέμβριος 2015		
	Ανοίγματα προς επιχειρήσεις (Θεμελιώδης ΠΕΔ)				Ανοίγματα λιανικής τραπεζικής άνω των € 1 εκατ. (Εξελιγμένη ΠΕΔ)		
	Σταθμισμένο μέσο PD %	Σταθμισμένος μέσος συντελεστής στάθμισης κινδύνου %	Σταθμισμένο μέσο LGD %	Σταθμισμένο μέσο EL %	Σταθμισμένος μέσος συντελεστής στάθμισης κινδύνου %	Σταθμισμένο μέσο EL %	
0.00% - 0.03%	0.03%	50	14%	44%	-	-	-
0.03% - 0.10%	0.10%	254	29%	42%	-	-	-
0.10% - 0.50%	0.20%	378	39%	41%	-	44%	0.2%
0.50% - 1.00%	0.72%	1,209	77%	42%	-	-	-
1.00% - 2.00%	1.32%	1,107	97%	44%	8	33%	0.4%
2.00% - 3.00%	2.44%	289	89%	39%	5	33%	0.4%
3.00% - 4.00%	3.41%	536	106%	37%	-	2%	0.04%
4.00% - 5.00%	4.28%	415	102%	39%	18	60%	1.2%
5.00% - 10.00%	7.33%	1,417	154%	42%	18	69%	2.2%
10.00% - 20.00%	15.46%	526	158%	38%	33	73%	3.3%
20.00% - 30.00%	23.33%	60	218%	39%	3	92%	6.3%
30.00% - 50.00%	30.38%	223	177%	38%	52	104%	8.3%
50.00% - 99.99%	-	-	-	-	46	83%	16.8%
Υποσύνολο - δάνεια χωρίς αθέτηση	5.17%	6,464	109%	41%	182	80%	7.7%
100%		6,171	-	42%	274	-	51.3%
Σύνολο		12,635			456		

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις ειδικές χρηματοδοτήσεις (ναυτιλία, χρηματοδοτήσεις έργων και χρηματοδοτήσεις ακινήτων που αποφέρουν εισόδημα) όπως αναλύονται κατά εποπτικό συντελεστή στάθμισης κινδύνου:

	2016 € εκατ.	2015 € εκατ.
Εποπτικός συντελεστής στάθμισης		
0%	813	803
50%	10	53
70%	352	372
90%	665	617
115%	559	485
250%	31	4
Σύνολο	2,430	2,334

Οι ακόλουθοι πίνακες παρουσιάζουν τα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής όπως ορίζονται για εποπτικούς σκοπούς καθώς και τον αντίστοιχο σταθμισμένο μέσο συντελεστή στάθμισης κινδύνου και την σταθμισμένη μέση αναμενόμενη ζημία (EL), με ανάλυση κατά κλίμακα PD στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015. Σημειώνεται ότι βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 445/2016, άρθρο 4, ο ορισμός της αθέτησης στο στεγαστικό χαρτοφυλάκιο άλλαξε από τις 180 ημέρες στις 90 ημέρες, με ισχύ από τις 31.12.2016.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Κλίμακες PD	31 Δεκέμβριος 2016			31 Δεκέμβριος 2016			31 Δεκέμβριος 2016		
	Ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία (εκτός ΜΜΕ)			Ανακυκλούμενα ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής			Ανοίγματα έναντι ΜΜΕ		
	Σταθμισμένος μέσος συντελεστής στάθμησης κινδύνου	Σταθμισμένη μέση αναμενόμενη ζημία		Σταθμισμένος μέσος συντελεστής στάθμησης κινδύνου	Σταθμισμένη μέση αναμενόμενη ζημία		Σταθμισμένος μέσος συντελεστής στάθμησης κινδύνου	Σταθμισμένη μέση αναμενόμενη ζημία	
€ εκατ.	%	%	€ εκατ.	%	%	€ εκατ.	%	%	
0.00% - 0.03%	-	-	-	209	2%	0.02%	-	-	-
0.03% - 0.10%	-	-	-	362	4%	0.1%	-	-	-
0.10% - 0.50%	607	9%	0.1%	379	10%	0.2%	55	16%	0.1%
0.50% - 1.00%	801	17%	0.1%	189	23%	0.5%	10	34%	0.4%
1.00% - 2.00%	1,656	24%	0.2%	152	41%	1.1%	429	21%	0.4%
2.00% - 3.00%	351	36%	0.4%	62	62%	1.9%	25	31%	0.7%
3.00% - 4.00%	218	47%	0.6%	51	78%	2.6%	78	41%	1.2%
4.00% - 5.00%	-	-	-	66	96%	3.7%	211	21%	0.8%
5.00% - 10.00%	430	63%	1.0%	107	130%	5.9%	441	30%	1.8%
10.00% - 20.00%	746	118%	3.1%	51	172%	9.9%	228	44%	4.0%
20.00% - 30.00%	416	146%	5.7%	13	219%	17.5%	136	51%	6.4%
30.00% - 50.00%	786	137%	9.7%	10	235%	28.8%	148	53%	9.2%
50.00% - 99.99%	893	90%	21.4%	8	189%	46.3%	788	47%	15.6%
Υποσύνολο-Δάνεια χωρίς αθέτηση	6,904	65%	4.7%	1,659	36%	1.7%	2,549	37%	7%
100%	3,428	-	39.5%	1,047	-	88.9%	3,187	-	51.9%
Σύνολο	10,332			2,706			5,736		

Κλίμακες PD	31 Δεκέμβριος 2015			31 Δεκέμβριος 2015			31 Δεκέμβριος 2015		
	Ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία (εκτός ΜΜΕ)			Ανακυκλούμενα ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής			Ανοίγματα έναντι ΜΜΕ		
	Σταθμισμένος μέσος συντελεστής στάθμησης κινδύνου	Σταθμισμένη μέση αναμενόμενη ζημία		Σταθμισμένος μέσος συντελεστής στάθμησης κινδύνου	Σταθμισμένη μέση αναμενόμενη ζημία		Σταθμισμένος μέσος συντελεστής στάθμησης κινδύνου	Σταθμισμένη μέση αναμενόμενη ζημία	
€ εκατ.	%	%	€ εκατ.	%	%	€ εκατ.	%	%	
0.00% - 0.03%	148	1%	0.004%	190	1%	0.02%	-	-	-
0.03% - 0.10%	-	-	-	12	2%	0.03%	-	-	-
0.10% - 0.50%	2,745	10%	0.1%	800	8%	0.1%	48	17%	0.1%
0.50% - 1.00%	22	22%	0.1%	117	24%	0.6%	10	34%	0.4%
1.00% - 2.00%	929	24%	0.2%	144	38%	1.0%	395	22%	0.4%
2.00% - 3.00%	349	50%	0.6%	34	54%	1.6%	19	36%	0.9%
3.00% - 4.00%	-	-	-	59	68%	2.2%	84	40%	1.2%
4.00% - 5.00%	-	-	-	68	89%	3.3%	201	19%	0.7%
5.00% - 10.00%	756	82%	1.4%	156	119%	5.3%	413	30%	1.7%
10.00% - 20.00%	836	123%	3.6%	77	169%	10.0%	207	41%	3.7%
20.00% - 30.00%	545	144%	6.3%	12	216%	18.0%	167	52%	6.5%
30.00% - 50.00%	466	152%	10.2%	25	225%	28.7%	189	55%	9.5%
50.00% - 99.99%	799	115%	20.0%	19	172%	47.1%	792	42%	16.4%
Υποσύνολο-Δάνεια χωρίς αθέτηση	7,595	63%	3.8%	1,713	41%	2.4%	2,525	36%	7.0%
100%	2,918	-	43.0%	1,092	-	84.4%	3,257	-	50.3%
Σύνολο	10,513			2,805			5,782		

Πιστωτικός Κίνδυνος

	31 Δεκέμβριος 2016			31 Δεκέμβριος 2015		
	Λοιπά Ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής			Λοιπά Ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής		
	Σταθμισμένος μέσος συντελεστής στάθμισης κινδύνου	Σταθμισμένη μέση αναμενόμενη ζημία		Σταθμισμένος μέσος συντελεστής στάθμισης κινδύνου	Σταθμισμένη μέση αναμενόμενη ζημία	
	€ εκατ.	%	%	€ εκατ.	%	%
Κλίμακες PD						
0.00% - 0.03%	0.05	9%	0.02%	8	1%	0.003%
0.03% - 0.10%	-	-	-	-	7%	0.02%
0.10% - 0.50%	146	24%	0.2%	393	15%	0.1%
0.50% - 1.00%	123	36%	0.3%	49	58%	0.5%
1.00% - 2.00%	213	42%	0.5%	110	37%	0.4%
2.00% - 3.00%	79	67%	1.2%	59	60%	1.0%
3.00% - 4.00%	29	62%	1.4%	15	104%	2.3%
4.00% - 5.00%	16	105%	3.1%	17	105%	3.1%
5.00% - 10.00%	71	48%	2.0%	99	35%	1.5%
10.00% - 20.00%	114	74%	5.1%	142	50%	3.8%
20.00% - 30.00%	67	84%	8.0%	75	58%	5.9%
30.00% - 50.00%	117	93%	13.5%	101	76%	10.8%
50.00% - 99.99%	163	72%	29.3%	184	64%	19.5%
Υποσύνολο-Δάνεια χωρίς αθέτηση	1,138	58%	7.0%	1,252	43%	4.8%
100%	631	-	62.3%	560	-	49.7%
Σύνολο	1,769			1,812		

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τα αχρησιμοποίητα πιστοδοτικά όρια πριν την εφαρμογή συντελεστών μετατροπής, καθώς επίσης και τους συντελεστές μετατροπής που αντιστοιχούν (CCFs).

	31 Δεκεμβρίου 2016		31 Δεκεμβρίου 2015	
	Εκτός ισολογισμού προ εφαρμογής συντελεστή μετατροπής	Συντελεστής μετατροπής (CCF) %	Εκτός ισολογισμού προ εφαρμογής συντελεστή μετατροπής	Συντελεστής μετατροπής (CCF) %
	€ εκατ.		€ εκατ.	
Ανακυκλούμενα ανοίγματα λιανικής	1,463	62%	1,485	61%
Ανοίγματα έναντι ΜΜΕ	640	10%	672	10%
Λοιπά ανοίγματα λιανικής	0.1	84%	16	13%
Ανοίγματα λιανικής άνω του €1 εκατ.	25	9%	5	11%

Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τις ζημίες απομείωσης κατά είδος ανοίγματος βάσει της ΠΕΔ, για τις χρήσεις που έκλεισαν στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015:

	2016	2015
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ανοίγματα εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία	140	606
Ανακυκλούμενα ανοίγματα λιανικής	12	138
Λοιπά δάνεια λιανικής	76	572
Επιχειρηματικά / Ανοίγματα λιανικής άνω των €1 εκατ.	225	873
	453	2,189

Σημειώνεται ότι οι ζημίες απομείωσης του 2015 περιλαμβάνουν τα αποτελέσματα και τις σχετικές αναπροσαρμογές που προέκυψαν κατόπιν της Αξιολόγησης της Ποιότητας του Χαρτοφυλακίου (AQR) που πραγματοποιήθηκε από την ΕΚΤ το 2015 (€ 1,4 δις στα ανοίγματα βάσει της ΠΕΔ).

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τα ανοίγματα σε μετοχές με ανάλυση κατά συντελεστή στάθμισης κινδύνου στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015:

	2016	2015
	€ εκατ.	€ εκατ.
Εποπτικός συντελεστής Στάθμισης κινδύνου		
190%	20	18
290%	13	16
370%	16	13
Σύνολο	49	47

4.9 Τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου

Στην στρατηγική του Ομίλου περιλαμβάνεται και η μείωση του αναλαμβανόμενου πιστωτικού κινδύνου μέσω της χρήσης τεχνικών μείωσης κινδύνων. Τα κυριότερα μέσα περιορισμού κινδύνων είναι οι υποθηκείσεις / ενεχυριάσεις εξασφαλίσεων, οι εγγυήσεις και οι συμφωνίες συμψηφισμού στα παράγωγα.

4.9.1 Είδη καλύψεων που γίνονται συνήθως δεκτά από την Τράπεζα

Οι εσωτερικές εγκύκλιοι περιλαμβάνουν συγκεκριμένες οδηγίες για τα είδη των καλύψεων που γίνονται δεκτά. Οι καλύψεις αυτές είναι:

- αστικά και εμπορικά ακίνητα και οικοπέδα,
- εμπορικές απαιτήσεις, μεταχρονολογημένες επιταγές,
- χρηματοοικονομικές καλύψεις, εισηγμένες μετοχές και ομολογίες και άλλοι συγκεκριμένοι τίτλοι,
- καταθέσεις,
- εγγυήσεις και επιστολές υποστήριξης,
- ασφαλιστήρια συμβόλαια και
- μηχανήματα και εξοπλισμός, αυτοκίνητα και πλοία.

Για κάθε είδος εξασφάλισης προβλέπεται ένα συγκεκριμένο ποσοστό κάλυψης, τόσο κατά την έγκριση όσο και σε συνεχή βάση, το οποίο ορίζεται στο εγχειρίδιο πιστωτικής πολιτικής.

Για ανοίγματα της διαχείρισης διαθεσίμων (π.χ. συμφωνίες επαναγοράς, συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης, παράγωγα, κλπ), ο Όμιλος δέχεται μόνο μετρητά ή άμεσα ρευστοποιήσιμα ομόλογα ως εγγύηση.

4.9.2 Αρχές αποτίμησης των αποδεκτών εξασφαλίσεων

Η αποτίμηση των εξασφαλίσεων ακολουθεί συντηρητική προσέγγιση, λαμβάνοντας υπόψη τις μακροπρόθεσμες μεταβολές στις αγοραίες αξίες προκειμένου να προσδιοριστεί ο μέγιστος δείκτης εξασφάλισης. Η αποτίμηση και οι προδιαγραφές των αποδεκτών καλύψεων στηρίζονται στις ακόλουθες αρχές:

- Εκτίμηση αγοραίας αξίας: ύπαρξη ενεργής αγοράς, διαθεσιμότητα τιμών και δυνατότητα ρευστοποίησης σε εύλογο χρονικό διάστημα,
- Μείωση της αξίας της κάλυψης όταν υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την σταθερότητα της αγοραίας αξίας λόγω ιδιαίτερων χαρακτηριστικών (π.χ. ταχύτητα απαξίωσης παγίου),
- Αναγκαστική εκποίηση: εκτίμηση του προϊόντος της πώλησης της κάλυψης σε καθεστώς έκτακτης ανάγκης,
- Δεν λαμβάνεται υπόψη αξία κάλυψης εάν το βάρος στο αντικείμενο που αποτελεί την κάλυψη δεν μπορεί να εκτελεστεί νόμιμα.

Οι εκτιμήσεις των ακινήτων που εξασφαλίζουν πιστοδοτήσεις γίνονται από την Eurobank Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε. (Eurobank Property Services S.A.), θυγατρική της Τράπεζας που αναφέρεται στον Γενικό Διευθυντή Global Markets & Wealth Management και Επικεφαλής Group Real Estate Asset Management. Η Eurobank Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε. εποπτεύεται από τη Royal Institute of Chartered Surveyors (RICS) και χρησιμοποιεί εσωτερικούς ή εξωτερικούς πιστοποιημένους εκτιμητές με βάση προκαθορισμένα κριτήρια (πιστοποιήσεις και εξειδικευμένες γνώσεις). Όλες οι εκτιμήσεις, εκτός των άλλων, λαμβάνουν υπόψη την περιοχή που βρίσκεται το ακίνητο, την ηλικία του και την εμπορευσιμότητά του, ελέγχονται δε επιπρόσθετα και προσυπογράφονται από έμπειρο προσωπικό. Η μέθοδος εκτίμησης που χρησιμοποιείται βασίζεται σε IVS (International Valuation Standards) και ποιοτικούς ελέγχους, όπως μηχανισμούς αξιολόγησης, ανεξάρτητο έλεγχο δείγματος από ανεξάρτητες γνωστές εταιρείες εκτιμήσεων. Το 2006 η Τράπεζα ξεκίνησε μαζί με άλλες τράπεζες ένα σχέδιο ώστε τα οικιστικά ακίνητα επανεκτιμώνται ετησίως βάσει του δείκτης μεταβολών αξιών οικιστικών ακινήτων (Prop. Index). Η μεθοδολογία επανεκτίμησης του Prop. Index, η οποία αναπτύχθηκε από ανεξάρτητη εξειδικευμένη εταιρεία στατιστικών ερευνών, έχει εγκριθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος, η δε χρήση του επιτρέπει την συνεχή παρακολούθηση των τιμών και των τάσεων της αγοράς. Για τα εμπορικά ακίνητα, διενεργούνται επανεκτιμήσεις τουλάχιστον κάθε δύο με τρία χρόνια από πιστοποιημένους εκτιμητές. Για τις ακόλουθες περιπτώσεις οι επανεκτιμήσεις γίνονται ακόμα συχνότερα είτε με φυσική αυτοψία είτε με επισκόπηση των εγγράφων και της βάσης δεδομένων (desktop): δάνεια εξασφαλισμένα με ακίνητο με σημαντικά υπόλοιπα, πιστούχοι σε επιτήρηση/ υψηλού κινδύνου καθώς και για πιστούχους που δραστηριοποιούνται στον κλάδο εκμετάλλευσης ακινήτων (Real Estate sector).

Για την διασφάλιση της ποιότητας των μεταχρονολογημένων επιταγών που γίνονται δεκτές ως εξασφάλιση, η Τράπεζα έχει αναπτύξει ένα σύστημα προ-ελέγχου το οποίο λαμβάνει υπόψη έναν αριθμό κριτηρίων και παραμέτρων κινδύνου, με σκοπό την αξιολόγηση της καταλληλότητάς τους. Επίσης, παρακολούθηση των μεταχρονολογημένων επιταγών πραγματοποιείται σε εβδομαδιαία βάση με τη χρήση εξελιγμένων στατιστικών μεθόδων και σε μηνιαία βάση με λεπτομερή πληροφόρηση για την εισπραξιμότητα, αντικατάσταση και σφράγισή τους κατά εκδότη και χορηγητική μονάδα (μεγάλες/μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις).

Στις συμφωνίες επαναπώλησης, η αξία των ενεχυριασμένων τίτλων υπολογίζεται καθημερινά από το επίσημο σύστημα αποτίμησης. Ελέγχεται δε από το σύστημα μέτρησης χρηματοοικονομικών ανοιγμάτων, το οποίο λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε σύμβασης.

4.9.3 Πολιτική εξασφαλίσεων και νομικά έγγραφα

Για τα δανειακά προϊόντα, οι οδηγίες που υπάρχουν στον Όμιλο δίνουν έμφαση στις πρακτικές και τις συνήθειες διαδικασίες που πρέπει να είναι έγκαιρες και να διεκπεραιώνονται με σύνεση προκειμένου να εξασφαλίζουν ότι οι καλύψεις είναι υπό τον έλεγχο των εταιρειών του Ομίλου και τα σχετικά συμβατικά έγγραφα μπορούν νομίμως να εκτελεστούν. Συνεπώς, οι εταιρείες του Ομίλου διατηρούν το δικαίωμα να ρευστοποιήσουν τις εξασφαλίσεις σε περίπτωση που ο οφειλέτης αδυνατεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του και μπορούν να διεκδικήσουν αποζημίωση από το προϊόν της διαδικασίας ρευστοποίησης.

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί συνήθως τυποποιημένες συμβάσεις δανείων και ενεχύρων, διασφαλίζοντας τη νομική εφαρμοσιμότητά τους.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Με την χρήση των συμβάσεων CSA (Credit Support Annex) και GMRA (Global Master Repurchase Agreements) καθορίζεται το ποσόν που πρέπει να εισπραχθεί από τον αντισυμβαλλόμενο ή να καταβληθεί σ' αυτόν στα παράγωγα προϊόντα και τις συμφωνίες επαναγοράς.

4.9.4 Εγγυήσεις και παράγωγα προϊόντα

Οι συνήθως λαμβανόμενες εγγυήσεις προς εξασφάλιση δανείων και μείωση του πιστωτικού κινδύνου προέρχονται από κεντρικές κυβερνήσεις των χωρών δραστηριοποίησης του Ομίλου. Λαμβάνονται επίσης εγγυήσεις από το ΕΤΕΑΝ και άλλα συναφή ταμεία, άλλες τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες.

Οι συναλλαγές της Τράπεζας για παράγωγα προϊόντα γίνονται με εμπορικές και επενδυτικές τράπεζες. Η χαμηλότερη πιστοληπτική διαβάθμιση αντισυμβαλλόμενης Τράπεζας είναι Α, ενώ η συνήθης, στις μέχρι τώρα πράξεις, είναι ΑΑ (κλίμακα Standard & Poor's).

Στην Τυποποιημένη Προσέγγιση και στην Θεμελιώδη ΠΕΔ αναγνωρίζονται μόνον οι αποδεκτοί πάροχοι εγγυήσεων και παραγώνων. Αποδεκτές είναι οι κεντρικές και περιφερειακές κυβερνήσεις και οι ελεγχόμενοι από αυτές φορείς. Αποδεκτές εγγυήσεις από επιχειρήσεις είναι όσες έχουν πιστοληπτική διαβάθμιση ισοδύναμη με Α- ή καλύτερη (κλίμακα Standard & Poor's).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις εγγυήσεις που έχουν ληφθεί κατά είδος στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015:

	2016	2015
	€ εκατ.	€ εκατ.
Εγγυήσεις κεντρικών τραπεζών και κυβερνήσεων	253	195
Εγγυήσεις τραπεζών	28	157
	281	352

4.9.5 Συμφωνίες συμψηφισμού

Ο Όμιλος περιορίζει περαιτέρω την έκθεσή του σε πιστωτικές ζημιές μέσω της σύναψης συμφωνιών συμψηφισμού με αντισυμβαλλόμενους που αναλαμβάνουν ένα σημαντικό όγκο συναλλαγών. Οι κύριοι διακανονισμοί συμψηφισμού δεν καταλήγουν γενικά στο συμψηφισμό των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού του ισολογισμού, καθώς οι συναλλαγές συνήθως εξοφλούνται σε μικτή βάση. Ωστόσο, ο πιστωτικός κίνδυνος μειώνεται μέσω των κύριων διακανονισμών συμψηφισμού στο βαθμό που, αν υπαρχε μια περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης, όλα τα ποσά με τον αντισυμβαλλόμενο λήγουν και διακανονίζονται σε καθαρή βάση. Η συνολική έκθεση του Ομίλου σε πιστωτικό κίνδυνο από παράγωγα μέσα που υπόκεινται σε κύριους διακανονισμούς συμψηφισμού μπορεί να αλλάξει σημαντικά μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, καθώς επηρεάζεται από την κάθε συναλλαγή που υπόκειται σε διακανονισμό.

Στα χρηματοοικονομικά ανοίγματα (προϊόντα treasury) ο Όμιλος χρησιμοποιεί τυποποιημένες συμβάσεις ISDA (International Swaps and Derivatives Association) και GMRA προκειμένου να μπορεί να εφαρμόσει συμφωνίες συμψηφισμού. Η παρακολούθηση του καθαρού ανοίγματος ανά πελάτη γίνεται καθημερινά μέσω σχετικού ειδικού συστήματος μέτρησης.

Η Τράπεζα έχει ξεκινήσει να εφαρμόζει το πλαίσιο εκκαθάρισης μέσω κεντρικού αντισυμβαλλομένου (CCP). Παράλληλα, είναι έτοιμη να εφαρμόσει το εποπτικό πλαίσιο για τις συναλλαγές που δεν εκκαθαρίζονται μέσω κεντρικού αντισυμβαλλομένου.

4.9.6 Συγκέντρωση κινδύνου στις καλύψεις

Στα δανειακά προϊόντα οι πλέον συνήθεις αποδεκτές καλύψεις με σκοπό την μείωση του πιστωτικού κινδύνου είναι τα ακίνητα και οι εισπρακτέες απαιτήσεις. Τα καταναλωτικά δάνεια δεν έχουν κάλυψη εκτός εκείνων για αγορά

Πιστωτικός Κίνδυνος

αυτοκινήτου, όπου παρακρατείται η κυριότητα του οχήματος μέχρι την αποπληρωμή του δανείου. Τα στεγαστικά δάνεια έχουν πλήρη κάλυψη.

Η Τράπεζα δεν αναλαμβάνει σημαντικούς κινδύνους στις συναλλαγές της για χρηματοοικονομικά προϊόντα. Σε αυτές που είναι σε ξένο νόμισμα διαχειρίζεται ανάλογα την σχετική θέση της στο συγκεκριμένο νόμισμα.

Επιπλέον, καθώς χρησιμοποιούνται συμβάσεις GMRA για την μείωση κινδύνου των συμφωνιών επαναγοράς και επαναπώλησης τίτλων, ο κίνδυνος αγοράς είναι αμελητέος.

Στις συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων οι αποδεκτοί τίτλοι είναι υψηλής ποιότητας κρατικά ομόλογα. Το συνολικό ποσό που προέρχεται από εταιρικούς τίτλους είναι μη σημαντικό.

4.9.7 Ανάλυση καλύψεων

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι ληφθείσες καλύψεις κατά είδος στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015:

	31 Δεκεμβρίου 2016					Σύνολο € εκατ.
	Χρηματο- οικονομικές εξασφαλίσεις € εκατ.	Ακίνητα € εκατ.	Εγγυήσεις € εκατ.	Λοιπές εξασφαλίσεις € εκατ.	Παράγωγα € εκατ.	
	Πιστωτικός κίνδυνος (Τυποποιημένη Προσέγγιση)					
Κεντρικές Κυβερνήσεις ή Κεντρικές Τράπεζες	2,050	-	-	-	-	2,050
Περιφερειακές Κυβερνήσεις ή Τοπικές Αρχές	3	-	-	-	-	3
Οντότητες Δημόσιου Τομέα	-	-	5	-	-	5
Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης	16	-	-	-	-	16
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	7,273	-	-	-	-	7,273
Επιχειρήσεις (εκτός όσων είναι σε καθυστέρηση και όσων έχουν εξασφάλιση ακινήτου)	1,030	-	27	-	-	1,057
Λιανική τραπεζική (εκτός όσων είναι σε καθυστέρηση και όσων έχουν εξασφάλιση ακινήτου)	111	-	40	-	-	151
Ανοίγματα που εξασφαλίζονται με υποθήκες επί ακίνητης περιουσίας (εκτός όσων είναι σε καθυστέρηση)	-	5,602	-	-	-	5,602
Ανοίγματα σε αθέτηση	4	1,604	4	-	-	1,612
Ανοίγματα που σχετίζονται με ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους	-	-	-	-	-	-
Σύν. Πιστωτικού Κινδύνου, Τυποποιημένη προσέγγιση	10,487	7,206	76	-	-	17,769
Πιστωτικός Κίνδυνος (σύμφωνα με την μέθοδο ΠΕΔ)						
Ανοίγματα έναντι Επιχειρήσεων						
- Επιχειρήσεις (Θεμελιώδης ΠΕΔ)	323	4,079	86	1,745	-	6,233
- Ανοίγματα λιανικής τραπεζικής άνω του €1 εκατ. (Εξελιγμένη ΠΕΔ)	6	279	2	3	-	290
Ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής						
- Ανοίγματα εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία (εκτός ΜΜΕ)	14	10,317	-	-	-	10,331
- Ανακυκλούμενα ανοίγματα λιανικής	-	-	-	-	-	-
- Ανοίγματα έναντι ΜΜΕ	99	3,307	116	50	-	3,572
- Λοιπά ανοίγματα λιανικής	63	1,189	-	-	-	1,252
Υποσύνολο - ΠΕΔ	505	19,171	204	1,798	-	21,678
Σύνολο	10,992	26,377	280	1,798	-	39,447

Πιστωτικός Κίνδυνος

31 Δεκεμβρίου 2015

Χρηματο-οικονομικές εξασφαλίσεις	Ακίνητα	Εγγυήσεις	Λοιπές	Παράγωγα	Σύνολο
			εξασφαλίσεις		
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Πιστωτικός κίνδυνος (Τυποποιημένη Προσέγγιση)					
Κεντρικές Κυβερνήσεις ή Κεντρικές Τράπεζες	5,324	-	-	-	5,324
Περιφερειακές Κυβερνήσεις ή Τοπικές Αρχές	3	-	-	-	3
Οντότητες Δημόσιου Τομέα	1	-	10	-	11
Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης	180	-	-	-	180
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	3,968	-	-	-	3,968
Επιχειρήσεις (εκτός όσων είναι σε καθυστέρηση και όσων έχουν εξασφάλιση ακινήτου)	1,146	-	82	-	1,228
Λιανική τραπεζική (εκτός όσων είναι σε καθυστέρηση και όσων έχουν εξασφάλιση ακινήτου)	109	-	34	-	143
Ανοίγματα που εξασφαλίζονται με υποθήκες επί ακίνητης περιουσίας (εκτός όσων είναι σε καθυστέρηση)	-	6,068	3	-	6,071
Ανοίγματα σε αθέτηση	1	1,103	1	-	1,105
Ανοίγματα που σχετίζονται με ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους	1	588	2	-	591
Σύν. Πιστωτικού Κινδύνου, Τυποποιημένη προσέγγιση	10,733	7,759	132	-	18,624
Πιστωτικός Κίνδυνος (σύμφωνα με την μέθοδο ΠΕΔ)					
Ανοίγματα έναντι Επιχειρήσεων					
- Επιχειρήσεις (Θεμελιώδης ΠΕΔ)	379	4,267	105	1,592	6,343
- Ανοίγματα λιανικής τραπεζικής άνω του €1 εκατ.	6	331	2	1	340
Ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής					
- Ανοίγματα εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία (εκτός ΜΜΕ)	18	10,495	2	-	10,515
- Ανακυκλούμενα ανοίγματα λιανικής	-	-	-	-	-
- Ανοίγματα έναντι ΜΜΕ	114	3,870	111	48	4,143
- Λοιπά ανοίγματα λιανικής	75	1,190	-	-	1,265
Υποσύνολο - ΠΕΔ	592	20,153	220	1,641	22,606
Σύνολο Πιστωτικού Κινδύνου	11,325	27,912	352	1,641	41,230

Σημειώσεις:

1. Η αξία των καλύψεων που εμφανίζεται παραπάνω προκύπτει από τον επιμερισμό των καλύψεων μέχρι το ποσό του ανοίγματος που εξασφαλίζουν.
2. Οι χρηματοοικονομικές εξασφαλίσεις παρουσιάζονται μετά από τις εποπτικές απομειώσεις.
3. Για τα ακίνητα έχει χρησιμοποιηθεί η χαμηλότερη τιμή μεταξύ αγοραίας αξίας και ποσού προσημείωσης υποθήκης.
4. Στον ανωτέρω πίνακα στην κατηγορία «Λοιπές εξασφαλίσεις» συμπεριλαμβάνονται καλύψεις με πλοία αξίας € 806 εκατ. (2015: € 755 εκατ.) για ειδικές χρηματοδοτήσεις ναυτιλίας.

4.10 Τιτλοποιήσεις

4.10.1 Σκοπός και ρόλος της Τράπεζας

Η Τράπεζα έχει τιτλοποιήσει διάφορα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού. Μέχρι τον Αύγουστο του 2007 σκοπός κάθε τιτλοποίησης ήταν η δημιουργία εμπορεύσιμων τίτλων για την άντληση μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης από την αγορά. Έκτοτε οι τιτλοποιήσεις έχουν σαν αποκλειστικό σκοπό την άντληση ρευστότητας από εμπορεύσιμες απαιτήσεις που είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση.

Σε όλες τις τιτλοποιήσεις η Τράπεζα ενεργεί, μεταξύ άλλων, ως Δημιουργός, Διαχειριστής και Ανάδοχος. Παρέχει επίσης στον εκδότη δανειακές διευκολύνσεις προκειμένου να καλυφθεί το ποσόν του αποθεματικού λογαριασμού που απαιτείται.

Η Τράπεζα δεν έχει προβεί σε έκδοση οποιασδήποτε σύνθετης τιτλοποίησης ή επανατιτλοποίησης.

4.10.2 Μεθοδολογία στάθμισης κινδύνου

Για τους τίτλους που έχει αγοράσει η Τράπεζα εφαρμόζει για την στάθμιση κινδύνου την μέθοδο Ratings Based Approach (RBA). Σύμφωνα με αυτήν ο συντελεστής στάθμισης είναι συνάρτηση της διαβάθμισης και της εξοφλητικής προτεραιότητας του τίτλου.

4.10.3 Λογιστικές αρχές

Ως μέρος των χρηματοδοτικών του δραστηριοτήτων, ο Όμιλος προβαίνει στην τιτλοποίηση περιουσιακών στοιχείων μέσω της σύστασης εταιριών ειδικού σκοπού, οι σχετικές δραστηριότητες των οποίων προκαθορίζονται από τον Όμιλο στα πλαίσια του αρχικού τους σχεδιασμού.

Ο Όμιλος τιτλοποιεί χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, γεγονός που συνήθως συνεπάγεται την μεταβίβαση των στοιχείων αυτών σε εταιρείες ειδικού σκοπού, οι οποίες με τη σειρά τους εκδίδουν ομόλογα που κατέχονται από επενδυτές και σε ορισμένες περιπτώσεις από εταιρείες του Ομίλου.

Η Τράπεζα σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο τιτλοποίησης διατηρεί όλους τους κινδύνους και τα οφέλη των τιτλοποιήσεων. Για το μέρος των δανειακών χαρτοφυλακίων που έχει τιτλοποιηθεί ακολουθείται η ίδια λογιστική αντιμετώπιση όπως και για το υπόλοιπο δανειακό χαρτοφυλάκιο, καθώς δεν υπάρχει ουσιαστική μεταφορά πιστωτικού κινδύνου.

Ο Όμιλος έχει έκθεση στη μεταβλητότητα των αποδόσεων των εταιριών αυτών μέσω της κατοχής χρεωστικών τίτλων που εκδίδουν ή μέσω των διαφόρων μορφών κάλυψης πιστωτικού κινδύνου που παρέχονται σε αυτές από τον Όμιλο βάσει των εκάστοτε συμβατικών όρων. Για να αξιολογήσει την ύπαρξη ελέγχου στις ανωτέρω εταιρείες ειδικού σκοπού, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη κατά πόσον μπορεί να επηρεάσει τις ουσιώδεις αποφάσεις που θα μπορούσαν να μεταβάλουν τις αποδόσεις τους. Αυτές οι εταιρείες, οι οποίες έχουν περιορισμένη πιθανότητα πτώχευσης μπορεί να αποκτήσουν στοιχεία ενεργητικού απευθείας από την Τράπεζα.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις τιτλοποιήσεις στοιχείων του ενεργητικού υπάρχουν στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, σημείωση 36.

Πιστωτικός Κίνδυνος

4.10.4 Θέσεις σε τιτλοποιήσεις

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τους συντελεστές στάθμισης κινδύνου των αγορασθέντων τίτλων σύμφωνα με την ΠΕΔ, στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015:

	2016	2015
	€ ΕΚΑΤ.	€ ΕΚΑΤ.
Στάθμιση κινδύνου: έως 10%	102	137
Στάθμιση κινδύνου: από 12% έως 18%	7	13
Στάθμιση κινδύνου: από 20% έως 35%	57	69
Στάθμιση κινδύνου: από 40% έως 75%	4	5
Στάθμιση κινδύνου: από 75% έως 250%	3	-
Σύνολο	173	224

Για τις θέσεις σε τιτλοποίηση ο Όμιλος χρησιμοποιεί ως εξωτερικούς ΕΟΠΑ τις εταιρείες: Moody's, Standard & Poor's και Fitch (βλ. παρ. 4.7).

5. Κίνδυνος Αγοράς

5.1 Ορισμοί και Πολιτικές

Ο κίνδυνος αγοράς είναι η δυνητική ζημιά που προέρχεται από μεταβολές στα επιτόκια, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, στις τιμές των μετοχών και των εμπορευμάτων, καθώς και από τη τεκμαιρόμενη μεταβλητότητα αγοράς.

Για να εξασφαλιστεί ο αποτελεσματικός έλεγχος των κινδύνων αγοράς που προέρχονται από το σύνολο των δραστηριοτήτων του, ο Όμιλος τηρεί συγκεκριμένες αρχές και πολιτικές. Οι στόχοι των πολιτικών κινδύνου αγοράς που εφαρμόζονται από τον Όμιλο, έχουν σκοπό να:

- Καθιερώσουν ένα αποτελεσματικό πλαίσιο ελέγχου και διαχείρισης του κινδύνου αγοράς σε επίπεδο Ομίλου
- Διασφαλίσουν την κανονιστική συμμόρφωση και
- Δημιουργήσουν ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι του ανταγωνισμού μέσω της πιο ακριβής εκτίμησης των αναλαμβανόμενων κινδύνων.

5.2 Εσωτερικά Υποδείγματα - Αξίας σε Κίνδυνο (VaR) & Credit Risk - Επιπρόσθετος κίνδυνος αθέτησης και μεταβολής της πιστοληπτικής αξιοπιστίας (IRC)

Για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του κινδύνου αγοράς στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών που προκύπτει από τις δραστηριότητες της στην Ελλάδα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί το δικό της εσωτερικό υπόδειγμα διαχείριση κινδύνων (VaR), επικυρωμένο από την Τράπεζα της Ελλάδος από το 2005. Το VaR είναι ένα στατιστικό μέτρο κινδύνου της μέγιστης ζημίας που μπορεί να υποστεί η Τράπεζα, υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, κατά τη διάρκεια μιας ορισμένης χρονικής περιόδου σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο εμπιστοσύνης. Για παράδειγμα, VaR μίας ημέρας σε ε.ε. 99% ίσο με 1 εκ. ευρώ, σημαίνει πως με πιθανότητα 99% η Τράπεζα δε θα υποστεί ζημιά που να υπερβαίνει το 1 εκ. ευρώ μέσα στην επόμενη ημέρα.

Το εσωτερικό υπόδειγμα που περιγράφηκε προηγουμένως καλύπτει τους ακόλουθους κινδύνους:

- Κίνδυνος Επιτοκίου: ο κίνδυνος πραγματοποίησης ζημιών λόγω μεταβολής των επιτοκίων,
- Κίνδυνος Συναλλαγματικής Ισοτιμίας: ο κίνδυνος πραγματοποίησης ζημιών σε θέσεις σε ξένα νομίσματα λόγω των μεταβολών των συναλλαγματικών ισοτιμιών,
- Κίνδυνος Μετοχών: ο κίνδυνος πραγματοποίησης ζημιών λόγω των μεταβολών των τιμών των μετοχών, των μετοχικών δεικτών και των αμοιβαίων κεφαλαίων,
- Κίνδυνος Εμπορευμάτων: ο κίνδυνος πραγματοποίησης ζημιών λόγω των μεταβολών των τιμών των εμπορευμάτων,
- Κίνδυνος Μεταβλητότητας: ο κίνδυνος πραγματοποίησης ζημιών σε θέσεις δικαιωμάτων λόγω των μεταβολών της τεκμαρτής μεταβλητότητας

Ο κίνδυνος αγοράς του Ομίλου, με εξαίρεση των λειτουργιών στις διεθνείς δραστηριότητες, διαχειρίζεται και παρακολουθείται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο VaR. Ο κίνδυνος αγοράς διεθνών δραστηριοτήτων διαχειρίζεται και παρακολουθείται χρησιμοποιώντας κυρίως αναλύσεις ευαισθησίας. Τα στοιχεία των διεθνών δραστηριοτήτων παρουσιάζονται ξεχωριστά καθώς προέρχονται από σημαντικά διαφορετικά οικονομικά περιβάλλοντα με ξεχωριστά χαρακτηριστικά κινδύνου.

Το εσωτερικό υπόδειγμα VaR βασίζεται στην προσομοίωση Monte Carlo. Το VaR υπολογίζεται σε επίπεδο εμπιστοσύνης 99% και για περίοδο διακράτησης 1 ημέρας. Σε κάθε θέση του χαρτοφυλακίου εφαρμόζεται πλήρης επαναμιμολόγηση. Αυτό σημαίνει ότι το υπόδειγμα καλύπτει όλους τους τύπους μη γραμμικών προϊόντων (π.χ. δικαιώματα προαίρεσης).

Τα υποδείγματα VaR είναι σχεδιασμένα να μετρούν τον κίνδυνο αγοράς υπό κανονικές συνθήκες αγοράς. Θεωρείται ότι οποιοσδήποτε αλλαγές στους παράγοντες κινδύνου ακολουθούν την κανονική κατανομή. Εφ' όσον το VaR αποτελεί ένα ολοκληρωμένο μέρος του συστήματος ελέγχου του κινδύνου αγοράς του Ομίλου, έχουν συσταθεί VaR όρια για όλες τις θέσεις της Τράπεζας (εμπορικό και επενδυτικό χαρτοφυλάκιο) και η πραγματική έκθεση παρακολουθείται καθημερινά από τη διοίκηση. Από τις 31.12.2011 η Τράπεζα εφάρμοσε το υπόδειγμα Δυνητικής

Κίνδυνος Αγοράς

ζημιάς υπό ακραίες συνθήκες (Stressed VaR) και το υπόδειγμα επιπρόσθετου κινδύνου αθέτησης και μεταβολής της πιστοληπτικής αξιοπιστίας (Incremental Risk Charge-IRC) χρησιμοποιώντας το εσωτερικό της υπόδειγμα, όπως αυτό απαιτείται από το πλαίσιο της Βασιλείας 2.5. Το IRC υπολογίζεται για όλες τις θέσεις σταθερού εισοδήματος (fixed income) στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας στην Ελλάδα. Υπολογίζει τον επιπρόσθετο κίνδυνο αθέτησης και μεταβολής της πιστοληπτικής αξιοπιστίας του εκδότη, χρησιμοποιώντας την προσομοίωση Monte Carlo σε επίπεδο εμπιστοσύνης 99.9% και για περίοδο διακράτησης 1 έτους. Το υπόδειγμα εγκρίθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδας στις 31.12.2011.

Η έκθεση της Τράπεζας στα εμπορεύματα και τη μεταβλητότητα είναι μη σημαντική.

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τα στοιχεία VaR, σε επίπεδο εμπιστοσύνης 99% για περίοδο διακράτησης 1 ημέρας, ανά τύπο κινδύνου, για το εμπορικό και επενδυτικό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας στην Ελλάδα, την Κύπρο και το Λουξεμβούργο για το 2016 και το 2015:

VaR	2016				2015			
	Μέσος όρος	Ελάχ. ²	Μέγιστο. ²	31 Δεκ.	Μέσος όρος	Ελάχ. ²	Μέγιστο. ²	31 Δεκ.
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Κίνδυνος Επιτοκίων ¹	17	10	30	17	47	18	93	19
Κίνδυνος Συναλλαγματικών Ισοτιμιών	1	1	2	1	2	1	4	1
Κίνδυνος Μετοχών	2	1	3	1	4	2	6	2
Συνολικό VaR	18	10	31	18	49	19	97	20

Το συνολικό VaR επωφελείται από την επίδραση διαφοροποίησης (diversification effect) του επιτοκιακού, συναλλαγματικού και μετοχικού κινδύνου.

Παρακάτω παρουσιάζονται τα στοιχεία VaR και Stressed VaR, σε επίπεδο εμπιστοσύνης 99% και για περίοδο διακράτησης 1 ημέρας, ανά τύπο κινδύνου, για το εμπορικό χαρτοφυλάκιο (Trading Book) στην Ελλάδα για το 2016 και το 2015, τα οποία λήφθηκαν υπόψη στον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων με χρήση του εσωτερικού υποδείγματος:

VaR Χαρτοφυλακίου Συναλλαγών	2016				2015			
	Μέσος όρος	Ελάχ. ²	Μέγιστο. ²	31 Δεκ.	Μέσος όρος	Ελάχ. ²	Μέγιστο. ²	31 Δεκ.
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Κίνδυνος Επιτοκίων	0	0	1	0	1	0	1	1
Κίνδυνος Συναλλαγματικών Ισοτιμιών	1	1	1	1	1	1	1	1
Κίνδυνος Μετοχών	0	0	0	0	0	0	0	0
Συνολικό VaR	1	1	1	1	1	1	1	1

Κίνδυνος Αγοράς

STRESSED VaR Χαρτοφυλακίου Συναλλαγών	2016				2015			
	Μέσος όρος	Ελάχ. ²	Μέγιστο. ²	31 Δεκ.	Μέσος όρος	Ελάχ. ²	Μέγιστο. ²	31 Δεκ.
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Κίνδυνος Επιτοκίων	0	0	0	0	1	0	1	0
Κίνδυνος Συναλλαγματικών Ισοτιμιών	3	3	5	3	3	3	3	3
Κίνδυνος Μετοχών	0	0	0	0	0	0	0	0
Συνολικό VaR	3	3	5	3	3	3	4	3

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών ανά παράγοντα κινδύνου, σε σχέση με το VaR & Stressed VaR και μετά την εφαρμογή του σχετικού πολλαπλασιαστή κατά τη διάρκεια του 2016 και του 2015 και την προσαύξηση του IRC. Σύμφωνα με τις ρυθμιστικές απαιτήσεις, ο υπολογισμός του VaR και του Stressed VaR παρουσιάζεται σε επίπεδο εμπιστοσύνης 99%, για περίοδο διακράτησης 10 ημερών. Το IRC προστίθεται στον επιτοκιακό κίνδυνο.

Κεφαλαιακές Απαιτήσεις	2016				2015			
	Μέσος όρος	Ελάχ. ³	Μέγιστο. ³	31 Δεκ.	Μέσος όρος	Ελάχ. ³	Μέγιστο. ³	31 Δεκ.
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Κίνδυνος Επιτοκίων	11	8	15	9	23	21	28	21
Κίνδυνος Συναλλαγματικών Ισοτιμιών	36	35	36	37	46	45	47	45
Κίνδυνος Μετοχών	1	2	0	2	0	0	1	0
Συνολικές Κεφαλαιακές Απαιτήσεις επί της συνολικής διαφοροποιημένης θέσης	43	41	46	43	57	55	62	55
εκ των οποίων Incremental Risk Charge (IRC)	5	3	6	4	3	3	6	3

Σημειώσεις:

- 1 Η μεταβλητότητα των επιτοκίων εφαρμόστηκε σε όλα τα χαρτοφυλάκια. Η μεταβλητότητα του περιθωρίου φερεγγυότητας (credit spread) εφαρμόστηκε στις θέσεις του χαρτοφυλακίου συναλλαγών και στο διαθεσίμου-προς-πώληση χαρτοφυλάκιο.
- 2 Το Ελάχιστο και το Μέγιστο αναφέρεται σε κάθε παράγοντα κινδύνου ξεχωριστά
- 3 Το Ελάχιστο και το Μέγιστο των παραγόντων κινδύνου βασίζονται στα στατιστικά στοιχεία των αντίστοιχων συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων

Το συνολικό ποσό των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων είναι μικρότερο από το άθροισμα των επί μέρους ποσών για τη Συναλλαγματική Ισοτιμία, τα Επιτόκια, τις Μετοχές και τη Μεταβλητότητα, λόγω διαφοροποίησης.

5.2.1 Πρόγραμμα Προσομοίωσης Καταστάσεων Κρίσης

Δεδομένου ότι η προσέγγιση VaR δεν καλύπτει ακραίες συνθήκες αγοράς, ο Όμιλος έχει εφαρμόσει το Πρόγραμμα Προσομοίωσης Καταστάσεων Κρίσης, για να προσομοιώσει την επίδραση πολλών κινήσεων της τυπικής απόκλισης των παραγόντων κινδύνου και την ανάλυση των ιστορικών συσχετίσεων.

Οι κύριοι τύποι των Προγραμμάτων Προσομοίωσης Καταστάσεων Κρίσης που εφαρμόζονται είναι υποκειμενικοί, όπου τα χαρτοφυλάκια εκτίθενται σε σενάρια παραγόντων κινδύνου που θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικοί (υποτίμηση ξένων νομισμάτων, παράλληλες μετατοπίσεις καμπυλών απόδοσης, μακροπρόθεσμη αύξηση της κλίσης, μακροπρόθεσμη μείωση της κλίσης, ανοδική μετακίνηση κατά 10 τυπικές αποκλίσεις, αύξηση του πιστωτικού περιθωρίου, μείωση των μετοχικών τιμών, δυσμενής μετακίνηση της τεκμαρτής μεταβλητότητας).

Κίνδυνος Αγοράς

5.2.2 Δοκιμαστικός εκ των υστέρων έλεγχος (backtesting)

Η Τράπεζα εκτελεί δοκιμαστικό εκ των υστέρων έλεγχο (backtesting) έτσι ώστε να ελεγχθεί η προβλεπτική ικανότητα του υποδείγματος εσωτερικής αξιολόγησης του κινδύνου της. Ο έλεγχος εφαρμόζεται μέσω σύγκρισης των ημερήσιων αποτιμήσεων του VaR με τις μεταβολές της αξίας του χαρτοφυλακίου. Στον αντίστοιχο έλεγχο για το 2016 προέκυψαν δύο (2) υπερβάσεις σε σύνολο 250 εργάσιμων ημερών, η μια ήταν στατιστική και η άλλη οφειλόμενη στη συναλλαγματική μεταβλητότητα. Σύμφωνα με το ρυθμιστικό πλαίσιο αυτός ο αριθμός των υπερβάσεων αντιστοιχεί σε πολλαπλασιαστή ίσο με (3) για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων του κινδύνου αγοράς. Στον έλεγχο του 2015 προέκυψαν επτά (7) υπερβάσεις, έξι από τις οποίες οφείλονταν στη συναλλαγματική μεταβλητότητα και η μία οφείλονταν τόσο στη συναλλαγματική μεταβλητότητα όσο και στην αρνητική κίνηση των επιτοκιακών περιθωρίων. Σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο ο παραπάνω αριθμός υπερβάσεων οδήγησε για το 2015, σε πολλαπλασιαστή ίσο με 3,75 για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής απαίτησης για τον κίνδυνο αγοράς.

5.3 Τυποποιημένη Προσέγγιση για τον κίνδυνο της αγοράς

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί την Τυποποιημένη μέθοδο για τη μέτρηση του κινδύνου αγοράς για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων των θυγατρικών της στην Ελλάδα και τις διεθνείς δραστηριότητες. Ο ακόλουθος πίνακας συνοψίζει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον κίνδυνο αγοράς ανά παράγοντα κινδύνου, βασισμένες στην Τυποποιημένη μεθοδολογία στις 31 Δεκεμβρίου του 2016 και του 2015:

	2016	2015
	€ εκατ.	€ εκατ.
Γενικός κίνδυνος διαπραγματεύσιμων χρεωστικών τίτλων	1	2
Ειδικός κίνδυνος διαπραγματεύσιμων χρεωστικών τίτλων	-	-
Γενικός και ειδικός κίνδυνος μετοχών	1	-
Κίνδυνος προσαρμογής πιστωτικής αποτίμησης (CVA)	9	11
Κίνδυνος τιμών συναλλαγματικών ισοτιμιών	6	35
Σύνολο	17	48

5.4 Ανοίγματα σε αξίες που δεν περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών

Μετοχές του χαρτοφυλακίου Διαθεσίμων προς πώληση είναι εκείνες που πρόκειται να διακρατηθούν για απροσδιόριστη χρονική περίοδο, οι οποίες μπορούν να πωληθούν προκειμένου να καλύψουν ανάγκες ρευστότητας ή εξαιτίας μεταβολών στις τιμές μετοχών. Αγορές και πωλήσεις μετοχών διαθέσιμων-προς-πώληση αναγνωρίζονται στην ημερομηνία της συναλλαγής, δηλαδή την ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει την επένδυση. Η αρχική εγγραφή είναι στην εύλογη αξία συν το κόστος συναλλαγής. Διαγραφή προκύπτει όταν τα δικαιώματα του να εισπραχθούν χρηματικές ροές από τις εν λόγω επενδύσεις έχουν λήξει ή όταν ο Όμιλος έχει στην ουσία μεταβιβάσει όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της ιδιοκτησίας αυτών των θέσεων.

Οι διαθέσιμες προς πώληση μετοχές εμφανίζονται στη συνέχεια σε εύλογη αξία. Κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια έως ότου το περιουσιακό στοιχείο διαγραφεί ή απομειωθεί στα αποτελέσματα.

Η εύλογη αξία επενδύσεων διαπραγματεύσιμων σε οργανωμένες αγορές βασίζεται στις τρέχουσες τιμές αγοράς (bid prices). Αν η αγορά στην οποία διαπραγματεύεται μία μετοχή δεν είναι ενεργή, ο Όμιλος υπολογίζει την εύλογη αξία χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης. Οι τεχνικές αυτές περιλαμβάνουν πρόσφατες παρόμοιες ανεξάρτητες συναλλαγές, τη δίκαιη αξία ουσιαστικά παρόμοιου τίτλου, ανάλυση χρηματοροών, μοντέλα αποτίμησης δικαιωμάτων προαίρεσης και άλλες μεθόδους που χρησιμοποιούνται συχνά στην αγορά.

Σε περίπτωση αξιών ταξινομημένων ως διαθέσιμες-προς-πώληση, μια σημαντική ή παρατεταμένη πτώση στην εύλογη αξία του τίτλου κάτω από το κόστος του, λαμβάνεται υπόψιν στο να καθοριστεί αν η αξία αυτού του

Κίνδυνος Αγοράς

στοιχείου έχει απομειωθεί. Εάν υπάρχει τέτοια ένδειξη για τίτλο του χαρτοφυλακίου διαθέσιμων-προς-πώληση, η συσσωρευμένη ζημία - υπολογισμένη ως η διαφορά μεταξύ του κόστους απόκτησης και της τρέχουσας εύλογης αξίας, μειωμένη κατά οποιαδήποτε ζημία απομείωσης σε αυτή τη μετοχή που έχει προηγουμένως αναγνωριστεί στα κέρδη ή τις ζημίες - αφαιρείται από το χαρτοφυλάκιο και αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Οι ζημίες απομείωσης από μετοχές, που έχουν αναγνωριστεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων, είναι μη αναστρέψιμες.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2016, ο Όμιλος αναγνώρισε ποσό € 11 εκατ. ως ζημίες απομείωσης από μετοχές (περιλαμβανομένων Αμοιβαίων Κεφαλαίων, εισηγμένες και μη εισηγμένες μετοχές) για τις οποίες η πτώση στην εύλογη αξία κάτω του κόστους θεωρείται σημαντική ή/και παρατεταμένη, ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης πτώσης στις χρηματιστηριακές αγορές. Την 31 Δεκεμβρίου 2015, ο Όμιλος αναγνώρισε ποσό € 6 εκατ. ως ζημιά απομείωσης από μετοχές.

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει διακρατήσεις μετοχών που ανήκουν στο χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων-προς-πώληση και περιλαμβάνονται στα εποπτικά ανοίγματα της 31 Δεκεμβρίου του 2016 και 2015:

	2016	2015
	€ εκατ.	€ εκατ.
Διακρατούμενα για:		
Στρατηγικές Επενδύσεις	21	21
Επενδύσεις με σκοπό την κεφαλαιακή ανατίμηση	122	129
Σύνολο	143	150
Μετοχές εισηγμένων εταιρειών	29	29
Μετοχές μη-εισηγμένων εταιρειών	36	38
Λοιπά (Αμοιβαία κεφάλαια & λοιπές συλλογικές επενδύσεις)	78	83
Σύνολο	143	150

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα πραγματοποιηθέντα κέρδη/(ζημίες), μετά φόρων, από την πώληση μετοχών του χαρτοφυλακίου διαθέσιμων προς πώληση, καθώς επίσης και τα μη-πραγματοποιηθέντα κέρδη/(ζημίες) από την αποτίμηση ισχύοντων θέσεων του ίδιου χαρτοφυλακίου, την 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015:

	2016	2015
	€ εκατ.	€ εκατ.
Πραγματοποιηθέντα κέρδη/(ζημίες)	55	6
Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/(ζημίες)	21	22

Το ποσό των μη πραγματοποιηθέντων ζημιών από μετοχές του χαρτοφυλακίου διαθέσιμων προς πώληση, αναγνωρίζεται στα αποθεματικά της 31 Δεκεμβρίου 2016 και περιλαμβάνεται στα μέσα Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών κατηγορίας 1.

5.5 Επιτοκιακός Κίνδυνος Επενδυτικού χαρτοφυλακίου

Η Τράπεζα υπολογίζει και ελέγχει τον κίνδυνο των επιτοκίων του επενδυτικού χαρτοφυλακίου για τις δραστηριότητες της Τράπεζας στην Ελλάδα, το Λουξεμβούργο και την Κύπρο σε καθημερινή βάση, χρησιμοποιώντας το εσωτερικό υπόδειγμα διαχείρισης κινδύνων (VaR). Για τις διεθνείς δραστηριότητες (Ρουμανία, Βουλγαρία, Σερβία) ο Όμιλος εφαρμόζει ανάλυση ευαισθησίας και προετοιμάζεται να εφαρμόσει τη μεθοδολογία VaR.

Το σύστημα λαμβάνει υπόψη όλα τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις και τα εκτός ισολογισμού στοιχεία, τα οποία είναι ευαίσθητα στα επιτόκια. Η επιτοκιακή έκθεση υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τις συμβατικές

Κίνδυνος Αγοράς

ημερομηνίες λήξης ή τις ημερομηνίες επόμενης ανατίμησης σε περίπτωση κυμαινόμενων επιτοκίων. Η ίδια μεθοδολογία εφαρμόζεται επίσης και στα δανειοδοτικά μέσα, όπου καμία προσαρμογή προπληρωμής δε γίνεται εφ' όσον αυτός ο τύπος κινδύνου είναι επουσιώδης. Το κύριο μέρος των λογαριασμών χωρίς λήξη έχει μια δομή βραχυπρόθεσμης ανατίμησης και επομένως αντιμετωπίζεται αντίστοιχα.

Στο τέλος του 2016 και 2015 το μέσο επιτοκιακό VaR σε διάστημα εμπιστοσύνης 99% και για περίοδο διακράτησης 1 ημέρα για τις δραστηριότητες της Τράπεζας στην Ελλάδα, την Κύπρο και το Λουξεμβούργο ήταν ως εξής:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>
Επιτοκιακό VaR του επενδυτικού χαρτοφυλακίου ¹	17	47
Συνολικό επιτοκιακό VaR (χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και επενδυτικό ¹)	17	47

¹ Η μεταβλητότητα των επιτοκίων εφαρμόστηκε σε όλα τα χαρτοφυλάκια. Η μεταβλητότητα του περιθωρίου φερεγγυότητας (credit spread) εφαρμόστηκε στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και στο διαθέσιμο-προς-πώληση χαρτοφυλάκιο.

Επιπλέον, η Τράπεζα υπολογίζει την ευαισθησία στα επιτόκια εφαρμόζοντας παράλληλες μετατοπίσεις κατά + 100 bps στα επιτόκια. Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει την ανάλυση ευαισθησίας ανά νόμισμα, για την Τράπεζα στις 31 Δεκεμβρίου του 2016 και 2015:

2016	ΣΥΝΟΛΟ	EUR	CHF	JPY	PLN	RON	TRY	USD	ΛΟΙΠΑ
	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>

Κίνδυνος επιτοκίων (Επενδυτικό χαρτ.):	(11)	(11)	1	-	-	-	-	(1)	-
+100 bps παράλληλη μετατόπιση									
Κίνδυνος επιτοκίων (χαρτ. Συναλλαγών και Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο):	(23)	(23)	1	-	-	-	-	(1)	-
+100 bps παράλληλη μετατόπιση									

2015	ΣΥΝΟΛΟ	EUR	CHF	JPY	PLN	RON	TRY	USD	ΛΟΙΠΑ
	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>	<u>€ εκατ.</u>

Κίνδυνος επιτοκίων (Επενδυτικό χαρτ.):	91	89	1	-	-	-	-	1	-
+100 bps παράλληλη μετατόπιση									
Κίνδυνος επιτοκίων (χαρτ. Συναλλαγών και Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο):	85	82	1	-	-	-	-	2	-
+100 bps παράλληλη μετατόπιση									

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει την ανάλυση ευαισθησίας για την ευαίσθητη στα επιτόκια θέση του εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου στις κύριες θυγατρικές των διεθνών δραστηριοτήτων (Ρουμανία, Βουλγαρία, Σερβία, Ουκρανία), στις 31 Δεκεμβρίου του 2016 και του 2015, εφαρμόζοντας παράλληλες μετατοπίσεις κατά +100 bps στα επιτόκια:

Κίνδυνος Αγοράς

	31 Δεκεμβρίου 2016		
	Ευαισθησία χαρτ. Συναλλαγών	Ευαισθησία Επενδυτικού χαρτ.	Συνολική Ευαισθησία
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Ρουμανία	(1)	(9)	(10)
Βουλγαρία	-	(4)	(4)
Σερβία	6	(1)	5
Ουκρανία	-	-	-

	31 Δεκεμβρίου 2015		
	Ευαισθησία χαρτ. Συναλλαγών	Ευαισθησία Επενδυτικού χαρτ.	Συνολική Ευαισθησία
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Ρουμανία	(2)	(13)	(15)
Βουλγαρία	-	(3)	(4)
Σερβία	-	(3)	(3)
Ουκρανία	-	(3)	(3)

5.6 Κίνδυνος Αντισυμβαλλόμενου

5.6.1 Ορισμός

Ο κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου αναφέρεται στον κίνδυνο στον οποίο ο αντισυμβαλλόμενος, σε μια συναλλαγή εκτός ισολογισμού (π.χ. συναλλαγή παραγώγων) χρεοκοπήσει πριν τη λήξη της συναλλαγής και η Τράπεζα έχει αξίωση από αυτόν (η τρέχουσα αξία της συναλλαγής είναι θετική για την Τράπεζα).

5.6.2 Τεχνικές μείωσης κινδύνου αντισυμβαλλόμενου

Για να μειωθεί το άνοιγμα προς τους αντισυμβαλλόμενους, χρησιμοποιούνται τεχνικές μείωσης κινδύνου. Η πιο κοινή είναι η χρήση συμφωνιών συμψηφισμού (συνήθως βάσει των τυποποιημένων ISDA συμβάσεων) οι οποίες επιτρέπουν στην Τράπεζα να συμψηφίζει καθαρές θετικές και αρνητικές αξίες συναλλαγών σε περίπτωση χρεοκοπίας του αντισυμβαλλόμενου.

Επιπλέον, η Τράπεζα εφαρμόζει τυποποιημένες συμφωνίες ανταλλαγής ενεχύρου (CSAs) με τους περισσότερους αντισυμβαλλόμενους. Έτσι, ενέχυρο ανταλλάσσεται σε καθημερινή βάση ώστε να καλυφθεί το τρέχον άνοιγμα. Στην περίπτωση των συμφωνιών επαναγοράς/επαναπώλησης η Τράπεζα εφαρμόζει συμφωνίες συμψηφισμού και ανταλλάσει ενέχυρο σε καθημερινή βάση χρησιμοποιώντας τις τυποποιημένες GMRA συμφωνίες.

Κίνδυνος Αγοράς

5.6.3 Παρακολούθηση κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου

Το τρέχον άνοιγμα στις 31 Δεκεμβρίου του 2016 και του 2015 παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	31 Δεκεμβρίου 2016				Συνολικό άνοιγμα μετά την εφαρμογή συμφηφισμού και ανταλλαγής ενεχύρου
	Τρέχον Άνοιγμα προ συμφηφισμού	Τρέχον Άνοιγμα μετά συμφηφισμού	Αποτέλεσμα συμφηφισμού	Ενέχυρο που ανταλλάχθηκε	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Συναλλαγές βάσει ISDA και CSA (παράγωγα)	1,992	1,189	803	(454)	211
Συναλλαγές βάσει GMRA (repos και reverse repos)	1,515	1,514	1	(39)	1,548
Άλλες συναλλαγές (παράγωγα και repos χωρίς συμβάσεις ISDA, CSA, GMRA)	104	104	-	-	104
Σύνολο	3,611	2,807	804	(493)	1,863

	31 Δεκεμβρίου 2015				Συνολικό άνοιγμα μετά την εφαρμογή συμφηφισμού και ανταλλαγής ενεχύρου
	Τρέχον Άνοιγμα προ συμφηφισμού	Τρέχον Άνοιγμα μετά συμφηφισμού	Αποτέλεσμα συμφηφισμού	Ενέχυρο που ανταλλάχθηκε/πληρώθηκε	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Συναλλαγές βάσει ISDA και CSA (παράγωγα)	1,923	1,129	794	(651)	296
Συναλλαγές βάσει GMRA (repos και reverse repos)	245	244	1	(51)	292
Άλλες συναλλαγές (παράγωγα και repos χωρίς συμβάσεις ISDA, CSA, GMRA)	77	77	-	-	77
Σύνολο	2,245	1,450	795	(702)	665

Σημειώσεις:

1. Συμφηφισμός και ανταλλαγή ενεχύρου εφαρμόζεται σε αντισυμβαλλόμενους μόνο για συμβόλαια ISDA, CSA και GMRA.
2. Τα Repos και reverse repos με κεντρικές τράπεζες (Τράπεζα της Ελλάδος, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα κ.λπ.) εξαιρούνται.
3. Στον υπολογισμό ανοιγμάτων συναλλαγών κάτω από GMRA, τα haircuts λαμβάνονται υπόψιν και αυξάνουν το άνοιγμα.
4. Στον υπολογισμό ανοιγμάτων συναλλαγών κάτω από CSA τα threshold & independent amounts λαμβάνονται υπόψιν και αυξάνουν το άνοιγμα.
5. Στην στήλη 'Ενέχυρο που ανταλλάχθηκε/πληρώθηκε', περιλαμβάνονται Έντοκα Γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου που δόθηκαν ως ενέχυρα μέσω CSA signed with Public Debt Management Agency (PDMA)

Κίνδυνος Αγοράς

5.6.4 *Wrong way risk*

Η Τράπεζα αποφεύγει να τοποθετείται σε συναλλαγές παραγώγων όπου η αξία του υποκείμενου μέσου είναι θετικά συσχετισμένη με την πιστοληπτική ικανότητα του αντισυμβαλλόμενου.

5.6.5 *Επιπτώσεις από την υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας*

Οι συμβάσεις ανταλλαγής ενεχύρου της Τράπεζας (CSAs τα οποία καλύπτουν συναλλαγές παραγώγων) με άλλες τράπεζες περιέχουν σε κάποιες περιπτώσεις rating triggers. Για αυτές τις συμφωνίες, περαιτέρω υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Τράπεζας μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω κατάθεση ενεχύρου. Δεδομένης της τρέχουσας πιστοληπτικής αξιολόγησης της Τράπεζας, το επιπρόσθετο αποτέλεσμα είναι αμελητέο.

5.6.6 *Πιστωτικά Παράγωγα*

Με 31.12.2016 ο Όμιλος δεν έχει θέση σε πιστωτικά παράγωγα.

Η Τράπεζα δεν έχει δραστηριότητα διαμεσολαβητή σε αυτή την αγορά. Επιπλέον, η Τράπεζα δεν αντισταθμίζει το δανειακό της χαρτοφυλάκιο με CDSs καθώς αυτή η αγορά δεν είναι ανεπτυγμένη στην Ελλάδα.

6. Λειτουργικός Κίνδυνος

6.1 Διακυβέρνηση

Αναγνωρίζοντας το γεγονός ότι ο λειτουργικός κίνδυνος εμπεριέχεται σε κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα, η οργανωτική διακυβέρνησή του πηγάζει από το Διοικητικό Συμβούλιο, την Διοικητική Επιτροπή και τα Ανώτερα Διευθυντικά στελέχη και καταλήγει στους επικεφαλής και τα στελέχη κάθε επιχειρηματικής μονάδας. Το πλαίσιο οργανωτικής διακυβέρνησης εφαρμόζεται σε όλες τις χώρες δραστηριοποίησης του αντίστοιχα.

Κάθε θυγατρική τράπεζα του Ομίλου έχει συστήσει μια Μονάδα Λειτουργικού Κινδύνου η οποία είναι αρμόδια για την εφαρμογή της στρατηγικής και του πλαισίου διαχείρισης λειτουργικών κινδύνων του Ομίλου, στις περιοχές δραστηριοποίησής της.

Το Διοικητικό Συμβούλιο παρακολουθεί, μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου, το επίπεδο και το προφίλ λειτουργικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένου του ύψους των λειτουργικών ζημιών, της συχνότητας και της επίπτωσής τους, και μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, τα θέματα λειτουργικού κινδύνου που σχετίζονται με μηχανισμούς ελέγχων. Η Επιτροπή Διαχείρισης Λειτουργικών Κινδύνων του Ομίλου, αξιολογεί το λειτουργικό κίνδυνο που προκύπτει από τις δραστηριότητες της, διασφαλίζει ότι κάθε επιχειρηματική μονάδα διαθέτει τις κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες για τη διαχείριση του λειτουργικού της κινδύνου και προβαίνει στην άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων, όταν εντοπίζεται μια περιοχή υψηλού κινδύνου.

Ο Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου είναι αρμόδιος για κάθε πρωτοβουλία που σχετίζεται με τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου και διασφαλίζει την εφαρμογή της πολιτικής λειτουργικού κινδύνου. Ο Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου έχει τη συνολική ευθύνη και την εποπτεία των επιχειρηματικών μονάδων λειτουργικού κινδύνου σε κάθε χώρα όπου δραστηριοποιείται η Τράπεζα.

Η κύρια ευθύνη για τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου βρίσκεται στους αντίστοιχους επικεφαλής κάθε επιχειρηματικής μονάδας. Για το σκοπό αυτό, κάθε επιχειρηματική μονάδα:

- αναγνωρίζει, αξιολογεί και παρακολουθεί τους λειτουργικούς της κινδύνους και εφαρμόζει τεχνικές μείωσης των κινδύνων αυτών,
- αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των ελέγχων,
- αναφέρει όλα τα σχετικά θέματα και
- έχει πρόσβαση και χρησιμοποιεί τις μεθόδους και τα εργαλεία που δημιουργήθηκαν από τον Τομέα Λειτουργικών Κινδύνων, προκειμένου να διευκολύνεται η αναγνώριση, η αξιολόγηση και η παρακολούθηση των λειτουργικών κινδύνων.

Κάθε επιχειρηματική μονάδα έχει ορίσει έναν OpRisk Partner, που λειτουργεί ως εσωτερικός συντονιστής της διαχείρισης λειτουργικών κινδύνων της μονάδας του και ως σύνδεσμος με τη μονάδα λειτουργικού κινδύνου της χώρας του.

Ορισμένες επιχειρησιακές μονάδες έχουν συστήσει Μονάδα/Λειτουργία Καταπολέμησης της Απάτης, συνεκτιμώντας τον κίνδυνο απάτης στον οποίο είναι εκτεθειμένες. Ο κύριος σκοπός τους είναι η διαρκής ταυτοποίηση του κινδύνου απάτης και η έγκαιρη ανάληψη όλων των απαιτούμενων ενεργειών για την αντιμετώπιση και μείωση του κινδύνου αυτού.

Ο Τομέας Λειτουργικών Κινδύνων είναι υπεύθυνος για τον καθορισμό και την εφαρμογή της μεθοδολογίας για την αναγνώριση, την αξιολόγηση και τη δημιουργία αναφορών λειτουργικού κινδύνου στο πλαίσιο των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων και την εφαρμογή ρυθμιστικών απαιτήσεων και κατευθυντήριων γραμμών του Ομίλου. Επίσης είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση του επιπέδου και του προφίλ λειτουργικού κινδύνου και την υποβολή σχετικών αναφορών στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, καθώς και για τον καθορισμό και την εφαρμογή της μεθοδολογίας για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για το λειτουργικό κίνδυνο.

6.2 Πλαίσιο διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου

Το πλαίσιο διαχείρισης λειτουργικών κινδύνων του Ομίλου βασίζεται σε τέσσερα στοιχεία:

- Αρχές
- Διακυβέρνηση και Οργάνωση
- Διαδικασίες
- Υποδομή

Το πλαίσιο διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου και οι σχετικές πολιτικές έχουν ως στόχο:

- τη δημιουργία ενός πλαισίου λειτουργικού κινδύνου και της διακυβέρνησής του, ευθυγραμμίζοντας τη δομή και τις διαδικασίες με τις βέλτιστες διεθνείς τραπεζικές πρακτικές,
- την εισαγωγή διαδικασιών αναγνώρισης, μέτρησης και παρακολούθησης κινδύνων, όπως η αυτοαξιολόγηση κινδύνων από τις μονάδες, οι δείκτες λειτουργικών κινδύνων, η συλλογή γεγονότων λειτουργικού κινδύνου και η ανάλυση σεναρίων,
- τη δημιουργία κοινού ορισμού και συνεπούς προσέγγισης ως προς το λειτουργικό κίνδυνο ώστε να καταστεί δυνατή η κοινή αναγνώριση και η ομαδοποίηση του λειτουργικού κινδύνου σε επίπεδο Ομίλου,
- την καθιέρωση μιας δυναμικής κουλτούρας διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου στον Όμιλο, συνδέοντας τις επιχειρηματικές δραστηριότητες με τον έλεγχο του κινδύνου,
- τη δημιουργία ολοκληρωμένων αναφορών λειτουργικού κινδύνου,
- την τήρηση των κατευθυντήριων γραμμών του Ομίλου και τη συμμόρφωση με τις τοπικές ρυθμιστικές απαιτήσεις και πρακτικές που σχετίζονται με το λειτουργικό κίνδυνο στις χώρες στις οποίες δραστηριοποιείται η Τράπεζα,
- την επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος όσον αφορά τη διαχείριση λειτουργικών κινδύνων μέσω της λήψης αποφάσεων με βάση τον κίνδυνο (risk-based approach), και
- την αξιοποίηση της διεθνούς γνώσης και των καλών πρακτικών διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου.

Οι διαδικασίες διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου αποτελούνται από τον εντοπισμό και την αξιολόγηση (συμπεριλαμβανομένης της μέτρησης και της αποτίμησης) του κινδύνου, τη διαχείριση των ελεγκτικών μηχανισμών και τους μηχανισμούς μεταφοράς κινδύνου, την προετοιμασία αναφορών καθώς και τη βελτίωση της απόδοσης. Οι διαδικασίες αυτές υποστηρίζονται από, τα ακόλουθα εργαλεία και μεθόδους λειτουργικού κινδύνου:

- **Αυτοαξιολόγηση Λειτουργικών Κινδύνων & Ελέγχων (Risk & Control Self Assessment – RCSA)**

Το RCSA είναι μια μέθοδος που έχει σκοπό να εντοπίσει, να αξιολογήσει και να περιορίσει το λειτουργικό κίνδυνο. Το αποτέλεσμα της άσκησης είναι ένα μητρώο λειτουργικών κινδύνων ανά επιχειρησιακή μονάδα, οι οποίοι ομαδοποιούνται σε ένα περίγραμμα λειτουργικών κινδύνων (risk profile). Οι επιχειρησιακές μονάδες αξιολογούν τους λειτουργικούς κινδύνους τους, την αποτελεσματικότητα των σχετικών σημείων ελέγχου, το βαθμό στον οποίο οι εντοπισθέντες κίνδυνοι βρίσκονται εντός των καθορισμένων ορίων ανάληψης κινδύνου (risk appetite tolerance levels) και προσδιορίζουν σχέδια δράσης με στόχο να περιορίσουν την έκθεση σε κίνδυνο.

- **Δείκτες Λειτουργικών Κινδύνων (Key Risk Indicators – KRIs)**

Τα KRIs είναι ενδείξεις που βασίζονται σε ιστορικά δεδομένα και στηρίζονται σε συγκεκριμένες και μετρήσιμες δραστηριότητες οι οποίες καταδεικνύουν την έκθεση σε λειτουργικό κίνδυνο. Οι δείκτες λειτουργικών κινδύνων είναι μετρήσιμοι και εκφράζονται ως ποσό, ποσοστό ή αναλογία, καθορίζονται βάσει συγκεκριμένων λειτουργικών κινδύνων και συνδέονται με την ανεκτικότητα στον κίνδυνο (risk tolerance).

- **Γεγονότα Λειτουργικού Κινδύνου**

Τα γεγονότα λειτουργικού κινδύνου εντοπίζονται και καταγράφονται με σκοπό την ενημέρωση της εσωτερικής βάσης δεδομένων και τη δημιουργία αναφορών. Τα γεγονότα ταξινομούνται ανάλογα με την αρμόδια μονάδα, την αιτία, την κατηγορία κινδύνου, τις επιπτώσεις, την επιχειρηματική δραστηριότητα, κτλ.

- **Ανάλυση Σεναρίων Λειτουργικού Κινδύνου (Scenario Analysis)**

Πραγματοποιείται αξιολόγηση της έκθεσης σε σημαντικούς λειτουργικούς κινδύνους μέσα από την εξέταση ακραίων/καταστροφικών μελλοντικών γεγονότων. Τα σενάρια λαμβάνουν υπόψη το υφιστάμενο και προβλεπόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον, όπως επίσης και το οικονομικό, κοινωνικό και γεωπολιτικό περιβάλλον.

Λειτουργικός Κίνδυνος

- **Αναφορές Λειτουργικού Κινδύνου**

Δημιουργία αναφορών λειτουργικού κινδύνου, για εσωτερική χρήση και για εποπτικούς σκοπούς.

- **Διαχείριση Κινδύνου Απάτης**

Η διαχείριση κινδύνου απάτης, αποτελεί μια σημαντική δέσμευση του Ομίλου η οποία ως στόχο έχει να μετριάσει τον κίνδυνο απάτης και να μειώσει τις σχετικές ζημιές. Η στρατηγική του Ομίλου για την καταπολέμηση της απάτης βασίζεται σε τρεις κύριες κατευθύνσεις:

- 1) Οργανωτικές πρωτοβουλίες για επικέντρωση στην καταπολέμηση της απάτης και τη βελτίωση του συντονισμού,
- 2) Πρωτοβουλίες σχετικές με το προσωπικό, με στόχο την ευαισθητοποίηση σε θέματα απάτης και τη δημιουργία κουλτούρας κατά της απάτης, και
- 3) Πρωτοβουλίες για περιβάλλον πρόληψης και ανίχνευσης της απάτης με σκοπό την ενίσχυση των μηχανισμών ελέγχου του Ομίλου κατά της απάτης.

- **Τεχνικές μείωσης Λειτουργικού κινδύνου**

Η Τράπεζα καλύπτεται από ασφαλιστικά συμβόλαια Εγκλήματος & Επαγγελματικής Ευθύνης από την αγορά του Λονδίνου και περιλαμβάνει το σύνολο των δραστηριοτήτων της σε επίπεδο Ομίλου.

6.3 Μέθοδος Υπολογισμού του Λειτουργικού κινδύνου

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Βασιλείας III για την εφαρμογή της τυποποιημένης μεθόδου, οι επιχειρηματικές δραστηριότητες του Ομίλου έχουν χωριστεί σε οκτώ τομείς και τα ακαθάριστα λειτουργικά έσοδα υπολογίζονται για κάθε ένα από τα έτη, 2014, 2015 και 2016. Τα ετήσια ακαθάριστα λειτουργικά έσοδα σταθμίζονται με καθορισμένους συντελεστές, ώστε να υπολογισθούν τα απαιτούμενα εποπτικά κεφάλαια ανά επιχειρηματική δραστηριότητα. Το άθροισμα των ποσών αυτών σχηματίζει τις συνολικές εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα 1 για το λειτουργικό κίνδυνο.

7. Βεβαρημένα στοιχεία ενεργητικού

7.1 Πληροφορίες σχετικά με τη σημαντικότητα των βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί τους παρακάτω κύριους τύπους δέσμευσης ενεχύρων για χρηματοδότηση:

- i) χρηματοδότηση με χρήση ενέχυρου από το Ευρωσύστημα (ECB's MRO/TLTRO), για αυτού του τύπου την χρηματοδότηση η Τράπεζα χρησιμοποιεί κυρίως τους ακόλουθους τύπους εξασφάλισης: Διακρατούμενους ομολογιακούς τίτλους Pillar II (N. 3723/2008), Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου, Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου, δάνεια που είναι αποδεκτά για εξασφάλιση και άλλους αποδεκτούς ομολογιακούς τίτλους,
- ii) χρηματοδότηση μέσω συμφωνιών επαναγοράς με διατραπεζικούς αντισυμβαλλόμενους και με χρήση υψηλής ποιότητας τίτλων (κυρίως EFSF ομόλογα),
- iii) χρηματοδότηση κάνοντας χρήση ενεχύρου με διατραπεζικούς αντισυμβαλλόμενους και με χρήση διακρατούμενων ιδίων καλυμμένων τίτλων, ιδίων τιτλοποιήσεων και διακρατούμενων ομολογιακών τίτλων Pillar II (N. 3723/2008),
- iv) εκδόσεις καλυμμένων τίτλων και τιτλοποιήσεις που έχουν ενέχυρο δάνεια, η πλειοψηφία αυτών των τίτλων διακρατούνται και μέρος αυτών (τα ανώτερα tranches στην περίπτωση των τιτλοποιήσεων) χρησιμοποιούνται για διατραπεζικές συμφωνίες επαναγοράς όπως αναφέρεται στο παραπάνω σημείο (iii).

Κατά το έτος 2016 η συνολική χρηματοδότηση του Ομίλου με χρήση ενέχυρου από το Ευρωσύστημα (ECB's MRO/TLTRO & ELA μειώθηκε κατά € 11,4 δις, από € 25,3 δις τον Δεκέμβριο του 2015, στα € 13,9 δις τον Δεκέμβριο του 2016.

Σε συνέχεια της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ να αποκαταστήσει την καταλληλότητα των εμπορευσίμων χρεογράφων που εκδίδει ή εγγυάται πλήρως η Ελληνική Δημοκρατία για τους σκοπούς των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος (ισχύουσα από 29/06/2016) η συνολική χρηματοδότηση του Ομίλου με χρήση ενέχυρου από το Ευρωσύστημα MRO/TLTRO μειώθηκε κατά € 3,3 δις, από € 5,3 δις τον Δεκέμβριο του 2015. Επιπλέον, σε συνέχεια της απόφασης της ΕΚΤ να κάνει τα EFSF ομόλογα (τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την ανακεφαλαιοποίηση των Ελληνικών τραπεζών στο πιο πρόσφατο πρόγραμμα διάσωσης) επιλέξιμα στο πλαίσιο του προγράμματος αγοράς στοιχείων ενεργητικού του δημόσιου τομέα (QE plan), η Τράπεζα πούλησε το 2016 EFSF ομόλογα συνολικής ονομαστικής αξίας € 3,1 δις. Η επίδραση στη ρευστότητα από αυτές τις συναλλαγές ήταν περιορισμένη αφού τα ομόλογα αυτά χρηματοδοτούνταν μέσω διατραπεζικών συμφωνιών επαναγοράς ή μέσω του Ευρωσυστήματος με πολύ χαμηλά ποσοστά περικοπής. Η αποκατάσταση της καταλληλότητας επίσης επέτρεψε την μείωση της χρηματοδότησης από τον ELA και η ομαλοποίηση των ποσοστών περικοπής των ομολόγων Pillar II (N. 3723/2008) έδωσε την δυνατότητα στον Όμιλο να μειώσει περαιτέρω τις εκδόσεις των τίτλων Pillar II. Μέσα στο 2016, η Τράπεζα μείωσε χρηματοδότησή της από την Τράπεζα της Ελλάδος με χρήση ενέχυρου (μέσω του Έκτακτου Μηχανισμού Παροχής Ρευστότητας – ELA) κατά € 8,1 δις σε € 11,9 δις από τα € 20 δις το 2015. Το 2016 η Τράπεζα εξέδωσε € 1,2 δις ονομαστική αξία Καλυμμένων Ομολόγων τα οποία διακρατήθηκαν στο σύνολό τους και χρησιμοποιήθηκαν κυρίως σαν εξασφάλιση σε διατραπεζικές συναλλαγές στην αγορά (χρηματοδότηση με χρήση ενέχυρου). Οι διατραπεζικές, καθώς και οι πελατειακές χρηματοδοτήσεις με χρήση ενέχυρου, αυξήθηκαν κατά € 3,3 δις το 2016, φθάνοντας τα € 7,3 δις συνολικά. Άλλες σημαντικές εξελίξεις το 2016 ήταν η αύξηση στις καταθέσεις και η απομόχλευση των στοιχείων ενεργητικού.

Η δέσμευση των στοιχείων ενεργητικού της Τράπεζας, καθώς και η δέσμευση των στοιχείων ενεργητικού τα οποία λαμβάνονται από μονάδες του Ομίλου ως εξασφάλιση, αποτελεί μια κεντροποιημένη λειτουργία και εφαρμόζεται από την Eurobank Ελλάδος.

Το επίπεδο της χρηματοδότησης με χρήση εξασφαλίσεων (συμφωνίες επαναγοράς με ξένους αντισυμβαλλόμενους) απευθείας από τις θυγατρικές του Ομίλου είναι μη σημαντικό.

Βεβαρημένα στοιχεία Ενεργητικού

Με στοιχεία τέλους χρόνου 2016, τα πρόσθετα ενέχυρα (υπέρ των απαιτούμενων – overcollateralisation) που δεσμεύτηκαν στην περίπτωση της χρηματοδότησης με χρήση εξασφαλίσεων δια μέσου των συμφωνιών επαναγοράς (repos), της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και του Έκτακτου Μηχανισμού Παροχής Ρευστότητας (ΕΛΑ) ήταν 16%, 39% and 33% αντίστοιχα.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί συμβάσεις GMRA (Global Master Repurchase Agreement) για τις συναλλαγές χρηματοδότησης μέσω ενεχύρου στην διατραπεζική αγορά (συμφωνίες επαναγοράς). Σύμφωνα με τις συμβάσεις αυτές, το άνοιγμα ανάμεσα στην Τράπεζα και τον αντισυμβαλλόμενο υπολογίζεται σε καθημερινή βάση και η διαφορά αποτίμησης λαμβάνεται ή αποστέλλεται στον αντισυμβαλλόμενο καθημερινά έτσι ώστε το άνοιγμα να παραμένει σχεδόν μηδέν.

7.2 Στοιχεία Ενεργητικού

	31 Δεκεμβρίου 2016			
	Λογιστική αξία βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού € εκατ.	Εύλογη αξία βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού € εκατ.	Λογιστική αξία μη βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού € εκατ.	Εύλογη αξία μη βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού € εκατ.
Μετοχικό Χαρτοφυλάκιο	-	-	155	155
Χρεόγραφα	8,169	7,619	4,210	4,287
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	22,201		31,640	

	31 Δεκεμβρίου 2015			
	Λογιστική αξία βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού € εκατ.	Εύλογη αξία βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού € εκατ.	Λογιστική αξία μη βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού € εκατ.	Εύλογη αξία μη βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού € εκατ.
Μετοχικό Χαρτοφυλάκιο	-	-	150	150
Χρεόγραφα	11,481	11,223	4,760	4,722
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	21,555		34,073	

7.3 Ληφθείσες εξασφαλίσεις

	31 Δεκεμβρίου 2016		31 Δεκεμβρίου 2015	
	Εύλογη αξία βεβαρημένων ληφθέντων εξασφαλίσεων ή εκδόσεως ιδίων χρεογράφων € εκατ.	Εύλογη αξία ληφθέντων εξασφαλίσεων ή εκδόσεως ιδίων χρεογράφων προς εξασφάλιση € εκατ.	Εύλογη αξία βεβαρημένων ληφθέντων εξασφαλίσεων ή εκδόσεως ιδίων χρεογράφων € εκατ.	Εύλογη αξία ληφθέντων εξασφαλίσεων ή εκδόσεως ιδίων χρεογράφων προς εξασφάλιση € εκατ.
Ίδιες εκδόσεις χρεογράφων εκτός από καλυμμένες ομολογίες ή τιτλοποιήσεις απαιτήσεων	2,261	267	11,060	1,837

Βεβαρημένα στοιχεία Ενεργητικού

7.4 Βεβαρημένα στοιχεία Ενεργητικού / Ληφθείσες εξασφαλίσεις και Αντίστοιχες Υποχρεώσεις

31 Δεκεμβρίου 2016		31 Δεκεμβρίου 2015	
Αντιστοίχισες υποχρεώσεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις ή δανεισμός τίτλων	€ εκατ.	Αντιστοίχισες υποχρεώσεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις ή δανεισμός τίτλων	€ εκατ.
Στοιχεία ενεργητικού, ληφθείσες εξασφ. και ίδιες εκδόσεις τίτλων εκτός από καλυμμένες ομολογίες και τιτλοποιήσεις βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού	€ εκατ.	Στοιχεία ενεργητικού, ληφθείσες εξασφ. και ίδιες εκδόσεις τίτλων εκτός από καλυμμένες ομολογίες και τιτλοποιήσεις βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού	€ εκατ.
Λογιστική αξία επιλεγμένων στοιχείων παθητικού	22,812	32,207	31,029
			43,687

Κίνδυνος Μόχλευσης

8. Κίνδυνος Μόχλευσης

Το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο εισήγαγε το δείκτη μόχλευσης ως ένα μη σταθμισμένο για τον κίνδυνο μέτρο που έχει ως σκοπό τον περιορισμό της συγκέντρωσης υπερβολικής μόχλευσης, προερχόμενης από τα εντός και εκτός στοιχεία ισολογισμού, στον τραπεζικό κλάδο.

Ο δείκτης μόχλευσης ορίζεται ως το πηλίκο των στοιχείων κεφαλαίου της κατηγορίας 1 προς το μέτρο του συνολικού ανοίγματος και θα αρχίσει να γίνεται δεσμευτικός από τις αρχές του 2018.

Η Τράπεζα υποβάλλει στις εποπτικές αρχές τον δείκτη μόχλευσης σε τριμηνιαίο επίπεδο και παρακολουθεί το ύψος του καθώς και τους παράγοντες που τον επηρεάζουν.

Το ύψος του δείκτη μόχλευσης με ημερομηνία αναφοράς 31.12.2016 σε επίπεδο ομίλου, σύμφωνα με τον ορισμό της μεταβατικής περιόδου των στοιχείων Κεφαλαίου της Κατηγορίας 1, ανέρχεται στο 9.90% (2015 9,07%) σημαντικά πάνω από το κατώτερο όριο του 3% που έχει οριστεί από τις αρμόδιες αρχές.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται με ημερομηνία αναφοράς 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015, οι δημοσιοποιήσεις για το δείκτη μόχλευσης του Ομίλου.

Πίνακας LRSum: Συνοπτική παρουσίαση της συμφωνίας μεταξύ λογιστικών στοιχείων ενεργητικού και ανοιγμάτων του δείκτη μόχλευσης

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€ εκατ.	€ εκατ.
Συνολικά στοιχεία ενεργητικού, κατά τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις	66,393	73,553
Προσαρμογή για οντότητες που ενοποιούνται για λογιστικούς σκοπούς, αλλά είναι εκτός του πεδίου της κανονιστικής συμπεριφοράς	-	(1,534)
Προσαρμογή για καταπιστευματικά στοιχεία ενεργητικού που αναγνωρίζονται στον ισολογισμό σύμφωνα με το εφαρμοστέο λογιστικό πλαίσιο, αλλά εξαιρούνται από το μέτρο του συνολικού ανοίγματος του δείκτη μόχλευσης, σύμφωνα με το άρθρο 429 παράγραφος 13 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.575/2013	-	-
Προσαρμογή για παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	(561)	(406)
Προσαρμογή για συναλλαγές χρηματοδότησης τίτλων (ΣΤΧ)	1,680	516
Προσαρμογή για στοιχεία εκτός ισολογισμού (δηλ. μετατροπή των ανοιγμάτων εκτός ισολογισμού σε ισodύναμα ποσά πιστώσεων)	1,412	1,372
Προσαρμογή για ενδοομιλικά ανοίγματα, που εξαιρούνται από το μέτρο του συνολικού ανοίγματος του δείκτη μόχλευσης σύμφωνα με το άρθρο 429 παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013	-	-
Προσαρμογή για ανοίγματα που εξαιρούνται από το μέτρο του συνολικού ανοίγματος του δείκτη μόχλευσης σύμφωνα με το άρθρο 429 παράγραφος 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013	-	-
Λοιπές Προσαρμογές	(558)	(490)
Μέτρο του συνολικού ανοίγματος του δείκτη μόχλευσης	68,366	73,011

Κίνδυνος Μόχλευσης

Πίνακας LRCοm: Κοινή γνωστοποίηση του Δείκτη Μόχλευσης

	Αξία Ανοιγμάτων Δείκτη Μόχλευσης € εκατ.	Αξία Ανοιγμάτων Δείκτη Μόχλευσης € εκατ.
Ανοίγματα Εντός Ισολογισμού (εξαιρούμενων των παραγώγων και συναλλαγών χρηματοδότησης τίτλων)		
Εντός Ισολογισμού στοιχεία (εκτός από Παράγωγα, ΣΧΤ και καταπιστευματικά στοιχεία ενεργητικού, αλλά συμπεριλαμβανομένων των εξασφαλίσεων)	64,012	69,811
Ποσά στοιχείων ενεργητικού που αφαιρούνται κατά τον προσδιορισμό του κεφαλαίου της κατηγορίας 1	(157)	(195)
Συνολικά ανοίγματα εντός ισολογισμού (εκτός από παράγωγα, ΣΤΧ και καταπιστευματικά στοιχεία ενεργητικού)	63,855	69,616
Ανοίγματα σε παράγωγα		
Κόστος αντικατάστασης που συνδέεται με όλες τις συναλλαγές παραγώγων	1,179	1,205
Ποσό προσαύξησης για PFE που συνδέεται με όλες τις συναλλαγές παραγώγων (μέθοδος βάσει τρεχουσών τιμών αγοράς)	240	273
Εξασφάλιση καθαρής απόδοσης για παρεχόμενες εξασφαλίσεις παραγώγων, όταν αφαιρούνται από τα στοιχεία ενεργητικού του ισολογισμού σύμφωνα με το εφαρμοστέο λογιστικό πλαίσιο	-	-
Αφαίρεση των απαιτήσεων ως στοιχείων ενεργητικού για περιθώριο διαφοράς αποτίμησης τοις μετρητοίς που παρέχεται σε συναλλαγές επί παραγώγων	-	-
Απαλλασσόμενο σκέλος CCP των ανοιγμάτων διαπραγμάτευσης που εκκαθαρίζονται για πελάτη	-	-
Προσαρμοσμένο πραγματικό ονομαστικό ποσό πωληθέντων πιστωτικών παραγώγων	-	-
Προσαρμοσμένες πραγματικές ονομαστικές αντισταθμίσεις και μειώσεις των προσαυξήσεων για πωληθέντα πιστωτικά παράγωγα	-	-
Συνολικά ανοίγματα σε παράγωγα	1,419	1,478
Ανοίγματα σε ΣΧΤ		
Ακαθάριστα στοιχεία ενεργητικού ΣΧΤ (χωρίς αναγνώριση του συμψηφισμού), μετά την προσαρμογή για συναλλαγές με λογιστική καταχώριση σε πωλήσεις	-	-
Συμψηφισμένα ποσά απαιτήσεων και υποχρεώσεων τοις μετρητοίς από ακαθάριστα στοιχεία ενεργητικού ΣΧΤ	-	-
Ανοίγματα σε πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου για στοιχεία ενεργητικού ΣΧΤ	1,680	544
Παρέκκλιση για ΣΧΤ: Άνοιγμα σε πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου σύμφωνα με το άρθρο 429β παράγραφος 4 και άρθρο 222 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013	-	-
Ανοίγματα συναλλαγών αντιπροσώπου	-	-
Απαλλασσόμενο σκέλος CCP των ανοιγμάτων διαπραγμάτευσης ΣΧΤ που εκκαθαρίζονται για πελάτη	-	-
Συνολικά ανοίγματα σε συναλλαγές χρηματοδότησης τίτλων	1,680	544
Άλλα ανοίγματα εκτός ισολογισμού		
Ανοίγματα εκτός ισολογισμού στην ακαθάριστη ονομαστική αξία	4,427	4,098
Προσαρμογές για μετατροπή σε ισοδύναμα ποσά πιστώσεων ⁽¹⁾	(3,015)	(2,726)
Άλλα ανοίγματα εκτός ισολογισμού	1,412	1,372
Ανοίγματα που εξαιρούνται σύμφωνα με το άρθρο 429 παράγραφος 7 και 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 (εντός και εκτός ισολογισμού)		
Ενδοομιλικά ανοίγματα (σε ατομική βάση) που εξαιρούνται σύμφωνα με το άρθρο 429 παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 (εντός και εκτός ισολογισμού)	-	-
Ανοίγματα που εξαιρούνται σύμφωνα με το άρθρο 429 παράγραφος 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 (εντός και εκτός ισολογισμού)	-	-
Κεφάλαιο και μέτρο του συνολικού ανοίγματος		
Κεφάλαιο της κατηγορίας 1	6,771	6,623
Μέτρο του συνολικού ανοίγματος του δείκτη μόχλευσης	68,366	73,011
Δείκτης μόχλευσης		
Δείκτης μόχλευσης	9.90%	9.07%
Επιλογή των μεταβατικών ρυθμίσεων και ποσό των μη αναγνωριζόμενων καταπιστευματικών στοιχείων		
Επιλογή των μεταβατικών ρυθμίσεων για τον καθορισμό του μέτρου κεφαλαίου	Μεταβατικές διατάξεις	Μεταβατικές διατάξεις
Ποσό μη αναγνωριζόμενων καταπιστευματικών στοιχείων, σύμφωνα με το άρθρο 429 παράγραφος 11 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013		

⁽¹⁾ Τα εκτός Ισολογισμού ανοίγματα παρουσιάζονται σύμφωνα με το Αρθρ.111(1) του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 (τυποποιημένη προσέγγιση)

Κίνδυνος Μόχλευσης

Πίνακας LRSr1: Κατανομή των ανοιγμάτων εντός ισολογισμού (εκτός από παράγωγα, ΣΧΤ και εξαιρούμενα ανοίγματα)

	Ανοίγματα του δείκτη μόχλευσης € εκατ.	Ανοίγματα του δείκτη μόχλευσης € εκατ.
Συνολικά ανοίγματα εντός ισολογισμού (εκτός από παράγωγα, ΣΧΤ και εξαιρούμενα ανοίγματα), εκ των οποίων:	64,012	69,811
Ανοίγματα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών	-	-
Ανοίγματα εκτός του χαρτοφυλακίου συναλλαγών, εκ των οποίων:	64,012	69,811
Καλυμμένα Ομόλογα	191	217
Ανοίγματα που αντιμετωπίζονται ως κρατικά	17,833	22,031
Ανοίγματα έναντι περιφερειακών κυβερνήσεων, ΠΤΑ, διεθνών οργανισμών και ΟΔΤ που δεν αντιμετωπίζονται ως κράτη	-	-
Ιδρύματα	2,895	3,200
Εξασφαλισμένα με υποθήκες επί ακινήτων	12,544	13,321
Ανοίγματα λιανικής τραπεζικής	5,543	5,714
Εταιρείες	10,952	10,598
Ανοίγματα σε αθέτηση	9,959	8,962
Άλλα ανοίγματα (π.χ. μετοχικό κεφάλαιο, τιτλοποιήσεις και άλλα στοιχεία ενεργητικού που δεν συνιστούν πιστωτικές υποχρεώσεις)	4,095	5,768

Κίνδυνος Ρευστότητας

9. Κίνδυνος Ρευστότητας

Ο Όμιλος εκτίθεται καθημερινά σε κινδύνους που επηρεάζουν το ύψος της διαθέσιμης ρευστότητας από αναλήψεις καταθέσεων, λήξεις τίτλων μεσοπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης διάρκειας, λήξεις χρηματοδοτήσεων με χρήση ενεχύρου ή μη εξασφαλισμένης χρηματοδότησης (συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων (repos) και διατραπεζικός δανεισμός), εκταμιεύσεις δανείων και καταπτώσεις εγγυήσεων. Επιπρόσθετα, κινήσεις που αφορούν τους λογαριασμούς περιθωρίου για συναλλαγές εξασφαλισμένης χρηματοδότησης (από την ΕΚΤ και την αγορά) και για συμβόλαια μείωσης κινδύνου (CSAs, GMRAs) έχουν ως αποτέλεσμα επιπλέον άνοιγμα στο κίνδυνο ρευστότητας. Ο Όμιλος διατηρεί ρευστά διαθέσιμα για να καλύψει όλες αυτές τις ανάγκες. Η Επιτροπή Κινδύνων της Τράπεζας καθορίζει επαρκή όρια ρευστότητας για να καλυφθούν οι ενδεχόμενες ανάγκες.

Η προηγούμενη εμπειρία έχει δείξει ότι οι ανάγκες ρευστότητας που δημιουργούνται από καταπτώσεις εγγυητικών και πιστωτικών επιστολών είναι σημαντικά λιγότερες από το ποσό της δέσμευσης. Το ίδιο ισχύει και για τις δεσμεύσεις για αύξηση της πίστωσης, όπου το συνολικό συμβατικό ποσό δεν αντιπροσωπεύει κατ' ανάγκη μελλοντικές εκταμιεύσεις, καθώς αρκετές από αυτές τις δεσμεύσεις θα λήξουν ή θα τερματιστούν χωρίς να χρηματοδοτηθούν.

Θεμελιώδης αρχή στην διαχείριση του ισολογισμού του Ομίλου, είναι η αντιστοίχιση (matching) και η ελεγχόμενη αναντιστοιχία (mismatch) των ημερομηνιών λήξης και των επιτοκίων των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων. Είναι ασυνήθιστο για τράπεζες να έχουν πλήρη αντιστοίχιση, καθώς οι συναλλαγές είναι συχνά αβέβαιης διάρκειας και διαφορετικής φύσεως. Όταν οι λήξεις δε συμπίπτουν, η αποδοτικότητα μπορεί να αυξηθεί αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αυξηθεί και ο κίνδυνος ζημιών.

Οι λήξεις των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και η δυνατότητα αντικατάστασης, με αποδεκτό κόστος, των τοκοφόρων υποχρεώσεων κατά τη λήξη τους, αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την αξιολόγηση της ρευστότητας του Ομίλου.

Πλαίσιο Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας

Η Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας του Ομίλου ορίζει την ακόλουθη εποπτική και ελεγκτική δομή:

- Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων είναι υπεύθυνη για τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας και για την παρακολούθηση των ποσοτικών και ποιοτικών διαστάσεων του κινδύνου ρευστότητας,
- Η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού και Υποχρεώσεων του Ομίλου (Assets and Liabilities Committee) είναι εξουσιοδοτημένη να διαμορφώνει και να εφαρμόζει την πολιτική διαχείρισης ρευστότητας και σχετικές οδηγίες σε συμμόρφωση με το καθορισμένο επίπεδο ανάληψης κινδύνου σε επίπεδο ομίλου και να ελέγχει τη διαθέσιμη ρευστότητα τουλάχιστον σε μηνιαία βάση,
- Η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων του Ομίλου (Treasury) είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της στρατηγικής της Τράπεζας για την ρευστότητα την ημερήσια διαχείριση ρευστότητας της Τράπεζας και για την προετοιμασία και παρακολούθηση του προϋπολογισμού ρευστότητας της Τράπεζας,
- Ο Τομέας Global Market and Counterparty Risk Sector (GMCRS) είναι υπεύθυνος για την επιμέτρηση, παρακολούθηση και ενημέρωση σχετικά με τη ρευστότητα του Ομίλου.

Η Τράπεζα, σύμφωνα με τις Οδηγίες της ΕΚΤ, της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών και της Τράπεζας της Ελλάδος, εφαρμόζει πολιτικές διαχείρισης κινδύνου, διαδικασίες κι ελέγχους αναφορικά με τη σύσταση βαρών σε στοιχεία ενεργητικού στο αποθεματικό ρευστότητας, στην διαχείριση εξασφαλίσεων, στο σχέδιο έκτακτης χρηματοδότησης (Contingent Funding Plan), στην ημερήσια διαχείριση ρευστότητας και στην διενέργεια σεναρίων κρίσεων για την ρευστότητα. Οι παραπάνω πολιτικές, διαδικασίες και έλεγχοι μαζί με τη διακυβέρνηση ρευστότητας περιγράφονται στην Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης Επάρκειας Ρευστότητας (ILAAP).

Κίνδυνος Ρευστότητας

Οι πολιτικές, οι διαδικασίες και οι έλεγχοι εφαρμόζονται στο συγκεκριμένο μακροοικονομικό περιβάλλον της Ελλάδας, στο επιχειρησιακό μοντέλο της Τράπεζας και στις συνθήκες της αγοράς στην επιχειρηματική χρηματοδότηση.

Αποθεματικό Ρευστότητας

Ο Όμιλος κατέχει ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο μετρητών και στοιχείων ενεργητικού υψηλής ικανότητας ρευστοποίησης, προκειμένου να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις του και ενδεχόμενες αναλήψεις καταθέσεων σε συνθήκες πίεσης αγοράς. Τα διακρατούμενα στοιχεία ενεργητικού του Ομίλου για την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

- (α) Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες,
- (β) Ομόλογα υψηλής ρευστοποίησης και λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αποδεκτά ως εγγύηση,
- (γ) Διατραπεζικές καταθέσεις λήξης εντός ενός μήνα.

Τα μη χρησιμοποιηθέντα στοιχεία ενεργητικού, τα οποία περιλαμβάνουν στοιχεία ενεργητικού υψηλής ρευστοποίησης και αποδεκτά από τις κεντρικές τράπεζες, παρέχουν δυνητικό απόθεμα ρευστότητας αξίας € 6,7 δις την 31 Δεκεμβρίου 2016 (2015: € 6 δις). Επιπρόσθετα, ο Όμιλος κατέχει και άλλους τύπους στοιχείων ενεργητικού υψηλής ρευστοποίησης, όπως ορίζονται από τις εποπτικές αρχές, αξίας € 2,1 δις (ρευστοποιήσιμη αξία) (2015: € 2,2 δις). Πρέπει να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος των διαθέσιμων εξασφαλίσεων για την ΕΚΤ ποσού € 3,1 δις (ρευστοποιήσιμη αξία) διακρατείται από τις θυγατρικές του Ομίλου και για τις εξασφαλίσεις αυτές έχουν εφαρμογή προσωρινόι περιορισμοί από τις τοπικές εποπτικές αρχές και προσωρινά περιορίζεται η μεταφορά τους μεταξύ των εταιρειών του Ομίλου.

Επιχειρηματική Χρηματοδότηση και Χρηματοδότηση μέσω Ευρωσυστήματος

Η αξιοπιστία του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος βελτιώθηκε σημαντικά μέσα στο 2016, σε συνέχεια της επιτυχούς ολοκλήρωσης της πρώτης αξιολόγησης του Τρίτου Προγράμματος Οικονομικής Σταθεροποίησης η οποία επέτρεψε την εκταμίευση ενός πρόσθετου ποσού € 10,3 δις από το δάνειο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας. Σε συνέχεια αυτής της θετικής εξέλιξης, η ΕΚΤ αποφάσισε την επαναφορά της εξαίρεσης για τη χρήση ως εξασφάλιση για τα χρεόγραφα που έχει εκδώσει το Ελληνικό Δημόσιο καθώς και την βελτίωση του ποσοστού περικοπής που εφαρμόζεται στα χρεόγραφα του Ελληνικού Δημοσίου στο τέλος Ιουνίου 2016. Αυτό είχε θετική επίπτωση στη ρευστότητα του Ομίλου (αύξηση του αποθέματος ρευστότητας κατά € 1 δις). Η επαναφορά της εξαίρεσης για τη χρήση ως εξασφάλιση των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου επέτρεψε τη μείωση της χρηματοδότησης μέσω του Έκτακτου Μηχανισμού Παροχής Ρευστότητας (ELA) και η βελτίωση του ποσοστού περικοπής των ομολόγων με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου (Pillar II) έδωσε στον Όμιλο τη δυνατότητα να μειώσει περαιτέρω τις εκδόσεις του στα πλαίσια του Pillar II.

Επιπλέον, η Ελληνική Κυβέρνηση προχώρησε στη νομοθέτηση ενός επιπλέον κύκλου εξομάλυνσης στον περιορισμό κεφαλαίων (στις 22 Ιουλίου 2016). Αυτή η εξέλιξη μαζί με τη μείωση της πολιτικής αβεβαιότητας στην Ελλάδα οδήγησαν σε μια περαιτέρω αύξηση των καταθέσεων στο Ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Σε συνέχεια των παραπάνω θετικών εξελίξεων, η εξάρτηση του Ομίλου από την παροχή ρευστότητας μέσω του Ευρωσυστήματος μειώθηκε σημαντικά το 2016 κατά € 11,4 δις (εκ των οποίων μείωση της χρηματοδότησης μέσω ΕΚΤ κατά € 3,3 δις, μείωση χρηματοδότησης μέσω ELA κατά € 8,1 δις). Συνολική χρηματοδότηση μέσω Ευρωσυστήματος: € 13,9 δις στο τέλος του 2016 συγκρινόμενη με € 25,3 δις στο τέλος του 2015. Αυτή η μείωση ήταν το αποτέλεσμα των ακόλουθων εισροών:

- Αύξηση καταθέσεων + € 2,6 δις,
- Αύξηση των διατραπεζικών συναλλαγών πώλησης με συμφωνία επαναγοράς + € 3,3 δις (κυρίως σε ιδιοκατεχόμενα ομόλογα Pillar II καθώς και σε νέες ιδιοκατεχόμενες καλυμμένες ομολογίες),
- Πώληση ομολόγων + € 3,9 δις (κυρίως λόγω συμμετοχής των ομολόγων του EFSF στο Πρόγραμμα Αγοράς Χρεογράφων Δημοσίου Τομέα της ΕΚΤ),

Κίνδυνος Ρευστότητας

- Άλλες κατηγορίες εισροών + € 1,6 δις (κυρίως εισροές σχετιζόμενες με το Προ Προβλέψεων Έσοδο - ΡΡΙ, πώληση θυγατρικών, μείωση δανειακού χαρτοφυλακίου και μειωμένα υπόλοιπα σε Κεντρικές Τράπεζες).

Υπολογισμός του Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (LCR)

Ο δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας (Liquidity Coverage Ratio) δεν θεωρείται το κατάλληλο μέτρο για τον κίνδυνο ρευστότητας για τράπεζες που αντιμετωπίζουν συστημική κρίση για μια παρατεταμένη περίοδο, όπως είναι η περίπτωση των Ελληνικών Τραπεζών.

Παράρτημα 1 : Υπόδειγμα δημοσιοποίησης Ιδίων Κεφαλαίων

Παράρτημα 1: Υπόδειγμα δημοσιοποίησης Ιδίων Κεφαλαίων

		2016	2016	2015	2015
		Τρέχουσα	Πλήρης	Τρέχουσα	Πλήρης
		Περίοδο	Εφαρμογή	Περίοδο	Εφαρμογή
		€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών κατηγορίας 1: μέσα και αποθεματικά					
1	Κεφαλαιακά μέσα, καθώς και η σχετική διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	8,711	8,711	8,712	8,712
2	Κέρδη εις νέον	(10,705)	(10,705)	(11,027)	(11,027)
3	Συσσωρευμένα λοιπά συνολικά έσοδα (και λοιπά αποθεματικά που συμπεριλαμβάνουν μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές βάσει ισχύοντων λογιστικών προτύπων)	7,716	7,716	7,785	7,786
	Προϋφιστάμενα κεφάλαια στο πλαίσιο της κρατικής ενίσχυσης έως 1η Ιανουαρίου 2018	950	-	950	-
5	Δικαιώματα μειοψηφίας (ποσό που επιτρέπεται στο ενοποιημένο κεφάλαιο κοινών μετοχών της κατηγορίας 1)	255	1	401	1
6	Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών κατηγορίας 1, πριν από εποπτικές προσαρμογές	6,927	5,723	6,821	5,472
Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών κατηγορίας 1: εποπτικές προσαρμογές					
8	Άυλα στοιχεία ενεργητικού (μετά την αφαίρεση της σχετικής φορολογικής υποχρέωσης) (αρνητικό ποσό)	(87)	(145)	(51)	(127)
10	Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία εκτός από εκείνες που προκύπτουν από προσωρινές διαφορές (μετά την αφαίρεση της σχετικής φορολογικής υποχρέωσης. Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 38 παράγραφος 3) (αρνητικό ποσό)	(32)	(54)	(127)	(319)
11	Αποθεματικά εύλογης αξίας που σχετίζονται με κέρδη ή ζημιές από αντισταθμίσεις ταμειακών ροών	59	59	69	69
12	Αρνητικά ποσά που προκύπτουν από τον υπολογισμό των ποσών αναμενόμενης ζημιάς	-	-	-	-
14	Κέρδη ή ζημιές από υποχρεώσεις που αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους και προκύπτουν από αλλαγές στην πιστωτική διαβάθμιση	-	-	-	-
16	Άμεσες και έμμεσες τοποθετήσεις ενός ιδρύματος σε ίδια μέσα κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (αρνητικό ποσό)	(1)	(1)	(4)	(4)
21	Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που προκύπτουν από προσωρινές διαφορές (ποσό μεγαλύτερο από το όριο του 10%, μετά την αφαίρεση της σχετικής φορολογικής υποχρέωσης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 38 παράγραφος 3) (αρνητικό ποσό)	(37)	(314)	-	-
22	Ποσό μεγαλύτερο από το όριο του 15% (αρνητικό ποσό) εκ των οποίων: άμεσες και έμμεσες τοποθετήσεις του ιδρύματος σε μέσα κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1	-	-	-	-
23	οντοτήτων του χρηματοπιστωτικού τομέα στις περιπτώσεις που το ίδρυμα διαθέτει σημαντική επένδυση στις εν λόγω οντότητες	-	-	-	-
25	εκ των οποίων: αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που προκύπτουν από προσωρινές διαφορές	-	-	-	-
25α	Ζημιές της τρέχουσας χρήσης (αρνητικό ποσό)	-	-	-	-
26β	Ποσό που πρέπει να αφαιρείται ή να προστίθεται στο κεφάλαιο σε κοινές μετοχές της κατηγορίας 1 όσον αφορά στις πρόσθετες προσαρμογές και αφαιρέσεις που απαιτούνται προ του κανονισμού για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις εκ των οποίων: διαφορές από την εύλογη αξία των ενσώματων παγίων	(26)	-	(39)	-
27	Αποδεκτές αφαιρέσεις από πρόσθετα στοιχεία της κατηγορίας 1, οι οποίες υπερβαίνουν το πρόσθετο κεφάλαιο της κατηγορίας 1 του ιδρύματος (αρνητικό ποσό)	(32)	-	(46)	-
28	Σύνολο κανονιστικών προσαρμογών στο κεφάλαιο κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1)	(156)	(455)	(198)	(381)
29	Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1)	6,771	5,268	6,623	5,091
Πρόσθετο κεφάλαιο της κατηγορίας 1 (AT1): Μέσα					
33	Ποσό των αποδεκτών στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 484 παράγραφος 4, καθώς και η σχετική διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο που υπόκεινται σε σταδιακή κατάργηση από την κατηγορία AT1	26	-	30	-
36	Πρόσθετο κεφάλαιο της κατηγορίας 1 (AT1) πριν από εποπτικές προσαρμογές	26	-	30	-
Πρόσθετο κεφάλαιο της κατηγορίας 1 (AT1): εποπτικές προσαρμογές					
41α	Εναπομείναντα ποσά που αφαιρούνται από το πρόσθετο κεφάλαιο της κατηγορίας 1 του κεφαλαίου όσον αφορά στην αφαίρεση από το κεφάλαιο σε κοινές μετοχές της κατηγορίας 1 κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου δυνάμει του άρθρου 472 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 εκ των οποίων: υπεραξία και άυλα πάγια (καθαρό των σχετικών φορολογικών απαιτήσεων)	(58)	-	(76)	-
	εκ των οποίων: ανεπάρκεια προβλέψεων ως προς τις αναμενόμενες ζημιές	-	-	-	-
43	Σύνολο κανονιστικών προσαρμογών στο πρόσθετο κεφάλαιο κοινών της κατηγορίας 1 (AT1)	(58)	-	(76)	-
44	Πρόσθετο κεφάλαιο της κατηγορίας 1 (AT1)	-	-	-	-
45	Κεφάλαιο της κατηγορίας 1 (T1 = CET1 + AT1)	6,771	5,268	6,623	5,091

Παράρτημα 1 : Υπόδειγμα δημοσιοποίησης Ιδίων Κεφαλαίων

Κεφάλαιο της κατηγορίας 2 (T2): μέσα και προβλέψεις					
47	Ποσό των αποδεκτών στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 484 παράγραφος 5, καθώς και η σχετική διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο που υπόκειται σε σταδιακή κατάργηση από την κατηγορία T2	4	-	15	-
50	Προσαρμογές πιστωτικού κινδύνου	93	93	108	108
51	Κεφάλαιο της κατηγορίας 2 (T2) πριν από τις εποπτικές προσαρμογές	97	93	123	108
Κεφάλαιο της κατηγορίας 2 (T2): εποπτικές προσαρμογές					
56α	Εναπομείναντα ποσά που αφαιρούνται από το κεφάλαιο της κατηγορίας 2 του κεφαλαίου όσον αφορά στην αφαίρεση από το κεφάλαιο σε κοινές μετοχές της κατηγορίας 1 κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου δυνάμει του άρθρου 472 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013	-	-	-	-
	εκ των οποίων: ανεπάρκεια προβλέψεων ως προς τις αναμενόμενες ζημιές	-	-	-	-
56γ	Ποσό που πρέπει να αφαιρείται ή να προστίθεται στο κεφάλαιο της κατηγορίας 2 όσον αφορά στις πρόσθετες προσαρμογές και αφαιρέσεις που απαιτούνται προ του κανονισμού για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις	26	-	39	-
	εκ των οποίων: διαφορές από την εύλογη αξία των ενσώματων παγίων	26	-	39	-
57	Σύνολο κανονιστικών προσαρμογών στο κεφάλαιο της κατηγορίας 2 (T2)	26	-	39	-
58	Κεφάλαιο της κατηγορίας 2 (T2)	123	93	162	108
59	Σύνολο κεφαλαίου (TC = T1 + T2)	6,894	5,361	6,785	5,199
60	Σύνολο σταθμισμένων βάσει κινδύνου στοιχείων του ενεργητικού	38,511	38,190	38,888	38,888
Δείκτες κεφαλαίου και αποθέματα ασφαλείας					
61	Κεφάλαιο σε κοινές μετοχές της κατηγορίας 1 (ως ποσοστό του συνολικού ποσού ανοίγματος σε κίνδυνο)	17.6%	13.8%	17.0%	13.1%
62	Κεφάλαιο της κατηγορίας 1 (ως ποσοστό του συνολικού ποσού ανοίγματος σε κίνδυνο)	17.6%	13.8%	17.0%	13.1%
63	Συνολικό κεφάλαιο (ως ποσοστό του συνολικού ποσού ανοίγματος σε κίνδυνο)	17.9%	14.0%	17.4%	13.4%
68	Κεφάλαιο σε κοινές μετοχές της κατηγορίας 1 διαθέσιμο για την εκπλήρωση των απαιτήσεων περί αποθεμάτων ασφαλείας (ως ποσοστό του ποσού ανοίγματος σε κίνδυνο)	17.6%	13.8%	17.0%	13.1%
Ποσά μικρότερα από τα όρια για την αφαίρεση (πριν από στάθμιση κινδύνου)					
72	Άμεσες και έμμεσες τοποθετήσεις του κεφαλαίου οντοτήτων του χρηματοπιστωτικού τομέα στις περιπτώσεις που το ίδρυμα δεν διαθέτει σημαντική επένδυση στις εν λόγω οντότητες (ποσό μικρότερο από το όριο του 10% και μετά την αφαίρεση των επιλέξιμων αρνητικών θέσεων)	58	58	42	42
73	Άμεσες και έμμεσες τοποθετήσεις του κεφαλαίου οντοτήτων του χρηματοπιστωτικού τομέα στις περιπτώσεις που το ίδρυμα διαθέτει σημαντική επένδυση στις εν λόγω οντότητες (ποσό μικρότερο από το όριο του 10% και μετά την αφαίρεση των επιλέξιμων αρνητικών θέσεων)	84	84	373	373
75	Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που προκύπτουν από προσωρινές διαφορές (ποσό μικρότερο από το όριο του 10%, μετά την αφαίρεση της σχετικής φορολογικής υποχρέωσης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 38 παράγραφος 3)	687	558	470	470
Εφαρμοστέα ανώτατα όρια όσον αφορά τη συμπερίληψη προβλέψεων στο κεφάλαιο της κατηγορίας 2					
76	Προσαρμογές πιστωτικού κινδύνου που συμπεριλαμβάνονται στο κεφάλαιο της κατηγορίας 2 όσον αφορά ανοίγματα που υπόκειται σε τυποποιημένη προσέγγιση (πριν από την εφαρμογή του ανώτατου ορίου)	-	-	14	14
77	Ανώτατο όριο για την συμπερίληψη προσαρμογών πιστωτικού κινδύνου στο κεφάλαιο της κατηγορίας 2 βάσει της τυποποιημένης προσέγγισης	-	-	19,180	19,180
78	Προσαρμογές πιστωτικού κινδύνου που συμπεριλαμβάνονται στο κεφάλαιο της κατηγορίας 2 όσον αφορά ανοίγματα που υπόκειται στην προσέγγιση του προφίλ πιστωτικού κινδύνου του ιδρύματος (πριν από την εφαρμογή του ανώτατου ορίου)	93	93	94	94
79	Ανώτατο όριο για τη συμπερίληψη προσαρμογών πιστωτικού κινδύνου στο κεφάλαιο της κατηγορίας 2 βάσει της προσέγγισης του προφίλ πιστωτικού κινδύνου του ιδρύματος	15,514	15,514	15,615	15,615
Κεφαλαιακά μέσα που υπόκεινται σε ρυθμίσεις σταδιακής κατάργησης (ισχύει μόνο μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2014 και 1ης Ιανουαρίου 2022)					
82	Τρέχον ανώτατο όριο για μέσα πρόσθετου κεφαλαίου της κατηγορίας 1 που υπόκειται σε ρυθμίσεις σταδιακής κατάργησης	60%	-	70%	-
83	Ποσό που εξαιρείται από το πρόσθετο κεφάλαιο της κατηγορίας 1 λόγω του ανώτατου ορίου (υπέρβαση του ανώτατου ορίου έπειτα από εξαγορές και λήξεις)	17	-	13	-
84	Τρέχον ανώτατο όριο για μέσα κεφαλαίου της κατηγορίας 2 που υπόκειται σε ρυθμίσεις σταδιακής κατάργησης	60%	-	70%	-
85	Ποσό που εξαιρείται από το κεφάλαιο της κατηγορίας 2 λόγω ανώτατου ορίου (υπέρβαση του ανώτατου ορίου έπειτα από εξαγορές και λήξεις)	3	-	6	-

Παράρτημα 2: Υπόδειγμα των κύριων χαρακτηριστικών των κεφαλαιακών μέσων

Παράρτημα 2: Υπόδειγμα των κύριων χαρακτηριστικών των κεφαλαιακών μέσων

		Σειρά Α	
1	Εκδότης	Eurobank Ergasias A.E.	ERB Hellas Funding LTD
2	Μοναδικό αναγνωριστικό	GRS323003012	DE000A0DZVJ6
3	Εφαρμοστέα νομοθεσία του εγγράφου	Ελληνική	Οι Προνομιούχοι Τίτλοι θα διέπονται κα θα ερμηνεύονται σύμφωνα με το δίκαιο Τζέρσεϋ. Η Εγγύηση θα διέπεται και θα ερμηνεύεται σύμφωνα με το Αγγλικό δίκαιο, με εξαίρεση ότι οι διατάξεις σχετικά με την κατάσταση της Εγγύησης και των δικαιωμάτων σε περίπτωση εκκαθάρισης, όπως περιγράφεται παραπάνω θα διέπονται και θα ερμηνεύονται σύμφωνα με το Ελληνικό δίκαιο.
Κανονιστική επεξεργασία			
4	Κανόνες του κανονισμού για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (CRR) για τη μεταβατική περίοδο	Κοινές Μετοχές Κατηγορίας 1	Πρόσθετα κεφάλαια της κατηγορίας 1
5	Κανόνες του κανονισμού για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (CRR) μετά τη μεταβατική περίοδο	Κοινές Μετοχές Κατηγορίας 1	Μη αποδεκτό
6	Επιλέξιμο σε ατομική/(υπό)ενοποιημένη / ατομική & (υπό)ενοποιημένη βάση	Ατομική & Ενοποιημένη	Ατομική & Ενοποιημένη
7	Τύπος μέσου (οι τύποι ορίζονται από κάθε περιοχή δικαιοδοσίας)	Μετοχικό κεφάλαιο	Πρόσθετα κεφάλαια της κατηγορίας 1
8	Ποσό που αναγνωρίζεται στο εποπτικό κεφάλαιο (Νόμισμα σε εκατ. Ευρώ, κατά την πιο πρόσφατη ημερομηνία αναφοράς)	€ 655.8 εκατ.	€ 1 εκατ.
9	Ονομαστικό ποσό του μέσου	€ 0.30 ανά μετοχή (ημερομηνία αναφοράς) / € 655.8 εκατ.	€ 1,604,000
9α	Τιμή έκδοσης	-	100%
9β	Τιμή εξόφλησης	-	100%
10	Λογιστική ταξινόμηση	Ίδια Κεφάλαια	Μετοχές
11	Αρχική ημερομηνία έκδοσης	Ποικίλου	18 Μαρτίου 2005
12	Αόριστης διάρκειας ή με ημερομηνία λήξης	Αόριστης διάρκειας	Αόριστης διάρκειας
13	Αρχική ημερομηνία λήξης	-	Χωρίς ληκτότητα
14	Για ανάκληση από τον εκδότη απαιτείται προηγούμενη έγκριση από τις εποπτικές αρχές	Μη διαθέσιμο	Ναι
15	Προαιρετική ημερομηνία ανάκλησης, ενδεχόμενες ημερομηνίες ανάκλησης και ποσό εξόφλησης	Μη διαθέσιμο	Ημερομηνία απόκτησης 18 Μαρτίου 2010 στο 100%
16	Μεταγενέστερες ημερομηνίες ανάκλησης, κατά περίπτωση	Μη διαθέσιμο	Ετήσιο
Τοκομερίδια/μερίσματα			
17	Σταθερό ή κυμαινόμενο μερίσμα/τοκομερίδιο	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
18	Επιτόκιο τοκομεριδίου και κάθε σχετικός δείκτης	Μη διαθέσιμο	Σταθερό προς κυμαινόμενο 6,75% to 03/07 ; στη συνέχεια 10ετές €csm +12,5βάσης. Μέγιστο κουπόνι = 8%
19	Υπαρξη όρου αναστολής μερισμάτων	Μη διαθέσιμο	Όχι
20α	Με πλήρη διακριτική ευχέρεια, με μερική διακριτική ευχέρεια ή υποχρεωτικό (από άποψη χρόνου)	Μερική διακριτική ευχέρεια	Μερικώς διακριτική . Μερισματικές χορηγήσεις (Υποχρεωτικές πληρωμές για κάθε σειρά)
20β	Με πλήρη διακριτική ευχέρεια, με μερική διακριτική ευχέρεια ή υποχρεωτικό (από άποψη ποσού)	Μερική διακριτική ευχέρεια	Υποχρεωτικό
21	Υπαρξη δυνατότητας αναβάθμισης ή άλλου κινήτρου για εξόφληση	Όχι	Όχι
22	Μη σωρευτικό ή σωρευτικό	Μη σωρευτικό	Μη σωρευτικό
23	Μετατρέψιμο ή μη μετατρέψιμο	Μη μετατρέψιμο	Μη μετατρέψιμο
24	Εάν είναι μετατρέψιμο, το/τα γεγονός(-τα) ενεργοποίησης	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
25	Εάν είναι μετατρέψιμο, πλήρης ή μερική μετατροπή	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
26	Εάν είναι μετατρέψιμο, ο συντελεστής μετατροπής	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
27	Εάν είναι μετατρέψιμο, υποχρεωτική ή προαιρετική μετατροπή	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
28	Εάν είναι μετατρέψιμο, ορίστε τον τύπο του μέσου στο οποίο γίνεται η μετατροπή	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
29	Εάν είναι μετατρέψιμο, ορίστε τον εκδότη του μέσου στο οποίο γίνεται η μετατροπή	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
30	Χαρακτηριστικά απόσβεσης	Όχι	Όχι
31	Εάν υφίσταται απόσβεση, το/τα γεγονός(-τα) απόσβεσης	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
32	Εάν υφίσταται απόσβεση, πλήρης ή μερική απόσβεση	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
33	Εάν υφίσταται απόσβεση, μόνιμη ή προσωρινή απόσβεση	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
34	Εάν υφίσταται προσωρινή απόσβεση, περιγραφή του μηχανισμού απόσβεσης	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
35	Θέση στην ιεραρχία διαβάθμισης κατά τη ρευστοποίηση (προσδιορίστε τον τύπο μέσου που είναι αμέσως ανώτερος από το μέσο)	Πρόσθετα κεφάλαια της κατηγορίας 1	Κεφάλαια της κατηγορίας 2
36	Μη συμμορφούμενα μεταβατικά χαρακτηριστικά	Όχι	Ναι
37	Εάν, ναι καθορίστε τα μη συμμορφούμενα μεταβατικά χαρακτηριστικά	Μη διαθέσιμο	Με την εμφάνιση ενός γεγονότος ενεργοποίησης, το αρχικό ποσό δεν μπορεί να διαγραφεί
Όροι και προϋποθέσεις		https://www.eurobank.gr/Uploads/pdf/katastatiko_en.pdf	

Παράρτημα 2: Υπόδειγμα των κύριων χαρακτηριστικών των κεφαλαιακών μέσων

		Σειρά Β	Σειρά Γ
		ERB Hellas Funding LTD XS0232848399	ERB Hellas Funding LTD XS0234821345
1	Εκδότης		
2	Μοναδικό αναγνωριστικό		
3	Εφαρμοστέα νομοθεσία του εγγράφου	Οι Προνομιούχοι Τίτλοι θα διέπονται και θα ερμηνεύονται σύμφωνα με το δίκαιο Τζέρσεϋ. Η Εγγύηση θα διέπεται και θα ερμηνεύεται σύμφωνα με το Αγγλικό δίκαιο, με εξαίρεση ότι οι διατάξεις σχετικά με την κατάσταση της Εγγύησης και των δικαιωμάτων σε περίπτωση εκκαθάρισης, όπως περιγράφεται παραπάνω θα διέπονται και θα ερμηνεύονται σύμφωνα με το Ελληνικό δίκαιο.	Οι Προνομιούχοι Τίτλοι θα διέπονται και θα ερμηνεύονται σύμφωνα με το δίκαιο Τζέρσεϋ. Η Εγγύηση θα διέπεται και θα ερμηνεύεται σύμφωνα με το Αγγλικό δίκαιο, με εξαίρεση ότι οι διατάξεις σχετικά με την κατάσταση της Εγγύησης και των δικαιωμάτων σε περίπτωση εκκαθάρισης, όπως περιγράφεται παραπάνω θα διέπονται και θα ερμηνεύονται σύμφωνα με το Ελληνικό δίκαιο.
Κανονιστική επεξεργασία			
4	Κανόνες του κανονισμού για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (CRR) για τη μεταβατική περίοδο	Πρόσθετα κεφάλαια της κατηγορίας 1	Πρόσθετα κεφάλαια της κατηγορίας 1
5	Κανόνες του κανονισμού για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (CRR) μετά τη μεταβατική περίοδο	Μη επιλέξιμο	Μη επιλέξιμο
6	Επιλέξιμο σε ατομική/(υπό)ενοποιημένη / ατομική & (υπό)ενοποιημένη βάση	Ατομική & Ενοποιημένη	Ατομική & Ενοποιημένη
7	Τύπος μέσου (οι τύποι ορίζονται από κάθε περιοχή δικαιοδοσίας)	Πρόσθετα κεφάλαια της κατηγορίας 1	Πρόσθετα κεφάλαια της κατηγορίας 1
8	Ποσό που αναγνωρίζεται στο εποπτικό κεφάλαιο (Νόμισμα σε εκατ. Ευρώ, κατά την πιο πρόσφατη ημερομηνία αναφοράς)	€ 2 εκατ.	€ 11 εκατ.
9	Ονομαστικό ποσό του μέσου	€ 3,704,000	€ 18,946,000
9α	Τιμή έκδοσης	100%	100%
9β	Τιμή εξόφλησης	100%	100%
10	Λογιστική ταξινόμηση	Μετοχή	Μετοχή
11	Αρχική ημερομηνία έκδοσης	2 Νοεμβρίου 2005	9 Νοεμβρίου 2005
12	Αόριστη διαρκεία ή με ημερομηνία λήξης	Αόριστη διαρκείας	Αόριστη διαρκείας
13	Αρχική ημερομηνία λήξης	Χωρίς ληκτότητα	Χωρίς ληκτότητα
14	Για ανάκληση από τον εκδότη απαιτείται προηγούμενη έγκριση από τις εποπτικές αρχές	Ναι	Ναι
15	Προαιρετική ημερομηνία ανάκλησης, ενδεχόμενες ημερομηνίες ανάκλησης και ποσό εξόφλησης	Ημερομηνία απόκτησης 2 Νοεμβρίου 2015 στο 100%	Ημερομηνία απόκτησης 9 Ιανουαρίου 2011 στο 100%
16	Μεταγενέστερες ημερομηνίες ανάκλησης, κατά περίπτωση	Τριμηνιαίο	Τριμηνιαίο
Τοκομερίδια/μερίσματα			
17	Σταθερό ή κυμαινόμενο μέρισμα/τοκομερίδιο	Σταθερό προς κυμαινόμενο	Σταθερό
18	Επιτόκιο τοκομεριδίου και κάθε σχετικός δείκτης	4,565% έως 02 Νοεμβρίου 2015, τότε 3mE + 222bps	6%
19	Υπαρξη όρου αναστολής μερισμάτων	Όχι	Όχι
20α	Με πλήρη διακριτική ευχέρεια, με μερική διακριτική ευχέρεια ή υποχρεωτικό (από άποψη χρόνου)	Μερικώς διακριτική . Μερισματικές χορηγήσεις (Υποχρεωτικές πληρωμές για κάθε σειρά)	Μερικώς διακριτική . Μερισματικές χορηγήσεις (Υποχρεωτικές πληρωμές για κάθε σειρά)
20β	Με πλήρη διακριτική ευχέρεια, με μερική διακριτική ευχέρεια ή υποχρεωτικό (από άποψη ποσού)	Υποχρεωτικό	Υποχρεωτικό
21	Υπαρξη δυνατότητας αναβάθμισης ή άλλου κινήτρου για εξόφληση	Όχι	Όχι
22	Μη σωρευτικό ή σωρευτικό	Μη σωρευτικό	Μη σωρευτικό
23	Μετατρέψιμο ή μη μετατρέψιμο	Μη μετατρέψιμο	Μη μετατρέψιμο
24	Εάν είναι μετατρέψιμο, το/τα γεγονός(-τα) ενεργοποίησης	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
25	Εάν είναι μετατρέψιμο, πλήρης ή μερική μετατροπή	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
26	Εάν είναι μετατρέψιμο, ο συντελεστής μετατροπής	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
27	Εάν είναι μετατρέψιμο, υποχρεωτική ή προαιρετική μετατροπή	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
28	Εάν είναι μετατρέψιμο, ορίστε τον τύπο του μέσου στο οποίο γίνεται η μετατροπή	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
29	Εάν είναι μετατρέψιμο, ορίστε τον εκδότη του μέσου στο οποίο γίνεται η μετατροπή	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
30	Χαρακτήρα απόσβεσης	Όχι	Όχι
31	Εάν υφίσταται απόσβεση, το/τα γεγονός(-τα) απόσβεσης	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
32	Εάν υφίσταται απόσβεση, πλήρης ή μερική απόσβεση	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
33	Εάν υφίσταται απόσβεση, μόνιμη ή προσωρινή απόσβεση	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
34	Εάν υφίσταται προσωρινή απόσβεση, περιγραφή του μηχανισμού απόσβεσης	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
35	Θέση στην ιεραρχία διαβάθμισης κατά τη ρευστοποίηση (προσδιορίστε τον τύπο μέσου που είναι αμέσως ανώτερος από το μέσο)	Κεφάλαια της κατηγορίας 2	Κεφάλαια της κατηγορίας 2
36	Μη συμμορφούμενα μεταβατικά χαρακτηριστικά	Ναι	Ναι
37	Εάν, να καθορίσετε τα μη συμμορφούμενα μεταβατικά χαρακτηριστικά	Με την εμφάνιση ενός γεγονότος ενεργοποίησης, το αρχικό ποσό δεν μπορεί να διαγραφεί	Με την εμφάνιση ενός γεγονότος ενεργοποίησης, το αρχικό ποσό δεν μπορεί να διαγραφεί

Παράρτημα 2: Υπόδειγμα των κύριων χαρακτηριστικών των κεφαλαιακών μέσων

		Σειρά Δ	
1	Εκδότης	ERB Hellas Funding LTD	Eurobank Ergasias A.E.
2	Μοναδικό αναγνωριστικό	XS0440371903	XS0302804744
3	Εφαρμοστέα νομοθεσία του εγγράφου	Τα έγγραφα σύμφωνα με το δίκαιο Τζέρσεϋ. Εγγύηση Αγγλικό δίκαιο. Η κατάσταση της εγγύησης και τα δικαιώματα κατά την εκκαθάριση σύμφωνα με το Ελληνικό δίκαιο	Τα έγγραφα σύμφωνα με το Αγγλικό δίκαιο. Πράξη εγγύησης σύμφωνα με το Ελληνικό δίκαιο.
Κανονιστική επεξεργασία			
4	Κανόνες του κανονισμού για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (CRR) για τη μεταβατική περίοδο	Πρόσθετα κεφάλαια της κατηγορίας 1	Κεφάλαια της κατηγορίας 2
5	Κανόνες του κανονισμού για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (CRR) μετά τη μεταβατική περίοδο	Μη επιλέξιμο	Μη επιλέξιμο
6	Επιλέξιμο σε ατομική/(υπό)ενοποιημένη / ατομική & (υπό)ενοποιημένη βάση	Ατομική & Ενοποιημένη	Ατομική & Ενοποιημένη
7	Τύπος μέσου (οι τύποι ορίζονται από κάθε περιοχή δικαιοδοσίας)	Πρόσθετα κεφάλαια της κατηγορίας 1	Κεφάλαια της κατηγορίας 2
8	Ποσό που αναγνωρίζεται στο εμποτικό κεφάλαιο (Νόμισμα σε εκατ. Ευρώ, κατά την πιο πρόσφατη ημερομηνία αναφοράς)	€ 12 εκατ.	€ 4 εκατ.
9	Όνομαστικό ποσό του μέσου	€ 19,500,000	€ 74,993,000
9α	Τιμή έκδοσης	100%	99.909%
9β	Τιμή εξόφλησης	100%	100%
10	Λογιστική ταξινόμηση	Μετοχή	Υποχρέωση-αναπόσβεστο κόστος
11	Αρχική ημερομηνία έκδοσης	29 Ιουλίου 2009	8 Ιουνίου 2007
12	Αόριστη διαρκείας ή με ημερομηνία λήξης	Αόριστη λήξης	Ημερομηνία λήξης
13	Αρχική ημερομηνία λήξης	Χωρίς ληκτότητα	8 Ιουλίου 2017
14	Για ανάκληση από τον εκδότη απαιτείται προηγούμενη έγκριση από τις εποπτικές αρχές	Ναι	Ναι
15	Προαιρετική ημερομηνία ανάκλησης, ενδεχόμενες ημερομηνίες ανάκλησης και ποσό εξόφλησης	Ημερομηνία απόκτησης 29 Οκτωβρίου 2014 στο 100%	Ημερομηνία απόκτησης 08 Ιουνίου 2012 στο 100%
16	Μεταγενέστερες ημερομηνίες ανάκλησης, κατά περίπτωση	Ετήσιο	Τριμηνιαίο
Τοκομερίδια/μερίσματα			
17	Σταθερό ή κυμαινόμενο μέρισμα/τοκομερίδιο	Σταθερό	Κυμαινόμενο
18	Επιτόκιο τοκομεριδίου και κάθε σχετικός δείκτης	8.25%	3μ Euribor + 1.6 %
19	Υπαρξη όρου αναστολής μερισμάτων	Όχι	Όχι
20α	Με πλήρη διακριτική ευχέρεια, με μερική διακριτική ευχέρεια ή υποχρεωτικό (από άποψη χρόνου)	Μερικώς διακριτική . Μερισματικές χορηγήσεις (Υποχρεωτικές πληρωμές για κάθε σειρά)	Υποχρεωτικό
20β	Με πλήρη διακριτική ευχέρεια, με μερική διακριτική ευχέρεια ή υποχρεωτικό (από άποψη ποσού)	Υποχρεωτικό	Υποχρεωτικό
21	Υπαρξη δυνατότητας αναβάθμισης ή άλλου κινήτρου για εξόφληση	Όχι	Η αναβάθμιση συνέβη τον Ιούνιο 2012, το περιθώριο αυξήθηκε από 0.30% σε 1.60%
22	Μη σωρευτικό ή σωρευτικό	Μη σωρευτικό	Μη σωρευτικό
23	Μετατρέψιμο ή μη μετατρέψιμο	Μετατρέψιμο	Μη μετατρέψιμο
24	Εάν είναι μετατρέψιμο, το/τα γεγονός(-τα) ενεργοποίησης	Η "Κατοχή Μετατρέψιμου Γεγονότος Ενεργοποίησης" θα πρέπει να θεωρηθεί ότι πραγματοποιήθηκε, όταν η Τράπεζα καταβάλει οποιαδήποτε μέρισμα ή άλλη μορφή διανομής (εξ) από τις συνήθειες του μετοχικού κεφαλαίου, εκτός από οποιαδήποτε πληρωμή του μερίσματος ή άλλη μορφή διανομής (εξ) το σύνολο των οποίων είναι υποχρεωτικά απαιτητό να καταβληθεί από την υποχρεωτική λειτουργία της Ελληνικής νομοθεσίας από περίοδο σε περίοδο.	Μη διαθέσιμο
25	Εάν είναι μετατρέψιμο, πλήρης ή μερική μετατροπή	Πάντα πλήρως	Μη διαθέσιμο
26	Εάν είναι μετατρέψιμο, ο συντελεστής μετατροπής	Ο «Λόγος Ανταλλαγής» καθορίζεται από τον Υπεύθυνο Υπολογισμού σύμφωνα με την παρακάτω φόρμουλα: (i) Τίμημα Ρευστοποίησης / Παράγοντας Προεξόφλησης Ανταλλαγής* VWAP ή αν είναι μικρότερο (ii) Τίμημα Ρευστοποίησης / Ονομαστική Αξία Κοινής Μετοχής	Μη διαθέσιμο
27	Εάν είναι μετατρέψιμο, υποχρεωτική ή προαιρετική μετατροπή	Κατά την επιλογή μεταξύ του εκδότη και κατόχου	Μη διαθέσιμο
28	Εάν είναι μετατρέψιμο, ορίστε τον τύπο του μέσου στο οποίο γίνεται η μετατροπή	Κοινή μετοχή	Μη διαθέσιμο
29	Εάν είναι μετατρέψιμο, ορίστε τον εκδότη του μέσου στο οποίο γίνεται η μετατροπή	Eurobank Ergasias A.E. Μετοχικό Κεφάλαιο	Μη διαθέσιμο
30	Χαρακτήρα απόσβεσης	Όχι	Όχι
31	Εάν υφίσταται απόσβεση, το/τα γεγονός(-τα) απόσβεσης	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
32	Εάν υφίσταται απόσβεση, πλήρης ή μερική απόσβεση	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
33	Εάν υφίσταται απόσβεση, μόνιμη ή προσωρινή απόσβεση	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
34	Εάν υφίσταται προσωρινή απόσβεση, περιγραφή του μηχανισμού απόσβεσης	Μη διαθέσιμο	Μη διαθέσιμο
35	Θέση στην ιεραρχία διαβάθμισης κατά τη ρευστοποίηση (προσδιορίστε τον τύπο μέσου που είναι αμέσως ανώτερος από το μέσο)	Κεφάλαια της κατηγορίας 2	Μη εξασφαλισμένα με εξοφλητική προτεραιότητα
36	Μη συμμορφούμενα μεταβατικά χαρακτηριστικά	Ναι	Ναι
37	Εάν, ναι καθορίστε τα μη συμμορφούμενα μεταβατικά χαρακτηριστικά	Με την εμφάνιση ενός γεγονότος ενεργοποίησης, το αρχικό ποσό δεν μπορεί να διαγραφεί	Δυνατότητα αναβάθμισης